

Dnr : SBN2016/114-1

Behovsutredning och tillsynsplan 2016-2018

Samhällsbyggnadsförvaltningen-
bygg- och miljöenheten

1. **Beskrivning av ärendet**

Av miljötillsynsförordning (SFS 2011:13) framgår att det ska finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt *miljöbalken*. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Behovsutredningen redovisar vilka behov nämnden har av tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen med mera.

Enligt miljötillsynsförordningen ska den nämnd som beslutar om behovsutredningen och tillsynsplanen även förfoga över användningen av myndighetens resurser.

Enligt *livsmedelslagen* ska kontrollmyndigheten ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll och tillsyn så att lagstiftningen efterlevs i alla led i livsmedelsproduktionen. Det finns inte motsvarande krav på behovsutredning och tillsynsplan inom livsmedelslagstiftningen. För att säkerställa kraven omfattar behovsutredningen även livsmedelsområdet.

Register ska föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och register skall myndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad *tillsynsplan*. En tillsynsplan ska vara ett redskap som beskriver vilka tillsynsaktiviteter som under året ska genomföras vid de olika typer av objekt som den kommunala nämnden har tillsynsansvar för och vilka resurser som avsätts för arbetet. Tillsynsplanen beskriver hur de resurser som finns tillgängliga kommer att prioriteras.

Tillsynsplanen utformas så att den lätt går att följa upp. Planen bör förutom att visa vilka aktiviteter som ska genomföras även visa vilka som bortprioriteras. Utifrån tillsynsplanen formar medarbetarna sedan sina individuella tillsynsplaner.

Planering av tillsynsinsats har upprättats med utgångspunkt från de resurser som finns tillgängliga. Av denna utredning framgår hur stor grad nämnden/enheten med befintliga resurser klarar att utföra den lagstadgade tillsynen.

Den behovsutredning som togs fram 2010, med hjälp av konsult, påvisade behov av ca fyra inspektörer vilket är en bedömning som stämmer även med tidigare års behovsutredning. Behovet har ökat något under senare år. Idag, med nuvarande organisation, så har enheten tre inspektörer.

Inom samtliga arbetsområden ingår, förutom tillsynstid, även information och rådgivning till verksamhetsutövare, kommuninvånare samt samverkan internt och externt.

För kommuns visionsarbete finns flera styrdokument. Bygg- och miljöenheten har, utifrån de övergripande styrdokumenten med målinriktning, brutit ned dessa till en enhetsplan. I de delar enhetsplanen knyter an till tillsynsaktiviteter så är dessa inarbetade i denna behovsutredning.

Det konstateras en differens mellan tillgängliga resurser och beräknat behov för planerad tillsyn, vilket kommer att kräva ytterligare handläggarresurser i framtiden. På kort sikt får tillsynsuppdraget prioriteras inom de arbetsområden där mesta möjliga miljönytta kan uppnås med våra insatser utan att vare sig tappa kvalitet eller en god service mot företag/allmänhet.

2. Behovsutredning

SKL:s modell för tillsynsplanering

År 2010 togs en behovs- och tillsynsplan fram av konsult enligt modell framtagen av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Enligt SKL:s modell för tillsynsplanering fördelar sig tiden för en heltidstjänst (100 %) som miljöinspektör (handläggare) på cirka 950 timmar/år till tillsynsarbete. Tillsynen kan vara planerad och fakturerbar, oplanerad och fakturerbar, oplanerad och ej fakturerbar eller utgöras av tillsynsrelaterat arbete som ej är fakturerbart.

2.1 Miljöbalken

Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken och dess följdlagstiftning.

Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska också vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse men även genom rådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att balkens ändamål tillgodoses.

Ansvarsområdet är mycket brett och omfattar bland annat tillsyn beträffande skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador/efterbehandling av förorenade områden, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter samt avfall och producentansvar.

Miljöfarliga större verksamheter

C-verksamheterna (anmälningspliktiga enligt miljöbalken) har ett lagstadgat krav på en framtagen egenkontroll enligt förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll. En stor del av tillsynen på dessa företag innebär att kontrollera företagets egenkontroll, så kallad systemtillsyn. Förutom C-verksamheternas egenkontroll, kontrolleras bland annat lagring och användning av kemikalier, hantering av avfall inklusive farligt avfall, avloppssystem med slam- och oljeavskiljare mm.

Miljöfarliga mindre verksamheter

Inom de så kallade U-verksamheterna (ej anmälningspliktiga enligt miljöbalken) ingår verkstäder, åkerier, mekaniska verkstäder, tandläkare med flera verksamheter. I vissa fall kan tillsynsbehovet vara större för de mindre verksamheterna än vid en sk C-anläggning.

Enskilda avlopp

Det finns ca 2000 enskilda avlopp i kommunen. Miljöenheten har sedan hösten 2011 arbetat med en inventering av de enskilda avloppen i kommunen. Arbetet med tillsyn av de enskilda avloppen är ett exempel på arbete som kräver mycket inledande studier och sammanställning av underlag som är svårt att fakturera gentemot de enskilda fastighetsägare, som myndigheten riktar sig mot.

Hälsoskydd

Inom hälsoskyddsområdet ingår tillsyn av förskolor/skolor, hygienlokaler mm.

Naturvård

Naturvårdsprojekt/-ärenden kan ta mycket tid i anspråk och är svåra att tidsätta och planera in. Vid större projekt tas tiden från tillsynstid avsatt för miljöskyddsområdet.

Sambällsbyggnad/ Övergripande

Det bör också framhållas att enhetens samarbete med planenheten, tekniska enheten, fastighetsenheten m.fl. är nödvändigt och värdefullt i ett övergripande kommunalt sammanhang. Däremot gynnar detta arbete inte kostnadstäckningsgraden för verksamheten.

Ett annat exempel som inte kan finansieras med avgifter är miljöövervakning. Kommunen bedriver övervakning av luftkvaliteten. Enheten medverkar även i miljöövervakning genom de vattenråd som bildats för Mölndalsån samt Rolfsåns avrinningsområden.

Vi kan alltså inte värdera enhetens arbete endast genom de intäkter som enheten genererar, utan se miljöarbetet även ur andra perspektiv.

2.1.1 Mål för tillsynen

Övergripande mål

Tillsynen skall säkerställa syftet ”att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö”. Vägledning om vad som är en hållbar utveckling skall hämtas från bland annat de miljömål som Riksdagen fastställt.

Tillsynsmyndigheten ska kontrollera att miljöbalkens regler och myndigheternas och domstolarnas beslut efterlevs samt vidta de åtgärder som behövs för att exempelvis verksamhetsutövare ska följa reglerna.

En annan uppgift är att genom rådgivning, information och liknande, skapa förutsättningar för att miljöbalkens ändamål ska kunna tillgodoses.

Lokala mål

I kommunens styrmodell gäller beslut om övergripande mål, övergripande strategier och strategiskt inriktningsdokument i tre år. Beslut om nämndmål och nyckeltal gäller i ett år. Nämndmål och nyckeltal tas fram årligen i budgetprocessen.

Styrelse och nämnder ska i verksamhetsplan ange hur man tar sig an arbetet med att uppfylla de av fullmäktige angivna nämndmålen, vilken metod/arbetsätt som kommer att användas, hur man avser att mäta måluppfyllelsen samt vad som skall ha uppnåtts för att målet skall betraktas som uppfyllt.

På tjänstemannanivå förs styrningen vidare nedåt i organisationen med hjälp av enhetsplaner samt medarbetarplaner.

2.1.2 Beräkning av resursbehov, Miljöbalken

Enheten behöver ca 5 500 timmar (motsvarar knappt 6 handläggare) i snitt per år för tillsyn (inkl samhällsövergripande frågor och naturvård) enligt miljöbalken (exklusive kompetensutveckling, gemensamma träffar, kvalitetsgranskning och rutinuppbyggnad). Underlaget bygger på SKL:s bedömning av tidsfaktorer, tidigare behovsutredning samt enhetens samlade erfarenhet. Tillsynsbehov och de tillgängliga resurserna fördelar sig enligt tabell nedan.

En mer detaljerad beräkning av det bedömda tillsynsbehovet finns i bilaga 1.

Tillsynsområde	Planerat 2016	Bedömt behov 2016	Differens	Bedömt behov 2017	Bedömt behov 2018
Miljöfarlig verksamhet	602	889	287	822	798
Miljöskador	97	159	62	114	129
Lantbruk	54	234	180	215	219
Enskilda avlopp	902	2974	2072	2749	2749
Hälsoskydd	443	550	107	455	469
Kemiska produkter	66	155	89	95	95
Avfall och producentansvar	96	100	4	96	96

Naturvård	64	199	135	261	261
Miljöövervakning	25	50	25	60	60
Samhälls- övergripande	264	310	46	310	310
Summa timmar	2613	5620	3007	5177	5186
Antal handläggare (950 timmar per år i tillsynstid)	2,7	5,9	3,2	5,4	5,5

2.1.3 Sammanfattning:

Enheten har (inklusive 300 timmar av miljöchefstjänsten för handläggning och stöd i ärenden 2,7 tjänster (ca 2600 timmar) till sitt förfogande inom miljöbalkens område vilket innebär att den verkliga differensen år 2016 är 3,2 handläggare.

För att hantera resursfrågan minskar den egeninitierade tillsynen inom miljöskyddsområdet framför allt vad gäller tillsyn av miljöfarliga verksamheter.

Tillsynsfrekvensen/inventeringstakten av de enskilda avloppen kan inte uppnås utan sänks för att kunna fördela tillsynstiden inom fler arbetsområden.

2.2 Livsmedelslagen

Nämnden, genom enheten, kontrollerar att livsmedelsföretagen lever upp till livsmedelslagen och att de kan garantera säkra livsmedel. Alla skall kunna gå på en restaurang, handla i butiken, äta maten i skolan och på äldreboendet och veta att den är säker. Ingen skall få fel information pga felmärkta varor.

Människor skall känna sig trygga i att smittor inte sprids med maten, att mat och dricksvatten är fritt från skadliga halter av bekämpningsmedel och andra ”farligheter”. Kontrollen skall arbeta för att motverka livsmedelsbrott.

Hur ofta ett företag får besök bestäms av hantering och omfattning. Exempel på branscher som kontrolleras är butiker, restauranger/café, tillverkare, undervisning/vård/omsorg samt dricksvatten (både kommunalt samt enskilt).

Livsmedelskontroll utförs enligt den riskklassning som årligen genomförs i enlighet med livsmedelsverkets regler. I kommunen finns ca 50 livsmedelsföretag. Mindre verksamheter för kontroll med längre intervall än de större. Större verksamheter f r kontrollbesök minst en gång per  r. Livsmedelsföretagen betalar en årlig fast kontrollavgift som baseras på riskklassificeringen.

För verksamheter som har sådana brister att extra kontroller krävs för att uppnå en god hantering, utförs så kallad extra offentlig kontroll. F r extra offentlig kontroll tas en extra timbaserad avgift ut, beroende på hur lång tid handläggningen tagit.

2.2.1 Mål för kontrollen

Följande styrdokument finns:

”Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan 2016-2019”

”Mål och sättningar f r livsmedelkontrollen 2016”

”Livsmedelskontroll – vårt uppdrag- beskriver riktlinjer och prioriteringar”.

Gemensamma övergripande mål:

- Alla led i livsmedelskedjan och alla relevanta krav i lagstiftningen skall kontrolleras regelbundet avseende både säkerhet och redlighet (ex att märkningen av ett livsmedel skall vara sann och inte får vara vilseledande, dvs en förbudslagstiftning)
- Kontrollen skall vara riskbaserad och alla verksamheter i riskklass 1-4 skall kontrolleras årligen och få kontroll enligt tilldelad kontrolltid.
- Myndigheten skall följa upp kontinuerligt så att kontrollen utförs enligt plan.
- Avvikelse upptäcks
- Myndigheten skall aktivt följa upp avvikelser, för att säkerställa att bristerna åtgärdats och vid behov använda sanktioner.

Kontrollen skall:

- Vara riskbaserad
- Vara regelbunden
- Ske utan förvarning (i huvudsak).
- Vara effektiv

Kompetens och metoder:

Myndigheten skall ha kompetens för att upptäcka avvikelser och bedöma dess risker
 Myndigheten skall utföra kontroll med lämpliga kontrollmetoder för att upptäcka avvikelser
 Myndigheten skall kommunicera avvikelser så att företagen förstår innebörden och kan vidta lämpliga åtgärder.

2.2.2 Beräkning av resursbehov, Livsmedel

Bollebygds kommun behöver mellan 500 och 600 h per år för kontroll (samt kontrollrelaterat arbete) enligt livsmedelslagen. Kontrollbehovet och de tillgängliga resurserna fördelar sig enligt tabell nedan.

Kontrollbehovet är beräknat enligt den modell för riskklassificering som Livsmedelsverket har tagit fram.

En mer detaljerad beräkning av det bedömda tillsynsbehovet finns i bilaga 1.

Tillsynsområde	Planerat 2016	Bedömt behov 2016	Differens	Bedömt behov 2017	Bedömt behov 2018
Livsmedel	530	530	0	584	584
Summa	530	530	0	584	584
Antal handläggare	0,6	0,6	0	0,6	0,6

2.2.3 Sammanfattning :

Inom livsmedelsområdet finns det idag resurser som motsvarar behovet.

2.3 Alkoholagen

Borås Stad utför under 2016 kontroll samt handläggning av ansökningar mm. I nuläget lägger enheten arbetstid inom området utan att kunna få del av någon intäkt.

2.4 Tobakslagen (tillsyn över rökfria miljöer/rökfria skolgårdar)

Borås stad utför under 2016 kontroll samt handläggning av ansökningar mm. Undantaget är dock ”rökfria miljöer/rökfria skolgårdar” som inte ingår i avtalet.

2.5 Lagen om vissa receptfria läkemedel

Från och med 2016 har enheten hand om tillsyn enligt Lagen om vissa receptfria läkemedel. Denna tillsyn har tidigare år hanterats av Borås Stad genom avtal.

Tillsynsområde	Planerat 2016	Bedömt behov 2016	Differens	Bedömt behov 2017	Bedömt behov 2018
Receptfria läkemedel	25	25	0	15	15
Summa	25	25	0	15	15
Antal handläggare	0,02	0,02	0	0,02	0,02

Slutsats för samtliga arbetsområden :

Inom livsmedelsområdet finns det idag resurser som motsvarar behovet.

Inom hälsoskyddsområdet finns det idag resurser nästan motsvarar behovet utifrån det underlag som finns i registren (saknas 0,1 tjänst), men miljöenheten behöver lägga tid på inventering av objekt p.g.a. tidigare resursbrist inom området.

Inom lagen om handel med vissa receptfria läkemedel finns resurser som motsvarar behovet. Miljöenheten behöver dock under året införskaffa den kompetens som behövs för att utföra uppdraget.

Inom miljöskyddsområdet (miljöfarlig verksamhet, miljöskador, lantbruk, kemiska produkter, avfall och producentansvar, naturvård, miljöövervakning samt samhällsövergripande arbete) finns en behov motsvarande 2000 timmar (2,2 tjänster). Tillgänglig resurs idag är ca 1,4 tjänster, vilket innebär en resursbrist på 0,8 tjänst.

För enskilda avlopp som faller inom detta område, men som särskilt lyfts ut här, finns ett behov motsvarande drygt 2900 timmar (=3,1 tjänster). Tillgänglig resurs idag är 0,8, dvs att resursbristen uppgår till 2,3 tjänst.

De enskilda avloppen genererar mycket tillsynstid och den tillgängliga tiden som enheten har till sitt förfogande har hittills viktats över till de enskilda avloppen i första hand. De miljöfarliga verksamheterna har därmed inte fått den tillsynstid som de tilldelats.

Totalt saknas ca 3,2 tjänster för att enheten skall kunna klara av att utföra sitt uppdrag.

3. Tillsynsplan 2016

Vid tillsynsplaneringen planeras den tid som beräknas för tillsyn d.v.s. 950 timmar per år och heltidstjänst som handläggare enligt SKL:s modell.

Nedan följer en kort översikt över tillsynsbehov och prioriteringar för 2016, 2017 samt 2018 för de olika arbetsområdena. Enligt SKL:s riskbedömningsmodell rekommenderas det längsta intervallet mellan tillsynsaktiviteterna till en gång vart tredje år. En tillsynsaktivitet beräknas i behovsutredningen uppgå till c:a en dags arbete vilket innebär att en verksamhet som har tilldelats t.ex. 16 timmar fast årlig tillsynstid bör ha minst två tillsynsaktiviteter per år.

Bygg- och miljöenhetens tillsyn och kontroll styrs av regler i miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen samt lagen om foder och animaliska biprodukter m.m. Kommunens del i tillsynen är en länk i det nationella tillsynsarbetet.

För den centrala tillsynsvägledningen står ett antal statliga myndigheter, bl.a. naturvårdsverket, havs- och vattenmyndigheten, livsmedelsverket, socialstyrelsen, folkhälsomyndigheten och jordbruksverket. Länsstyrelsen är regional tillsynsmyndighet och har ansvar för tillsynsvägledning åt kommunerna såväl som ett ansvar för att följa upp och utvärdera kommunernas tillsyn och kontroll. En total revision av Byggnads- och miljönämndens tillsynsverksamhet genomfördes under hösten 2013. Vid revisionen konstaterade länsstyrelsen att det finns en resursbrist, främst inom miljöskyddsområdet.

Utöver tillsynen utförs mycket så kallad oplanerad eller händelsestyrd tillsyn. Det handlar om anmälningar av värmepumpar, spridning av bekämpningsmedel eller anmälan av C-verksamheter, skollokaler m fl. Vidare hanteras klagomål, remisser, information och upplysningar till allmänheten och verksamheter mm. Utbildning, administration, planering, uppföljning, samordning intern och externt mm redovisas också i tillsynsplanen..

3.1 Personal och resurser

Det finns 4 tjänster (varav 3,3 handläggare) på enheten (inom de arbetsområden som denna behovsutredning omfattar) fördelade inom följande ansvarsområden per tjänst:

Typ av tjänst	SSG	Ansvarsområden
Miljöinspektör	1	Livsmedel (0,5), hälsoskydd (0,5) Kan variera lite från år till år i fördelning.
Miljöinspektör	1	Livsmedel (0,05), Miljöskydd (0,75) (inkl handläggning av enskilda avlopp), Naturvård (0,2)
Miljöinspektör	1	Enskilda avlopp (0,8) (inventering samt handläggning), Miljöskydd (0,20)
Miljöenhetschef	1	"back-up" på ärenden , handläggning ärenden inom miljöbalken, samhällsövergripande ärenden(0,3) personal-, ekonomi- och verksamhetsansvar.
Administrativ assistent		Administration, arkiv, fakturering mm. Stöd för verksamheten

Av behovsutredningen framgår att det finns ett underskott på handläggaresurser inom miljöbalksområdet. För att täcka det behovet skulle det behövas ytterligare ca 3,2 tjänster.

Intäkter för tillsynen beräknas ge 928 000 kr enligt budgeten. Enheten har ingen särskild investeringsbudget.

För de verksamheter som tilldelats en årlig avgift krävs en motprestation, varvid dessa objekt prioriteras i tillsynsarbetet. Övriga objekt har timavgift motsvarande den handläggningstid som läggs ned. Det är främst inom miljöskyddsområdet som tillsyn har fått nedprioriteras.

3.2 Prioriteringar 2016

Enheten föreslår prioriteringar enligt bilaga "Underlag för behovsutredning" för egeninitierad tillsyn och kontroll 2016. Prioriteringarna utgår från enhetens samlade erfarenhet om vilka verksamheter som behöver tillsyn och med vilket intervall tillsynen bör bedrivas. Enheten har i tillsynsplanen prioriterat utifrån miljömålen, i synnerhet målen *"Ingen övergödning"*, *"Levande sjöar och vattendrag"*, *"Grundvatten av god kvalitet"*, *"God bebyggd miljö"* samt *"Giftfri miljö"*.

Nedan anges i korta drag de prioriteringar som görs inom respektive arbetsområde:

Livsmedel:

Enheten prioriterar att bedriva tillsyn i enlighet med anläggningarnas riskklassning. Detta innebär att objekt med högre riskklassning får mer och tätare kontroll än objekt med lägre riskklassning. Dessutom riktas kontrollen in mot de mål som återfinns i den nationella kontrollplanen.

Den riskbaserade kontrollen omfattar prioritering inom och mellan kontrollområden när kontrollen på en anläggning planeras. Samtliga krav i lagstiftningen måste dock kontrolleras inom en femårsperiod. För att tydligare se helheten över denna 5-årsperiod har enheten under 2014 upprättat en dokumenterad plan för de olika kontrollområdena.

Projekt (ett projekt utförs i mån av tid)

Om det genomförs något nationellt projekt som är relevant för Bollebygds kommun som genomförs under året sker deltagande i mån av tid. Ett projekt som eventuellt kan vara intressant under året är ett kontrollprojekt inom dricksvattenområdet.

Miljösamverkans projekt:

Se bifogad projektplan för 2016, där rött visar tillsynskampanjer.

För livsmedelstillsyn finns inte några nationella miljö kvalitetsmål formulerade.

Miljöskydd:

För att arbeta för att uppnå miljö kvalitetsmålen är en regelbunden tillsyn av miljöfarliga verksamheter viktig, både de större och mindre företagen bör få tillsyn med ett risk- och resursbaserat tillsynsintervall. Under året prioriteras C-verksamheter inom miljöskyddsområden.

Vid prioritering av arbetsuppgifter inom området enskilda avlopp har miljömålen *"Ingen övergödning"*, *"Levande sjöar och vattendrag"* och *"Grundvatten av god kvalitet"* vägt tungt. För att sträva efter att uppnå dessa miljömål är en regelbunden tillsyn av de enskilda avloppen det viktigaste inom detta arbetsområde. Statusen för vattenförekomsterna i kommunen är idag god avseende övergödning (enligt den bedömning som ligger till grund för denna 6-års cykel,

nya bedömningsunderlag finns dock inför ny 6-årscykel). Det finns ett ”icke-försämringskrav” i vattendirektivet. De enskilda avloppens status har erfarenhetsmässigt visat sig vara undermåliga i mycket hög grad i de områden som hittills inventerats i Bollebygds kommun.

Hälsoskydd:

Vid prioritering av arbetsuppgifter inom området hälsoskydd har miljömålen ”God bebyggd miljö”, ”Säker strålmiljö” och ”Giftfri miljö” vägt tungt. För att stäva efter att uppnå dessa miljömål är en regelbunden tillsyn av skolor, förskolor och hyresbostäder viktigt inom detta arbetsområde.

Under 2016 prioriterar enheten ett projekt kring ”städning och ventilation i skolor och förskolor”, tillsyn av lokaler för vård eller annat omhändertagande samt lokal för hygienisk behandling (blod).

Miljöenheten har tidigare nedprioriterat tillsyn av ”samlingslokaler”, ”tillfälligt boende” samt ”gym och idrottsanläggningar” för att de generellt har minst påverkan på aktuella miljömål. Dock har dessa anläggningar/lokaler hittills inte fått någon systematisk tillsyn enligt miljöbalken varvid det är viktigt att prioritera dem och därefter göra en riskklassning.

Miljöenheten försöker att medverka i de projekt (nationella eller miljösamverkans) som sammanfaller med den planerade tillsynen för året.

Naturvård:

Inom naturvårdsområdet prioriteras färdigställandet av naturvårdsplanen i mån av tid. Myndighetsutövning behöver dock prioriteras i första hand, varvid naturvårdsplanens arbete blivit eftersatt och under flera år nedprioriterats.

3.3 Sammanställning av prioriteringar samt nedprioriteringar

Nedan återges endast i korthet prioriteringar för år 2016

Se även ”Bilaga 1 Bedömt tillsynsbehov”, där de prioriterade tillsynsområdena för 2016-2018 framgår.

Verksamhet	Kommentar
Livsmedel	Enligt kontrollplan (de objekt som tilldelats kontrolltid i år skall kontrolleras) samt ev ett mindre projekt.
Hälsoskydd	
Skolor och förskolor	Städning och ventilation i skolor och förskolor (utifrån förra årets nationella projekt)
Vård eller annat omhändertagande	Lokaler för vård eller annat omhändertagande
Radon	Slutföring av radonprojekt- flerbostadshus
Miljöskydd	
Miljöskyddsobjekt C	Prioritera inspektioner på C-anläggningar
Tillsyn enskilda avlopp	Tillsyn områdesvis i tidigare utpekat inventeringsområde. Mål är att inventera 50 avlopp i inventeringsområdet under året. Ev. nya områden efter samråd med nämnd.
Naturvård	Färdigställande av naturvårdsplanen i samband med Samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med översiktsplan (i mån av tid)

Nedprioriteringar Hälsoskydd 2016:

- Tidigare års nedprioriteringar finns kvar
- Förebyggande arbete
- Inventering av objekt

Nedprioriteringar Miljöskydd 2016:

- U-verksamheter, nedprioriterade sedan tidigare
- Lantbrukstillsyn (miljöskydd), nedprioriterade sedan tidigare
- Förorenad mark (inventeringsarbete)
- Köldmedier
- Förebyggande arbete
- Inventeringar av objekt

Nedprioriteringar Naturvård 2016:

- Egeninitierade projekt
- Naturvårdsplan

4. Tillsynsrelaterade frågor

4.1 Samverkan

Enheten deltar i olika former av samverkan med andra kommuner samt med länsstyrelsen.

Miljösamverkan Västra Götaland är ett projektsamarbete mellan kommuner och länsstyrelsen som ska leda till ett effektivare miljö- och hälsoskyddsarbete i länet. Målet är att nå en långsiktigt hållbar utveckling i Västra Götaland.

Arbetet bedrivs i projektform med fokus på tillsyn, planerings- och metodstöd samt tillsynskampanjer. Enheten deltar i mån av tid samt, då de sammanfaller med tillsynsplanen, i dessa projekt då de ger mycket stöd i arbetet.

Inom 7-häradskommunerna drivs samarbetsprojekt samt samsynsarbete inom både livsmedels- och miljö- och hälsoskyddsområdet (inkl. naturvård).

Planerade projekt från miljösamverkan år 2016-2017 (Se bilaga, Miljösamverkans verksamhetsplan). Rött markerar tillsynskampanjer.

4.2 Kompetens och fortbildning

Enhetens personal skall aktivt delta i utbildningar, seminarier mm anordnade av Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Länsstyrelsen, Miljösamverkan m.fl.

Det är viktigt att medarbetarna håller sig ajour med det omfattande regelverket samt för enheten att upprätthålla en fortsatt hög kompetens inom olika tillsynsområden. Varje medarbetare ansvarar i samråd med enhetschef för att delta i relevanta utbildningar för att hålla sig uppdaterad.

Under 2014 genomfördes en kartläggning av bedömt kunskapsläge (den enskilde medarbetarens egen bedömning) hos medarbetarna inom de olika arbetsområdena. Resultatet redovisas genom sk kompetensrosor per medarbetare men även för enheten som helhet. Kompetensrosorna uppdateras årligen i samband med medarbetarsamtal eller i samband med nyanställning av personal.

Personalen på enheten har tillgång till aktuell lagstiftning via webbaserade tjänster. Enheten är ansluten till JP Infonet som är en webbaserad tjänst som förutom lagstiftning även innehåller förarbeten och kommentarer till lagstiftning samt kommenterade rättsfall. De centrala tillsynsmyndigheterna har också information och länkar på sina respektive webbplatser.

Varje handläggare har sin specialkompetens, det finns inte tillräckligt med resurser för att ha samma specialkompetens på flera handläggare. För att lösa denna problematik så har varje handläggare en backup-kollega som kan gå in och ta vissa ärenden inom arbetsområdet vid t.ex. semester. Enheten har ett avtal med jurist inom Göteborgs Stads miljöförvaltning.

4.3 Tillgänglighet

Personalen på enheten är i princip tillgänglig under kontorstid. Vid inspektioner, möten etc. kan telefonsamtal naturligtvis inte tas emot. Då kan den som ringer lämna meddelande för att senare bli kontaktad. Handläggare kan också kontaktas per e-post. Enheten arbetar med frågeställningar såsom kommunikation och bemötande i sin roll som myndighet.

Personalen på enheten har ingen beredskap, det är alltså inte säkert att någon handläggare går att nå vid eventuellt utbrott, utsläpp av miljöskadligt ämne eller liknande utanför normal arbetstid.

4.4 Avgiftsfinansiering

Tillsyn och kontroll skall vara avgiftsfinansierad i så hög utsträckning som möjligt. Vid livsmedelskontroll tas avgift ut som fasta årsavgifter, medan enheten vid miljöbalkstillsynen tar ut fasta årliga avgifter (de större miljöfarliga verksamheterna) och timtaxa för de mindre miljöfarliga verksamheterna.

Inom hälsoskydd finns det möjlighet, genom nuvarande taxa, att antingen fakturera årlig avgift alternativt timtaxa. Under år 2016 tas timtaxa ut för dessa objekt.

Kostnadstäckningsgraden är låg inom miljöbalkens område. Inför år 2014 höjdes därför timtaxan med 7,5 % till 860 kr/h. Indexering av denna taxa hade inte genomförts på flera år. Inom livsmedelsområdet däremot är det hög kostnadstäckning. Höjning av denna taxa, har inte genomförts p.g.a. negativt utfall vid indexering (KPI). Timtaxan ligger idag på 1200 kr/h.

Inventeringen av de enskilda avloppen kräver inledande studier och sammanställning av material som vi inte kan fakturera gentemot de enskilda fastighetsägarna som myndigheten riktar sin tillsyn mot.

Det bör också framhållas att enhetens samarbete med planenheten, fastighetsenheten samt tekniska enheten är värdefullt i ett övergripande kommunalt sammanhang. Detta är arbetsinsatser som inte genererar intäkter.

4.5 Slutsats

Behovsutredningen visar att det behövs ytterligare ca 3,2 inspektör utöver de som finns enligt budget. Borås Stads underlag inom alkoholtillstånd är inte medräknat, dessa objekt har vi inte i våra register. I nuläget lägger enheten arbetstid inom området utan att kunna få del av någon intäkt.

Tillsynen av de enskilda avloppen är viktig och ett prioriterat tillsynsområde men idag har inte enheten resurser att upprätthålla investeringstakten då efterarbetet med att handlägga ärenden efter inventering påverkar övriga handläggares tillgängliga tillsynstid inom miljöskyddsområdet.

De årliga tillsynsavgifterna på miljöskyddsobjekten, där miljöenheten har ett motprestationskrav, motsvarar ca 100 000 kr. De årliga avgifterna inom livsmedelstillsynen är cirka 175 000 kr.

4.6 Uppföljning

Två ggr per år följs tillsynsplanen upp och efter utgången av varje år görs en ny bedömning av behovsutredningen. Med behovsutredningen som grund tas en ny tillsynsplan fram för beslut.

**Behovsutredning och tillsynsplan 2017-2019
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Bygg- och miljöheter**

1 Inledning

Myndigheter med ansvar för tillsyn enligt miljöbalken ska enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ha en aktuell behovsutredning för tre år för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång per år. Behovsutredningen ska redovisa vilka behov nämnden har av tillsyn och kontroll. Register ska föras över de verksamheter som kräver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och register ska myndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan.

Enligt livsmedelslagen ska kontrollmyndigheten ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll och tillsyn så att lagstiftningen efterlevs i alla led i livsmedelsproduktionen. För att säkerställa kraven omfattar behovsutredningen och tillsynsplanen även livsmedelsområdet.

2017 ingår även byggenhetens verksamhet i bygg- och miljöenhetens behovsutredning och tillsynsplan.

Tillsynsplanen ska:

- vara lätt att följa upp,
- visa vilka tillsynsaktiviteter som ska genomföras och bortprioriteras,
- visa hur tillgängliga resurser ska prioriteras,
- ligga till grund för medarbetarnas individuella tillsynsplaner.

Inom samtliga arbetsområden ingår, förutom tillsynstid, även information och rådgivning till verksamhetsutövare, kommuninvånare samt samverkan internt och externt.

Det konstateras, liksom tidigare år (sen 2010), en differens mellan tillgängliga resurser och beräknat behov för planerad tillsyn, vilket kommer att kräva ytterligare handläggarresurser i framtiden. På kort sikt får tillsynsuppdraget prioriteras inom de arbetsområden där mesta möjliga miljönytta kan uppnås med våra insatser utan att vare sig tappa kvalitet eller en god service mot företag/allmänhet.

Utöver tillsynsplanen finns flera styrdokument som styr bygg- och miljöenheten utifrån kommunens visionsarbete. Dessa bryts årligen ned till en enhetsplan för bygg- och miljöenheten. Tillsynsplanen och enhetsplanen kopplas till varandra i enhetens interna planering.

2 Behovsutredning

Tillsynsplanen är upplagd på att varje heltidstjänst har cirka 1000 timmar per år för tillsyn och tillsynsrelaterat arbete. Tillsynen kan till stora delar vara fakturerbar men innehåller också flera områden där avgifter inte kan tas ut.

2.1 Miljöbalken

Målet med tillsynen enligt miljöbalken är att säkerställa syftet med miljöbalken och dess följdlagstiftning. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att balkens ändamål tillgodoses.

Miljöbalkens ansvarsområde är brett och omfattar bland annat:

- miljöfarliga större verksamheter (c-verksamheter)
- miljöfarliga mindre verksamheter (u-verksamheter)
- enskilda avlopp (ca 2000 i kommunen)
- hälsoskydd (skolor/förskolor, hygienlokaler, samlingslokaler m.fl.)
- naturvård (naturvårdsplan och naturvårdsprojekt)
- samhällsbyggnad/övergripande (VA-plan, översiktsplan m.m.)
- miljöövervakning (vattenråd, bäckprovtagning, m.m.)

Enheten behöver ca 5 800 timmar (motsvarar knappt 6 handläggare) i snitt per år för tillsyn (inklusive samhällsövergripande frågor och naturvård) enligt miljöbalken. Underlaget bygger på SKL:s bedömning av tidsfaktorer, tidigare behovsutredningar samt enhetens samlade erfarenhet. Tillsynsbehov och de tillgängliga resurserna fördelar sig enligt tabellen nedan (översiktliga och avrundade siffror). En mer detaljerad beräkning av det bedömda tillsynsbehovet finns i bilaga 1. Det ökade behovet under 2017 jämfört med 2018 beror på att arbete med översiktsplan och inventering av hälsoskyddsobjekt tillkommer 2017.

Enheten har (inklusive 300 timmar av miljöchefstjänsten för handläggning och stöd 2,8 tjänster (ca 2800 timmar) till sitt förfogande inom miljöbalkens område vilket innebär att differensen för år 2017 är cirka 3 handläggare.

Tillsynsområde	Planerat 2017	Bedömt behov 2017	Differens	Bedömt behov 2018	Bedömt behov 2019
Miljöfarlig verksamhet mm*	1250	4100	2850	4100	4100
Hälsoskydd	530	530	0	500	500
Övrigt**	625	675	50	600	600
Kvalitetsarbete***	440	600	160	600	600
Summa	2845	5905	3060	5800	5800
Antal handläggare	2,8	5,9	3,1	5,8	5,8

* I miljöfarlig verksamhet har i årets rapport en sammanslagning gjorts av miljöfarliga verksamheter, miljöskador, lantbrukstillsyn, kemiska produkter samt avfall- och producentansvar samt avlopp

** I övrigt ingår miljöövervakning, samhällsplanering, naturvård mm

*** Kvalitetsarbetsposten är sådant som direkt kan kopplas till tillsynsrelaterad kontroll.

2.2 Livsmedelslagen

Målet med tillsynen enligt livsmedelslagstiftningen är att kontrollera att livsmedelsföretagen lever upp till livsmedelslagen med tillhörande förordningar och att de kan garantera säkra livsmedel.

Livsmedelskontroll utförs enligt den riskklassning som årligen genomförs i enlighet med livsmedelsverkets regler. Livsmedelsföretagen betalar en årlig fast kontrollavgift som baseras på riskklassificeringen. För verksamheter som har sådana brister att extra kontroller krävs för att uppnå en god hantering utförs så kallad offentlig kontroll. I kommunen finns cirka 50 livsmedelsföretag.

Kontrollen ska vara riskbaserad, regelbunden, effektiv och i huvudsak ske utan förvarning. Myndigheten ska ha kompetens för att upptäcka avvikelser och bedöma dess risker och kommunicera avvikelser så att företagen förstår innebörden och kan vidta lämpliga åtgärder. En ny livsmedelslagstiftning beräknas träda ikraft 2018 vilket kan leda till förändrat tillsynsbehov i kommunen.

Bollebygds kommun behöver mellan 500 till 600 timmar per år för kontroll samt kontrollrelaterat arbete (rapportering till livsmedelsverket, kalibrering av instrument osv). Idag finns resurser och kompetens som motsvarar behovet.

Tillsynsområde	Planerat 2017	Bedömt behov 2017	Differens	Bedömt behov 2018	Bedömt behov 2019
Livsmedel	500	580	80	580	580
Summa	500	580	80	580	580
Antal handläggare	0,5	0,6	0,1	0,6	0,6

2.3 Alkohollagen

Borås Stad utför under 2017 kontroll samt handläggning av ansökningar mm. I nuläget lägger enheten arbetstid inom området, t ex att handlägga nämndbeslut, utan att kunna få del av någon intäkt. Borås Stad kommuner under april månad 2017 att anta tillsynsplan för 2017. Då Bollebygds kommun anpassar sin tillsynsplan utefter Borås Stads tillsynsplan kan en tillsynsplan för alkohollagen tas upp till beslut i maj 2017.

2.4 Tobakslagen (tillsyn över rökfria miljöer/rökfria skolgårdar)

Borås Stad utför under 2017 kontroll samt handläggning av ansökningar mm. Undantaget är dock ”rökfria miljöer/rökfria skolgårdar” som inte ingår i avtalet. Under 2017 kommer rökfria skolgårdar att kontrolleras i samband med hälsoskyddsprojekt riktat mot skolor/förskolor. Tiden för denna kontroll är inberäknat i kolumnen hälsoskydd i tabellen under avsnitt 2.1.

2.5 Lagen om receptfria läkemedel

Från och med 2016 har enheten hand om tillsyn enligt Lagen om vissa receptfria läkemedel. Bedömt behov för Lagen om receptfria läkemedel är 25 timmar år 2017.

Tillsynsområde	Planerat 2017	Bedömt behov 2017	Differens	Bedömt behov 2018	Bedömt behov 2019
Receptfria läkemedel	25	25	0	15	15
Summa	25	25	0	15	15
Antal handläggare	0,02	0,02	0	0,02	0,02

2.6 Plan- och bygglagen samt bostadsanpassning.

Tillsynen ska säkerställa syftet med plan- och bygglagen och dess följdlagstiftning. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att plan- och bygglagens ändamål tillgodoses.

Inom plan- och bygglagens verksamhetsområde har byggenheten tillgång till två heltidstjänster som bygglovshandläggare. Dessutom bedöms att bygg- och miljöchef kommer att använda cirka 20 procent av sin tjänst på bygglovsrelaterade ärende samt stöd från administrativa enheten. Detta motsvarar sammanlagt 2200 timmar. Bygglovshandläggarna handlägger utöver ärenden enligt plan- och bygglagen även bostadsanpassningsbidragsärenden samt strandskyddsärenden.

Tillsynsområde	Bedömt behov 2017
Obligatorisk tid	2485
Styrd tillsyn	*
Projekt (ÖP, avsluta äldre ärenden)	240
Telefonkontakt ej kopplade till tillsynsärenden	700
Övrigt	400
Summa	3825
Antal handläggare	3,8**

* Då det är första gången tillsynsplanen innehåller även byggenhetens arbete finns ingen uppskattning av behovet för den styrda tillsynen, utan detta arbetas fram under 2017.

** Inklusive bygg- och miljöchef, administrativ personal och bygglovshandläggare

2.7 Slutsats för samtliga arbetsområden för bygg- och miljöenheten

Det finns en resursbrist motsvarande drygt tre tjänster inom miljöbalksområdet om tillsynstakten för de enskilda avloppen ska uppfyllas i enlighet med de allmänna råden.. Det finns en resursbrist motsvarande drygt en tjänst inom plan- och bygglagen. När resurserna inte räcker till sker en prioritering av arbetsuppgifter och tillsyn.

3 Tillsynsplan 2017

3.1 Personal och resurser

Det finns sex tjänster inom enheten (varav 5,5 handläggare under förutsättning att bygg- och miljöchefen lägger 0,5 procent av sin tjänst på handläggning av ärenden). Dessa fördelas inom följande ansvarsområden per tjänst:

Typ av tjänst	SSG	Ansvarsområden
Miljöinspektör	1	Tyngdpunkt på livsmedel och hälsoskydd
Miljöinspektör	1	Tyngdpunkt på handläggning av enskilda avloppsanläggningar och vattenvårdsärenden
Miljöinspektör	1	Tyngdpunkt på handläggning av miljöskyddsärenden
Bygglovshandläggare	1	Handläggning av bygglovsärenden med tyngdpunkt på bygglovsgranskning
Bygglovshandläggare	1	Handläggning av bygglovsärenden med tyngdpunkt på tekniskt samråd, arbetsplatsbesök och slutsamråd. Handläggning av strandskyddsärenden. Handläggning av bostadsanpassning.
Bygg- och miljöchef	1	30 procent av tjänsten på handläggning samt "backup" av ärenden inom miljöbalken/livsmedelslagstiftning/alkohollagen, 20 procent av tjänsten på handläggning samt "backup" av ärenden inom plan- och bygglagen samt bostadsanpassning. Övriga 50 %, personal-, ekonomi- och verksamhetsansvar.

Utöver detta har enheten ett visst administrativt stöd från administrativa enheten avseende registrering av ärenden, viss expediering och kommunikering i ärenden samt fakturering. Vid tillsynsplanering planeras den tid som beräknas för tillsyn d vs cirka 1000 timmar per år och heltidstjänst.

3.2 Prioriteringar 2017

Bygg- och miljöenheten kommer under 2017 prioritera enligt följande prioriteringsordning:

Förstahandsprioritet:

- Handlägga inkommande ansökningar, anmälningar och klagomål inom miljötillsyn, hälsotillsyn, alkohol och tobak, receptfria läkemedel, bygglov/bygganmälningar.
- Tillsyn av de objekt som har fasta årsavgifter
- Svar på inkommande frågor via telefon och mail inom enhetens arbetsområde.
- Svar på motioner
- Införa digitalt system för bygglovsenhetens verksamhet
- Rökfria skolgårdar

Andrahandsprioritet:

- Tillsyn och klassning av hälsoskyddslokaler inklusive projekt kring städning, kemikalier och ventilation i förskolor och skolor.
- Tillsyn av fastigheter med gödselhantering
- Tillsyn av större avloppsanläggningar
- Arbete med koppling till den översiktsplan (inklusive naturvårdsplanens färdigställande) och VA-plan som andra enheter inom Samhällsbyggnad driver under 2017.
- Ta fram riktlinjer för enskilda avlopp
- Svar på remisser och enkäter från statliga verk.
- Avslut av äldre ärenden
- Informationsmöte för avloppsentreprenörer
- Miljöövervakning

Nedprioriterade områden:

- U-verksamheter
- Förorenad mark
- Köldmedier
- Förebyggande arbete
- Egeninitierade tillsynsprojekt
- Avloppsinventeringar enskilda hushåll
- Inventering av objekt miljöskydd
- Egeninitierade naturvårdsprojekt

4 Tillsynsrelaterade frågor

4.1 Samverkan

Enheten deltar i flera olika former av samverkan med andra kommuner samt med länsstyrelsen:

- Miljösamverkan Västra Götaland
- Byggsamverkan Västra Götaland (Startar våren 2017)
- Sjuhäradskommunernas samverkansprojekt och samsynsarbete

4.2 Kompetens och fortbildning

Medarbetarna på bygg- och miljöenheten behöver upprätthålla en fortsatt hög kompetens inom olika tillsynsområden och hålla sig ajour med de omfattande regelverk som styr enhetens arbete. Varje medarbetare ansvarar, i samråd med enhetschef, för att delta i relevanta utbildningar och seminarier som anordnas av t ex Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Boverket m.fl.

Under våren 2017 sker en kartläggning av bedömt kunskapsläge hos medarbetarna inom de olika arbetsområdena. Kartläggning av liknande typ genomfördes 2014 men är i dagsläget inaktuell för enheten. Kompetenskartläggningen bör framledes uppdateras i samband med de årliga medarbetarsamtalen.

Personalen på enheten har tillgång till JP Infonet som är en webbaserad tjänst som förutom lagstiftning även innehåller förarbeten och kommentarer till lagstiftning samt kommenterade rättsfall. De centrala tillsynsmyndigheterna har också information och länkar på sina respektive webbplatser.

4.1 Tillgänglighet

Besöks- och telefontiderna har under 2016 begränsats för bygg- och miljöenheten till vardagar mellan kl 08.00 – 12.00. Besök under andra tider sker endast efter enskilda bokningar. Vid inspektioner, möten etc. kan telefonsamtal inte tas emot, utan då kan den som ringer lämna meddelanden för att senare bli kontaktad av handläggare. Handläggare kan också kontaktas per e-post. Enheten arbetar också med frågeställningar som kommunikation och bemötande i sin roll som myndighet.

Personalen på enheten har ingen beredskap, det är alltså inte säkert att någon handläggare går att nå vid eventuellt utbrott, utsläpp av miljöskadligt ämne eller liknande utanför normal arbetstid.

4.1 Avgiftsfinansiering

Bygg- och miljöenheten strävar efter att tillsyn och kontroll inom myndighetens verksamhet ska vara avgiftsfinansierad i så stor utsträckning som möjligt. Avgifter tas ut enligt av Kommunfullmäktige fastställd taxa.

Det finns dock arbetsuppgifter inom enhetens arbetsområde som inte kan avgiftsfinansieras. Exempel på sådana uppgifter är:

- Medverkan i översiktsplan, va-plan, detaljplan
- Telefonrådgivning till medborgare, företag och organisationer som inte kan knytas till något specifikt tillsynsärende.
- Bostadsanpassning
- Miljöövervakning
- Naturvårdsprojekt/planer
- Motioner
- Remisser och enkäter

5 Slutsatser

Behovsutredningen visar att det finns behov av ytterligare drygt 3 miljöinspektörer och drygt 1 bygglovshandläggare utöver det som finns i bygg- och miljöenhetens budget för 2017.

Delar av bygg- och miljöenhetens verksamhet kan avgiftsfinansieras, men en del är skattefinansierad.

6 Uppföljning

Uppföljning av tillsynsplanen redovisas vid Samhällsbyggnadsnämndens sammanträde i augusti (delårsuppföljning) samt vid Samhällsbyggnadsnämndens första sammanträde 2018. Efter utgången av varje år görs en ny bedömning av behovsutredningen.

Handläggare

BOI
Bollebygd Kommun

Rapport
2026-03-02

1 (18)

Behovsutredning 2018-2020

Innehåll

Inledning	3
Utredningen.....	3
Miljötillsyn.....	4
Hälsoskydd.....	8
Livsmedelskontroll.....	9
Animaliska biprodukter.....	12
Alkohol, folköl och tobak e-cigarettor	12
Kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel	13
Plan- och bygglagen.....	14
Bostadsanpassning	16
Administration.....	16
Resursbehov	17
Konsekvenser vid bristande resurser.....	18

Behovsutredning 2018-2020 Bygg- och miljöenheten

Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Även Livsmedelslagstiftningen har krav på myndigheten ska ha den kompetens och de resurser som behövs. Det är viktigt att tillsynsmyndigheten även beskriver behovet i övrigt för att åskådliggöra vilka resurser som krävs för att leva upp till den lagstiftning som finns inom samhällsbyggnadsnämndens myndighetsområden.

Med denna bakgrund tas en behovsutredning fram för bygg- och miljöenhetens ansvarsområde. Denna utredning visar behovet för bygg- och miljöenhetens tillsynsarbete inom miljö- och hälsoskydd, naturvård och miljöövervakning men även behoven inom de övriga tillsynsområden som enheten ansvarar för såsom plan- och bygglagen, offentlig livsmedelskontroll, animaliska biprodukter, tobak och folköl samt receptfria läkemedel. I utredningen ingår också en bedömning av vilka resurser som krävs för att svara upp mot kraven på en kompetent och effektiv myndighetsutövning samt en rättssäker och likformig tillsyn. Även konsekvenserna av om en fullgod tillsynsverksamhet inte kan upprätthållas lyfts.

Behovsutredningen fastställs av samhällsbyggnadsnämnden och finns som grund för såväl budget och verksamhetsplan för samhällsbyggnadsnämnden. Behovsutredningen ska sedan ligga till grund för tillsynsplan för bygg- och miljöenheten.

Utredningen

Behovsutredningen omfattar, förutom det förutsebara tillsynsarbetet, en uppskattad mängd ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser eftersom det i förväg inte går att veta hur stort detta behov blir under de kommande åren. En svårighet i behovsutredningen är att en stor del av tillsynsarbetet är händelsestyrt. Större händelser som inträffar kan snabbt omkullkasta de uppskattade behoven. Ett omfattande klagomålsärende med flera inblandade, eller olyckor, är sådant som måste få högsta prioritet och som tar mycket tid i anspråk. Dessutom kan oförutsedda, tillkommande uppdrag och annat påverka verksamheten under året.

Tillgänglig tid för objekts- eller ärendeknuten tillsyn har i utredningen satts till 1000 timmar, vilket är vad SKL anger i sin modell för risk- och resursbaserad taxa för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Övrig tid har avsatts till lednings- och övergripande arbete, koordination, kompetensutveckling samt handläggarnas administrativa tid. Det totala behovet sammanställs och jämförs med tillgängliga resurser, vilket sedan ligger till grund för kommande prioriteringar samt därefter påföljande tillsynsplan och planering.

Följande moment har tillkommit i behovsutredningen jämfört med tidigare års behovsutredning:

- Handel med e-cigarett
- Tillsyn alkohol, tobak och folköl efter länsstyrelsens revision

Vidare behöver tillsyn komma igång över systemet med pant och PET, signaler finns också om att Jordbruksverket kommer öka sin tillsyn över kommunerna inom detta område.

Miljötillsyn

Miljöfarlig verksamhet

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsynen över anmälningspliktiga verksamheter samt övriga miljöfarliga verksamheter (länsstyrelsen ansvarar för tillståndspliktiga verksamheter). Tillsynen inriktas på kontroll av att miljöfarliga verksamheter i kommunerna bedrivs i överensstämmelse med miljöbalkens bestämmelser och följdförfattningar. Vid behov kan föreläggande eller förbud meddelas mot viss hantering eller verksamhet. Miljöenheten ansvarar för handläggning av anmälningsärenden samt lämnar yttranden i tillståndsärende till länsstyrelsen och/eller miljödomstolen.

Tillsyn på övriga miljöskyddsobjekt bedrivs främst i projektform och efter klagomål.

Kemiska produkter

Kemikalietillsynen bedrivs till stor del kopplad till tillsynen av miljöfarliga verksamheter eller genom olika riktade projekt. Syftet är att kontrollera att kemiska produkter hanteras i överensstämmelse med produktvalsprincipen och kemikalielagstiftningen. Arbetet sker fortlöpande under året knutet till den tillsyn och kontroll som bedrivs inom de olika arbetsområdena, t ex vid handläggning av köldmedieärenden samt vid tillsynsbesök på miljöfarliga verksamheter.

Avfall och producentansvar

Avfallstillsynen omfattar bland annat tillsyn av återvinningsstationer, återvinningscentraler och avfallstransportörer samt avfallshanteringen hos miljöfarliga verksamheter. Miljöenheten ansvarar också för handläggning av ansökningar om undantag från renhållningsordningen, utredningar om klagomål om nedskräpning i naturen m.m.

I arbetsområdet ingår även att säkerställa att avfall som används för anläggningsändamål inte innebär risker för människors hälsa eller miljö.

Förorenade områden

Arbetet med förorenade områden initieras främst när verksamheter läggs ner, vid utsläpp/olyckor och vid förändrad markanvändning. Om ansvarsfrågan är oklar ska en ansvarsutredning göras. Genom föreläggande kan krav ställas på den ansvarige att utföra de undersökningar och vidta de saneringsåtgärder som krävs. Länsstyrelsen har en aktiv roll i arbetet med att t.ex. inventera förorenade områden och samverkan sker därför ofta mellan kommun och länsstyrelse.

Inom kommunen finns ett flertal områden som är klassade som förorenade. Miljöenheten behöver ta fram en handlingsplan för dessa områden och prioritera i vilken omfattning och inom vilken tid ansvarsutredningarna ska göras för de aktuella områdena. I dagsläget är detta arbete händelsestyrt och därmed är resursbehovet svårt att bedöma. Händelser som kan initiera en ansvarsutredning av ett förorenat område kan t ex vara att en detaljplan för området ska tas fram eller att ett bygglov ska handläggas.

Tabell resursbehov miljötillsyn

Objekt	Antal	Årligt resursbehov
B-objekt (inklusive täkter)	5	20
C-anläggningar med årsavgift	15	125
C-anläggningar utan årsavgift	2	30
Mindre industrier (u-objekt) inklusive tillfälliga entreprenader	*	100
Jordbruk/Växtodling/Hästgårdar (u-objekt)		170
Värmepumpar, kemiska produkter, cisterner och köldmedier		80
Hushållsavfall, verksamhetsavfall		75
Klagomål och nedskräpning		150
Producentansvar		10
Plastflaskor och metallburkar		Ingen uppskattning finns
Förorenade områden		Ingen uppskattning finns
Vattenskyddsområden, tillsyn och provning		50
Sanktionsärenden miljöskydd		100
Olyckor		Svår att uppskatta
Planering/samordning/uppföljning av miljötillsynsprojekt		200
Register och administration (rutiner mm)		150
Allmän information/rådgivning/remisser/enkäter från statliga verk		300
Summa		1560

Resursbehov för miljötillsyn

Resursbehovet för miljötillsyn, exklusive enskilda avlopp, beräknas för 2018 till 1560 timmar, dvs cirka 1,5 handläggartjänster.

Detta behov är beräknat efter de idag kända anläggningar/verksamheter som finns. En ordentlig inventering skulle behöva göras av de så kallade u-verksamheterna, d v s miljöfarlig verksamhet som inte är av den art eller omfattning att den är tillståndspliktig eller anmälningspliktig men ändå omfattas av miljöbalkens krav.

Många företag har inte haft tillsyn på ett stort antal år, t ex företag som skulle ha haft tillsyn vart tredje eller femte år men som prioriterats bort på grund av bristande resurser och prioriteringen har varit i princip densamma år efter år. Detta innebär att det finns en

tillsynsskuld för dessa verksamheter. Med tillsynsskuld i detta fall avses inte att de betalar en årlig avgift för tillsyn som inte genomförs utan att verksamheterna som behöver ha tillsyn, utifrån miljöbalken, inte kan få det då resurserna inte räcker till i dagsläget.

Enskilda avlopp

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsyn på befintliga avloppsanläggningar samt tillståndsprövning av nya enskilda avloppsanläggningar. I Bollebygds kommun uppskattas antalet enskilda avlopp till cirka 2000 stycken. 1800 avlopp är registrerade i slamtömningsregistret. Utöver dessa finns fler enskilda avlopp där fastigheten antingen inte används idag eller där det finns endast BDT-avlopp. Flertalet av dessa anläggningar är inte godkända enligt lagens mening, d v s de har inget gällande tillstånd för en väl fungerande reningsfunktion. En stor andel av anläggningarna antas vara avloppslösningar med direktutsläpp i dike eller på mark, vilket har varit förbjudet sedan 1969.

Tillsynen av enskilda avlopp är eftersatt vilket leder till att bristfälliga avloppslösningar inte åtgärdas och moderniseras i den omfattning som krävs. Om varje anläggning ska bli åtgärdad när dess reningsfunktion inte längre är tillräcklig behöver förnyelsetakten öka från dagens 2,7 procent till 10 procent per år. För att nå dit behöver samhällsbyggnadsnämnden fastställa riktlinjer för enskilda avlopp och miljöenheten utföra fältinventeringar, samt använda taxor och förelägganden för att komma till rätta med bristfälliga anläggningar på ett rättvist, rättssäkert och effektivt sätt.

Resursbehov för avlopp

Behovsutredningen utgår från att oavsett tillsynsinsatser som sätts in, så hanteras cirka 40-50 tillståndsärenden årligen på samma sätt som tillståndsärenden hanterats fram till idag.

Nedan i tabellen redovisas resursbehoven utifrån att tillsynen anpassas för att nå en hållbar utveckling. Arbetssättet som behovsutredningen bygger på följer riktlinjer från Havs- och vattenmyndighetens tillsynsvägledning, samt erfarenheter från andra kommuners tillsynsarbeten. Under åren 2010-2016 har inventering genomförts. Det kvarstår fortfarande från dessa inventeringar flera fastigheter som ännu inte åtgärdat sitt enskilda avlopp. Systematisk översyn över tidigare genomförda inventeringar behöver genomföras.

Tabell resursbehov enskilda avlopp

	2018	2019	2020
Tillsyn och prövning av undermåliga avlopp om målsättningen är att tillsyna och inventera 10% av de enskilda avloppen per år	1300	1300	1300
Prövning	350	500	500
Fastställande av riktlinjer, uppföljning av tidigare avloppsinventeringar	250	100	100
Information/rådgivning	100	100	100
Förelägganden och förbud	100	100	100
Totalt	2100	2100	2100

Utredningen visar att det med ökade inventeringsambitioner, skulle behövas 2100 timmar, d.v.s. drygt 2 tjänster för 2018 för arbetet med enskilda avlopp.

Övrig miljöbalkstillsyn

Samhällsbyggnadsnämnden har även att bedriva tillsyn över andra delar av miljöbalken förutom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Här finns till exempel tillsyn och dispensgivning inom strandskyddsärenden, dispenser inom vattenskyddsområden, miljöövervakning, remisser från andra kommunala enheter och andra myndigheter.

Miljöövervakning

Miljöenheten arbetar med den del av miljöövervakningen som är kopplad till myndighetsutövningen och tillsynen enligt miljöbalken, genom samverkan med vattenråd, luftvårdsförbund och andra miljöövervakande myndigheter. I arbetet ingår att sätta upp, och ut, provtagningsutrustning samt att genomföra t ex vattenprover kontinuerligt.

Strandskydd

Bygg- och miljöenheten övervakar och handlägger strandskyddsdispenser i kommunen, med undantag av statligt skyddade områden. Tillsynen bedrivs främst efter klagomål och i projektform. En ökning av tillsyn inom strandskyddsområden behövs för likabehandlingsprincipen. Idag söker flera fastighetsägare dispens för strandskydd vid uppförande av nya byggnationer inom strandskyddsområdet och får betala avgift för detta. De som inte söker strandskyddsdispens upptäcks oftast endast i enstaka fall i samband med t.ex. bygglovsansökningar.

Naturvård

Miljöenheten bidrar med miljö- och naturvårdskunskap i den fysiska planeringen och avger yttranden i olika natur- och vattenvårdsärenden samt bedriver tillsyn enligt miljöbalken inom naturvårdsområdet i den omfattning detta ligger på kommunal tillsynsnivå.

Samhällsplaneringen

Arbetet innebär bland annat att delta vid samhällsplanering och bidra med kunskap inom de egna kompetensområdena för att försöka säkerställa att otillbörlig miljöpåverkan inte sker. Företrädare för miljö- och bygg deltar aktivt i kommunernas arbete med detaljplaner, översiktsplaner och annan övergripande planering.

Resursbehovet för övrig miljöbalkstillsyn

Objekt/aktivitet	Resursbehov 2018
Deltagande i bygglov och planarbete	50
Deltagande i översiktsplanarbete	100
Va-plan	125
Naturvårdsplan	100
Strandskydd prövningar och dispenser	75
Strandskydd tillsyn	*
Bakgrundsstrålning	5
Provtagning vatten	20

Mätning, Luft i Väst	5
Kalkning och uppföljning kalkning	5
Luftvårdsförbund och vattenråd	100
Totalt	585

Resursbehovet för övrig miljöbalkstillsyn är knappt 600 timmar eller motsvarande knappt 0,6 tjänster.

Hälsoskydd

Hälsoskydd innefattar många olika verksamhetsområden som omfattas av miljöbalkens bestämmelser; t ex lokaler och anläggningar som kan utgöra risker för människors hälsa.

Miljöenheten ansvarar för handläggningen av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter samt övriga hälsoskyddsobjekt. Krav kan ställas för att förebygga eller komma till rätta med problem som kan leda till olägenheter för människors hälsa. Hälsoskyddet är en prioriterad verksamhet. Miljöenheten saknar idag uppdaterade register över de anmälningspliktiga verksamheterna (exklusive skolor och förskolor), nedanstående siffror är därför en uppskattning. Denna brist behöver rättas till.

Tillsyn på övriga hälsoskyddsobjekt bedrivs främst i projektform eller efter klagomål, vilket kan ta avsevärd tid i anspråk och inte går att förutse utan här måste en uppskattning göras av resursbehovet.

Kommunernas ansvar inom smittskyddet ingår också i hälsoskyddsverksamheten. Smittskyddslagen är den övergripande lagstiftningen för smittskyddet. Kommunens ansvar regleras både i miljöbalken, smittskyddslagen och livsmedelslagen. Smittsamma sjukdomar hos människor är exempel på sådant som ingår i smittskyddsarbetet. Vid risk för smittspridning ska handläggning ske snabbt och effektivt.

Tabell Resursbehov hälsoskyddstillsyn

Objekt	Antal	Årligt resursbehov
Förkolor/grundskola/gymnasium	ca 13	80
Bassångbad	0	0
Strandbad	7	50
Hyresvärdar		*
Solarier		*
Stickande och skärande verksamheter		*

Campinganläggningar och hotell och gym	4	*
Lokaler för vård och annat omhändertagande		30
HVB och tillfälligt boende		25
Idrottslokaler		25
Hygiensisk behandling		*
Uppföljande tillsyn		10
Radon		20
Bostadsklagomål		100
Anmälan enligt 28§ FMH		20
Smittskydd	**	**
Rådgivning, projektupplägg, kvalitetssäkring, samordning 7-härad, registerföring och inventering		150
Rapportering till statliga verk		5
Summa		515

Resursbehov för hälsoskydd

Resursbehovet för miljöinspektörernas hälsoskyddsarbete uppgår till drygt 500 timmar per år, d v s cirka 0,5 tjänster.

Detta behov är beräknat efter de idag kända anläggningar/verksamheter som finns samt uppskattning av övriga verksamheter. En ny inventering med klassning av tillsynsintervall behövs men är resurskrävande.

Livsmedelskontroll

Syftet med livsmedelskontrollen är att säkerställa att konsumenterna får säker mat och inte blir vilseledda. För att uppnå detta utförs riskbaserad kontroll av livsmedelsverksamheterna i kommunerna i enlighet med de regler och riktlinjer som tagits fram nationellt och av EU. Enligt dessa regler och riktlinjer ska livsmedelskontrollen vara effektiv, riskbaserad, ändamålsenlig och rättssäker. Det innebär att kontrollen ska inriktas på ett sådant sätt att kontrollmyndigheten kan avgöra om kraven på säkra livsmedel och redlighet uppfylls av livsmedelsföretagarna inom kommunerna.

Den här behovsutredningen är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2005 om offentlig kontroll för att säkerställa efterlevnaden av livsmedelslagstiftningen.

Mål för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan inom EU är att:

- Konsumenterna har trygga livsmedel, förtroende för kontrollverksamheten och har en god grund för val av produkt. Med trygga livsmedel menas säkra livsmedel och att konsumenterna inte blir lurade.
- Intressenterna har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull.
- De samverkande kontrollmyndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan.
- Kontrollverksamheten är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

Målet för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige är att:

- Maten och dricksvattnet är säkra.
- Livsmedelshanteringen är redlig.
- Livsmedelskontrollen är riskbaserad, ändamålsenlig, effektiv och professionell.
- Livsmedelsföretagen är kompetenta och tar ansvar för att maten är säker och rätt märkt.
- Den offentliga kontrollen och kontrollmyndigheterna uppfattas av konsumenterna, media och företag som trovärdiga.

Samhällsbyggnadsnämndens mål för livsmedelskontrollen är:

- Effektiv kontroll.
- Ändamålsenlig kontroll.
- Rättssäker kontroll.

Objekt	Antal	Tillsynsintervall	Årligt resursbehov
Kontroll livsmedelsobjekt (ex centralkök) Högrisk	6	2-3 ggr per år	39
Kontroll livsmedelsobjekt (ex restauranger) Högrisk	12	1-2 ggr per år	51
Kontroll livsmedelsobjekt (ex stormarknad) Högrisk	3	Årligen	23
Kontroll livsmedelsobjekt (ex förskolekök) Mellanrisk	13	Vartannat år	29
Kontroll livsmedelsobjekt (ex säsongsafe) Lågrisk/mycket låg risk	3 11	Vart tredje år	17
Kontroll vattenverk (stor)	-	Årligen	0
Kontroll vattenverk (mellan)	5	Vart annat år	12
Kontroll vattenverk (små)	3	Vart tredje år	11

Extra offentlig kontroll		Vid behov	30
Klagomål/matförgiftningar/RAFSS		Vid inkomna klagomål/misstanke om förgiftning Utbildning i RASFF för två personer	70
Beslut		Riskklassning, registrering nya anläggningar och vid misstanke om brott	25
Resor			60
Inventering/planering/uppföljning av tillsynsobjekt/instrumentkalibrering/nya checklistor			150
Projekt			5
Övrigt t ex smittskydd med anknytning till livsmedel			*
Remisser/Rapportering/rådgivning			80
Totalt			602

Resursbehov för den offentliga livsmedelskontrollen

En uppskattning har gjorts av resursbehovet för att kunna bedriva en fungerande livsmedelskontroll. Utgångspunkten är att samtliga livsmedelsföretagare ska få årlig kontroll utifrån riskklassningsbehov för respektive livsmedelsobjekt.

Resursbehovet för livsmedelstillsynen beräknas till cirka 600 timmar eller cirka 0,6 tjänster.

Animaliska biprodukter

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedriva tillsyn över animaliska biprodukter. Exempel på tillsynsuppgifter är hantering av animaliskt matavfall från livsmedelslokaler och nedgrävning av döda hästar. Ansvar för kontrollen av animaliska biprodukter, exempelvis döda djur eller köttavfall från slakterier eller butiker, delas mellan kommunen, Länsstyrelsen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsyn och kontroll inom följande områden:

- Nedgrävning av animaliska biprodukter
- Utlämnande och transport av matavfall
- Kontroll av livsmedelsanläggningar
- Kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning
- Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Förbränningsanläggningar som förbrännare animaliska biprodukter i primärproduktionen.
- Användning av organiska gödningsmedel, naturgödsel i primärproduktionen.

Resursbehov animaliska biprodukter

En uppskattning har gjorts av resursbehovet för att kunna bedriva en fungerande tillsyn enligt reglerna för Animaliska biprodukter och foder.

Resursbehovet visar att det uppskattningsvis behövs 10 timmar. I detta ingår kontakter med andra myndigheter, rapporteringar mm. Dock är uppskattningen mycket osäker.

Objekt	Antal	Resursbehov 2018 enligt behovsutredningen	Prioritering i timmar 2018	Planerade aktiviteter
Nedgrävning av häst	2	10	10	
Rapportering till tillsynsmyndigheter		5		
Övrig tillsyn	*	*	*	*

*Då ingen tillsyn genomförts under de senaste två åren har vi ingen aktuell statistik inom området

Alkohol, folköl och tobak e-cigarett

Lagstiftningen inom alkohol och tobaksområdet är sociala skyddslag och deras huvudsakliga syfte och mål är att begränsa preparatens skadeverkningar. När man arbetar effektivt med att minska tillgången på tobak och alkohol, såväl legal som illegal, ger det också andra positiva effekter i samhället. Upprättandet av en tillsynsplan bidrar till en tydlig struktur på tillsynsarbetet samt möjliggör mätbara och uppföljningsbara mål.

Tillståndsenheten, Miljöförvaltningen Borås Stad, ansvarar enligt avtal för handläggning av serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen (undantaget rökfria miljöer som ingår i bygg- och miljöenhetens tillsynsplan).

Bollebygds kommun ansvarar för rökfria miljöer och kontroll enligt lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Lagen om e-cigarett trädde i kraft första juli 2017 och

inga anmälningar om försäljning e-cigarett har än så länge lämnats in till Bollebygdskommun.

Samhällsbyggnadsnämndens mål med tillsyn enligt tobakslagen och alkohollagen är att få bort missförhållanden, förhindra att nya uppstår och få till stånd ett gott samarbete mellan kommun och näringsidkare. Vårt mål är att med dessa medel bidra till en ansvarsfull handel med tobak och folköl och förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid servering av alkoholhaltiga drycker.

Folkhälsomyndigheten utövar central tillsyn över efterlevnaden av gällande lag och meddelar allmänna råd till vägledning för tillämpning av lagen. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet. Kommunen och polismyndigheten utövar den omedelbara tillsynen över servering av, och detaljhandel med, folköl och detaljhandel med tobak.

Resursbehov alkohol, folköl, tobak och e-cigarett

Resursbehovet för bygg- och miljöenheten uppskattas till 80 timmar eller cirka 0,1 tjänster.

Objekt	Antal	Resursbehov 2018 enligt behovsutredningen för miljöenheten Bollebygd
Försäljningsställen tobak	6	Köps av Borås Stad Minst ett besök per försäljningsställe och år
Försäljningsställen folköl	4	Köps av Borås Stad Minst ett besök per försäljningsställe och år
Försäljningsställen e-cigarett	0	10 Hantering av inkommande ansökningar och ev efterföljande besök
Rökfria miljöer		20 Fokus på skolor och restauranger
Matställen med serveringstillstånd	5	10 Köps av Borås Stad (10 timmar = samordnade tillsynen) Minst ett besök per serveringsställe och år
Äldreboende med serveringstillstånd	1	Köps av Borås Stad
Samordning med Borås Stad		40
Totalt		80 timmar

Kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedriva tillsyn över de anmälningspliktiga verksamheter som handlar med vissa receptfria läkemedel.

Resursbehov receptfria läkemedel

Resursbehovet visar att det behövs ca 30 timmar eller mindre än 0,1 tjänst årligen för det direkta tillsynsarbetet som bedrivs inom handel med receptfria läkemedel. I detta inryms kontakter med andra myndigheter, rapportering mm.

Objekt	Antal objekt	Intervall	Resursbehov (timmar per år)
Receptfria läkemedel	5	Vartannat år	10
Inventering/planering och uppföljning av tillsynsobjekt och information			20
Totalt			30

Plan- och bygglagen

Tillsynen ska säkerställa syftet med plan- och bygglagen och dess följdlagstiftning.

Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att plan- och bygglagens ändamål tillgodoses.

Resursbehov plan- och bygglagen

Objekt	Antal	Årligt resursbehov plan- och bygglagen
Bygglov, marklov och rivningslov	150	1200
Förhandsbesked	30	350
Bygganmälningar	60	200
Tekniskt samråd och startbesked	100	200
Arbetsplatsbesök	50	100
Slutsamråd och slutbesked	115	200
Enkelt avhjälppta hinder	1	10

Tillsynsärenden efter inkomna klagomål/ärenden	25	200
Remisser/yttrande detaljplaner		Ingen uppskattning gjord ännu
Egeninitierad tillsyn enkelt avhjälpna hinder		Ingen uppskattning gjord ännu
Tillsyn hissar personbruk		Ingen uppskattning gjord ännu
Egeninitierad tillsyn eftersatt underhåll och/eller ovärdade tomter		Ingen uppskattning gjord ännu
Egeninitierad tillsyn olovligt byggande		Ingen uppskattning gjord ännu
Tillsyn OVK		Ingen uppskattning gjord ännu
Avslut av äldre ärenden		100
Bygglovsrådgivning (telefon, epost, besök)		600
Översiktsplan, detaljplaner och plan- och projekteringsmöte		150
Totalt		3310

Resursbehovet enligt plan- och bygglagen beräknas till 3310 timmar eller cirka 3,3 tjänster per år.

Bostadsanpassning

Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag är att ge människor med funktionsnedsättning en möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Bostadsanpassningsbidraget är ett kommunalt bidrag som kan sökas av personer med funktionshinder. Ansökan ska vara skriftlig och innehålla en ansökningsblankett och intyg från arbetsterapeut. Vid större åtgärder krävs även åtgärdsprogram från arbetsterapeut och en kostnadsberäkning/offert för åtgärderna.

Handläggaren har att bedöma om de sökta åtgärderna är bidragsberättigande. Det innebär bland annat att granska om åtgärderna är nödvändiga, att bostaden ska användas permanent, att bidraget endast ges för anpassning av bostadens fasta funktioner och att bidrag inte ges för åtgärder som behöver utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättning.

I de fall sökande inte själv eller via anhörig eller annan kontaktperson har möjlighet att ombesörja kontakt med hantverkare för bostadsanpassningsåtgärd, har kommunen möjlighet att genom fullmakt från sökande ombesörja kontakterna med hantverkare. Detta görs via kommunens upphandlade entreprenörer.

Handläggningen av bostadsanpassningsbidrag sker i nära samverkan med kommunens bostadsanpassningshandläggare.

Resursbehov bostadsanpassning

Objekt	Antal	Resursbehov
Ansökningar om bostadsanpassningsbidrag	Ca 40	330

Resursbehovet för bostadsanpassning uppskattas till 330 timmar motsvarande 0,3 tjänster.

Administration

Administration är ett viktigt område som berör alla medarbetare i det dagliga arbetet. Det är viktigt med dokumenterade rutiner och en tydlig arbetsfördelning för att det administrativa arbetet ska kunna fungera så bra som möjligt. Dokumentation av vad ärendehantering kräver av personal och administrativt stöd ger också en bra utgångspunkt till en behovsutredning samt förbättringar. Det administrativa arbetet innefattar dels administratörernas arbetsuppgifter (som inte är medräknade i den här behovsutredningen då de tillhör administrativa enheten), dels tjänstemäns samlade administrativa arbete.

Ständigt ökande krav på ärendehantering, ökande ärendeflöde, tillkommande eller utökade arbetsuppgifter samt olika rapporteringsskyldigheter är några av faktorerna som leder till ökat administrativt arbete. Genom att arbeta i riktning mot mer kvalitetssäkrat myndighetsarbete, så ställer det också med nödvändighet ökande krav på en väl fungerande administration. Förhoppningsvis ska kvalitetsarbetet på sikt leda till ännu bättre och ännu mer effektiv administration, utifrån utvecklade rutiner och ärendeflöden. Tillgång till administrativa stödresurser är oerhört viktigt och tillgången påverkar tiden som kan avsättas för till exempel det operativa tillsynsarbetet. I och med att en halvtidstjänst inrättats på administrativa enheten för att stötta upp miljöenhetens arbete och att det numer finns en heltid administrativ resurs avsatt för bygglovsenheten så ökar det operativa tillsynsarbetet. Administration som hör till själva tillsynsarbetet såsom mallar, processbeskrivningar, kommunikation, planering av besök och att besvara frågor relaterat till ärenden eller sakområden kvarstår dock på handläggarna.

Under 2018 kommer enheten att behöva dels införa ett system för bygglovsärenden och dels arbeta med nya dataskyddsförordningen för att säkerställa att lagstiftning följs. Det finns också ett önskemål om att arbeta med att införa e-tjänster för vissa typer av vanligt förekommande ärenden.

Resursbehov administration

Det är svårt att uppskatta resursbehovet av administration för handläggarna då enheten anpassar sig till att det finns fler administrativa resurser på administrativa enheten och ett nytt bygglovssystem ska införas under 2018.

Resursbehov

I nedanstående tabell sammanställs resursbehovet relaterat till tillgängliga resurser och med balanssammanställningar. Behovsutredningen saknar en del underlag för att vara kvalitetssäkrad och ska därför ses som en uppskattning av resursbehovet. För att kunna säkerställa en större kvalitet i behovsutredningen krävs inventeringar och uppdatering av registerföringen för tillsynsobjekt samt tidsstatistik för nedlagda handläggningstimmar.

Område	Resursbehov (antal tjänster)	Inträttade tjänster enl budget	Balans	Behov av ytterligare tjänster 2018
Miljötillsyn (inklusive enskilda avlopp och samhällsplanering och övrig miljöbalktillsyn	4,2	3,2	-1,0	1,0
Hälsoskyddstillsyn	0,5	0,4	-0,1	0,1
Livsmedel	0,6	0,6	0	0
Animaliska biprodukter	<0,1	<0,1	0	0
Alkohol, tobak, folköl, e-cigarett	<0,1	<0,1		0
Receptfria läkemedel	<0,1	<0,1	0	0
Plan- och bygglagen	3,3	2,9	-0,4	0,4
Bostadsanpassning	0,3	0,3	0	0
Administration	*	*	*	
Totalt behov	9**	7,5**	-1,4	1,4

*Behovet inte uppskattat ännu

** Animaliska biprodukter, alkohol (mm) och receptfria läkemedel är uppskattat till sammanlagt behov på cirka 0,1

Konsekvenser vid bristande resurser

De övergripande konsekvenserna vid bristande resurser är att det kan bli svårt att uppfylla kraven på likabehandling och rättssäkerhet vid handläggning och övrig ärendehantering. Tillsynsarbete kan behöva prioriteras bort, även sådant som är lagstadgat. Service gentemot kund blir sämre då handläggningstiderna och svarstiderna blir längre. Detta kan även leda till att nya verksamhetsutövare väljer att förlägga sin verksamhet i andra kommuner. En del verksamhetsutövare betalar för periodisk tillsyn som i vissa fall inte kan genomföras i enlighet med fastställt behov, vilket leder till tillsynsskuld. Förutom de direkta verksamhetsrelaterade konsekvenserna tillkommer personalens välmående och risk för ökade sjukskrivningstal.

Bygg- och miljöenheten har under de senaste två åren haft stor omsättning av personal. Introduktion av ny personal är resurskrävande och dessa resurser tas från den direkta tillsynen.

Handläggare

BOI

Rapport
2026-03-02

1 (22)

Behovsutredning 2019-2022

Innehåll

Inledning	3
Utredningen.....	3
Miljö tillsyn.....	6
Enskilda avlopp.....	9
Hälsoskydd.....	11
Livsmedelskontroll.....	12
Animaliska biprodukter.....	14
Sprängämnesprekursioner	15
Alkohol, folköl och tobak e-cigarett	15
Kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.....	16
Plan- och bygglagen.....	17
Bostadsanpassning	20
Administration.....	20
Resursbehov	21
Konsekvenser vid bristande resurser.....	22

Behovsutredning 2019-2021 Bygg- och miljöenheten

Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Även Livsmedelslagstiftningen har krav på att myndigheten ska ha den kompetens och de resurser som behövs. Det är viktigt att tillsynsmyndigheten även beskriver behovet i övrigt för att åskådliggöra vilka resurser som krävs för att leva upp till den lagstiftning som finns inom samhällsbyggnadsnämndens myndighetsområden.

Mot denna bakgrund tas en behovsutredning fram för bygg- och miljöenhetens ansvarsområde. Denna utredning visar behovet för bygg- och miljöenhetens tillsynsarbete inom miljö- och hälsoskydd, naturvård och miljöövervakning men även behoven inom de övriga tillsynsområden som enheten ansvarar för såsom plan- och bygglagen, offentlig livsmedelskontroll, animaliska biprodukter, tobak och folköl samt receptfria läkemedel. I utredningen ingår också en bedömning av vilka resurser som krävs för att svara upp mot kraven på en kompetent och effektiv myndighetsutövning samt en rättssäker och likformig tillsyn. Även konsekvenserna av om en fullgod tillsynsverksamhet inte kan upprätthållas lyfts.

Behovsutredningen fastställs av samhällsbyggnadsnämnden och finns som grund för såväl budget och verksamhetsplan för samhällsbyggnadsnämnden. Behovsutredningen ska sedan ligga till grund för tillsynsplan för bygg- och miljöenheten.

Utredningen

Behovsutredningen omfattar, förutom det förutsebara tillsynsarbetet, en uppskattad mängd ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser eftersom det i förväg inte går att veta hur stort detta behov blir under de kommande åren. En svårighet i behovsutredningen är att en stor del av tillsynsarbetet är händelsestyrt. Större händelser som inträffar kan snabbt omkullkasta de uppskattade behoven. Ett omfattande klagomålsärende med flera inblandade, eller olyckor, är sådant som måste få högsta prioritet och som tar mycket tid i anspråk. Dessutom kan oförutsedda, tillkommande uppdrag och annat påverka verksamheten under året.

Arbetet med en behovsutredning utgår från fyra centrala begrepp.

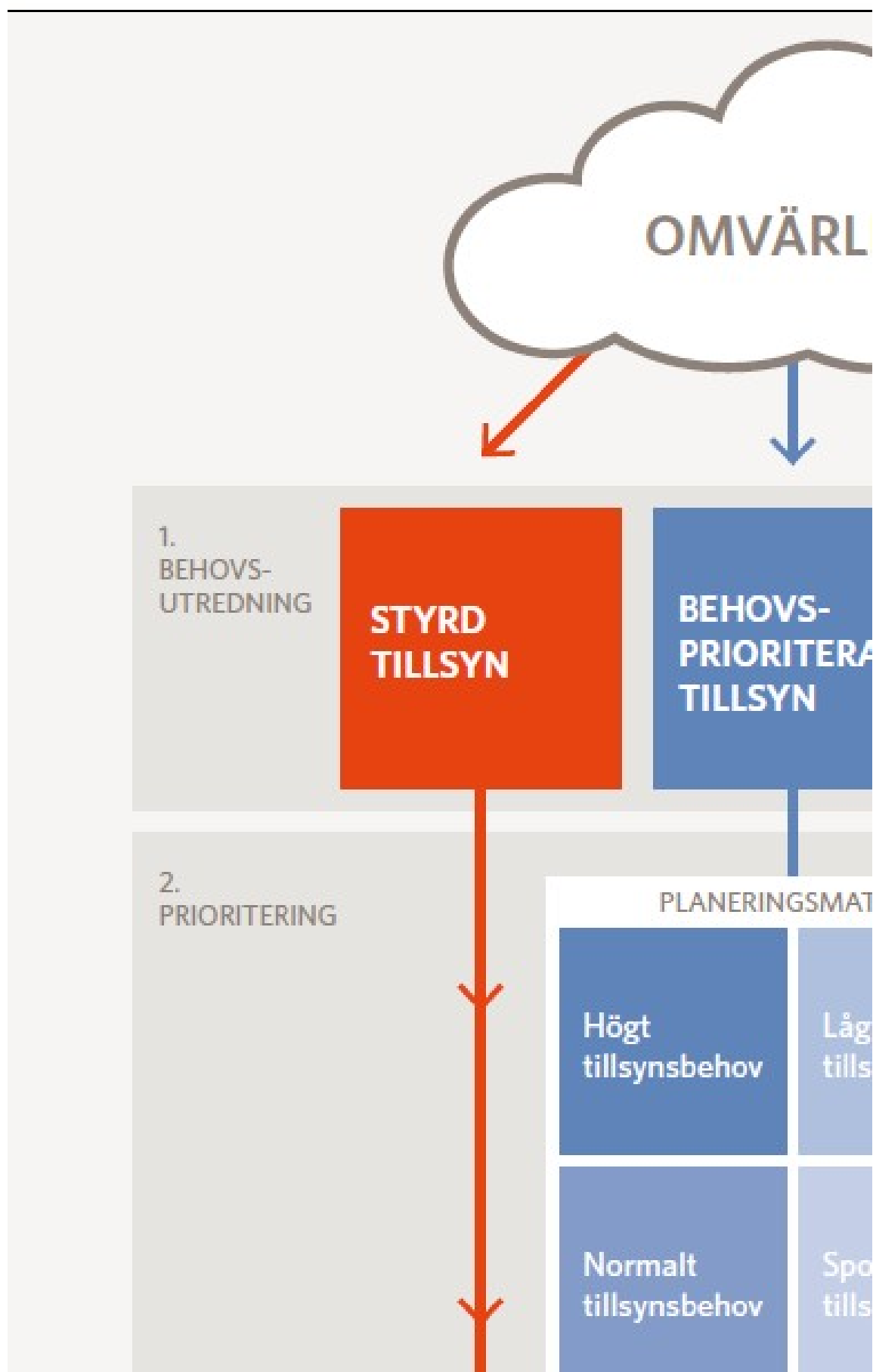
- Omvärldsbevakning innebär det arbete kommunen gör för att inkludera nationella uppdrag och mål i tillsynen.
- Totalt behov är det behov som myndigheten har identifierat som tillsynens huvudinriktning, efter sammanställning av statens krav och kommunens lokala analys.
- Resursavgränsning är miljökontorets tillgängliga resurser.
- Tillsynsfrekvens är myndighetens bedömning av hur ofta tillsyn ska ske.

Nedanstående bild är hämtad från SKLs skrift om kommunala behovsutredningar och beskriver sambandet mellan behovsutredning och tillsynsplan. Här sorteras tillsynsbehovet sorteras in i fyra kategorier:

- Styrd tillsyn (röd)
- Behovsprioriterad tillsyn (blå)
- Händelsestyrd tillsyn (orange)
- Skattefinansierad tillsyn (grön)

Färgmarkeringarna i tabellerna med uppskattning av behov av timmar under respektive område i det här dokumentet motsvarar de fyra kategorierna. I tillsynsplanen har tillsynsnämnden möjlighet att prioritera inom den behovsprioriterade tillsynen utifrån lokala förutsättningar.

FIGUR 1. Schematisk bild av sambandet mellan beh

Tillgänglig tid för objekts- eller ärendeknuten tillsyn har i utredningen satts till 1000 timmar, vilket är vad SKL anger i sin modell för risk- och resursbaserad taxa för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Övrig tid har avsatts till lednings- och övergripande arbete, koordination, kompetensutveckling samt handläggarnas administrativa tid. Det totala behovet sammanställs och jämförs med tillgängliga resurser, vilket sedan ligger till grund för kommande prioriteringar samt därefter påföljande tillsynsplan och planering.

Miljötillsyn

Miljöfarlig verksamhet

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsynen över anmälningspliktiga verksamheter samt övriga miljöfarliga verksamheter (länsstyrelsen ansvarar för tillståndspliktiga verksamheter). Tillsynen inriktas på kontroll av att miljöfarliga verksamheter i kommunerna bedrivs i överensstämmelse med miljöbalkens bestämmelser och följdförfattningar. Vid behov kan föreläggande eller förbud meddelas mot viss hantering eller verksamhet. Miljöenheten ansvarar för handläggning av anmälningsärenden samt lämnar yttranden i tillståndsärende till länsstyrelsen och/eller miljödomstolen.

Tillsyn på övriga miljöskyddsobjekt bedrivs främst i projektform och efter klagomål.

Kemiska produkter

Kemikalietillsynen bedrivs till stor del kopplad till tillsynen av miljöfarliga verksamheter eller genom olika riktade projekt. Syftet är att kontrollera att kemiska produkter hanteras i överensstämmelse med produktvalsprincipen och kemikalielagstiftningen. Arbetet sker fortlöpande under året knutet till den tillsyn och kontroll som bedrivs inom de olika arbetsområdena, t ex vid handläggning av köldmedieärenden samt vid tillsynsbesök på miljöfarliga verksamheter.

Det finns ett behov av att följa upp att de nya märkningsreglerna efterlevs i handeln och att informera verksamheter som använder mycket kemikalier i vardagen om riskerna och om nya förbud. Tillsyn bör planeras i samråd med övriga kommuner i Sjuhärad för samsyn.

Avfall och producentansvar

Avfallstillsynen omfattar bland annat tillsyn av återvinningsstationer, återvinningscentraler och avfallstransportörer samt avfallshanteringen hos miljöfarliga verksamheter. Miljöenheten ansvarar också för handläggning av ansökningar om undantag från renhållningsordningen, utredningar om klagomål om nedskräpning i naturen m.m.

I arbetsområdet ingår även att säkerställa att avfall som används för anläggningsändamål inte innebär risker för människors hälsa eller miljö.

Förorenade områden

Arbetet med förorenade områden initieras främst när verksamheter läggs ner, vid utsläpp/olyckor och vid förändrad markanvändning. Om ansvarsfrågan är oklar ska en ansvarsutredning göras. Genom föreläggande kan krav ställas på den ansvarige att utföra de undersökningar och vidta de saneringsåtgärder som krävs. Länsstyrelsen har en aktiv roll i arbetet med att t.ex. inventera förorenade områden och samverkan sker därför ofta mellan kommun och länsstyrelse.

Inom kommunen finns ett flertal områden som är klassade som förorenade.

Miljöenheten har under 2018 tillsammans med länsstyrelsen gått igenom de identifierade områdena och därefter gjort en prioritering baserad på riskklass och hur nära en exploatering ligger i tiden. Prioriteringen jämte uppskattad tidsomgång har inarbetats i denna behovsutredning. Händelser som kan initiera en ansvarsutredning av ett förorenat område kan t ex vara att en detaljplan för området ska tas fram eller att ett bygglov ska handläggas.

Miljöövervakning

Miljöenheten arbetar med den del av miljöövervakningen som är kopplad till myndighetsutövningen och tillsynen enligt miljöbalken, genom samverkan med vattenråd, luftvårdsförbund och andra miljöövervakande myndigheter. I arbetet ingår att sätta upp, och ut, provtagningsutrustning samt att genomföra t ex vattenprover kontinuerligt.

Strandskydd

Bygg- och miljöenheten övervakar och handlägger strandskyddsdispenser i kommunen, med undantag av statligt skyddade områden. Tillsynen bedrivs främst efter klagomål och i projektform. En ökning av tillsyn inom strandskyddsområden behövs för likabehandlingsprincipen. Idag söker flera fastighetsägare dispens för strandskydd vid uppförande av nya byggnationer inom strandskyddsområdet och får betala avgift för detta. De som inte söker strandskyddsdispens upptäcks oftast endast i enstaka fall i samband med t.ex. bygglovsansökningar.

Naturvård

Miljöenheten bidrar med miljö- och naturvårdskunskap i den fysiska planeringen och avger yttranden i olika natur- och vattenvårdsärenden samt bedriver tillsyn enligt miljöbalken inom naturvårdsområdet i den omfattning detta ligger på kommunal tillsynsnivå.

Samhällsplaneringen

Arbetet innebär bland annat att delta vid samhällsplanering och bidra med kunskap inom de egna kompetensområdena för att försöka säkerställa att otillbörlig miljöpåverkan inte sker. Företrädare för miljö- och bygg deltar aktivt i kommunernas arbete med detaljplaner, översiktsplaner och annan övergripande planering.

Tabell resursbehov miljötillsyn

Objekt	Antal	2019	2020	2021	2022
B-objekt	5	20	20	20	20
C-objekt med årsavgift	17	140	140	140	140
C-objekt utan årsavgift	2 reg men finns troligen fler	30	30	30	30
Köldmedier	17	35	35	35	35
Cisterner	1	5	5	5	5
Värmepumpar	40	80	80	80	80
Hushållsavfall, verksamhetsavfall	*	75	75	75	75
Klagomål och nedskräpning	25	150	150	150	150
Vattenskyddsområden, tillsyn och prövning av dispenser		50	50	50	50
Strandskydd dispensansökningar		75	75	75	75
Förorenade områden	10	300	240	30	30
Sanktionsärenden miljöskydd		150	150	150	150
Olyckor		20	20	20	20
Allmän information/rådgivning/remisser/enkäter statliga verk		300	300	300	300
Deltagande i bygglov- och detaljplanarbete		50	50	50	50
Deltagande i översiktsplanarbete		200	50	50	0
Vattenskyddsområde (nya vattenskyddsområdesföreskrifter)		50	50	0	0
VA-plan		125	0	0	0
Naturvårdsplan		0	100	0	0
Renhållningsordningen		100	0	0	0
Bevarandeplan Nolåns Dalgång		50	50	0	0
Bakgrundsstrålning		5	5	5	5
Provtagning vatten		20	20	20	20
Mätning Luft i Väst		0	10	0	0

Kalkning och uppföljning av kalkning		5	5	5	5
Luftvårdsförbund och vattenråd		80	80	80	80
Mindre industrier (U-objekt) inklusive tillfälliga entreprenader		100	100	100	100
Jordbruk/Växtodling/Hästgårdar (U-objekt)		170	210	160	100
Kemiska produkter (projekt)		40	40	40	40
Producentansvar		30	10	10	10
Plastflaskor och metallburkar		Ingen uppskattning gjord	Ingen uppskattning gjord	Ingen uppskattning gjord	Ingen uppskattning gjord
Totalt		2660	2295	1840	1570

Resursbehov för miljötillsyn

Resursbehovet för miljötillsyn, exklusive enskilda avlopp, beräknas för 2019 till 2660 timmar, dvs cirka 2,5 handläggartjänster.

Detta behov är beräknat efter de idag kända anläggningar/verksamheter som finns. En ordentlig inventering skulle behöva göras av de så kallade u-verksamheterna, d v s miljöfarlig verksamhet som inte är av den art eller omfattning att den är tillståndspliktig eller anmälningspliktig men ändå omfattas av miljöbalkens krav.

Enskilda avlopp

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsyn på befintliga avloppsanläggningar samt tillståndsprövning av nya enskilda avloppsanläggningar. I Bollebygds kommun uppskattas antalet enskilda avlopp till cirka 2000 stycken. 1800 avlopp är registrerade i slamtömningsregistret. Utöver dessa finns fler enskilda avlopp där fastigheten antingen inte används idag eller där det finns endast BDT-avlopp. Flertalet av dessa anläggningar är inte godkända enligt lagens mening, d v s de har inget gällande tillstånd för en väl fungerande reningsfunktion. En stor andel av anläggningarna antas vara avloppslösningar med direktutsläpp i dike eller på mark, vilket har varit förbjudet sedan 1969.

Tillsynen av enskilda avlopp är eftersatt vilket leder till att bristfälliga avloppslösningar inte åtgärdas och moderniseras i den omfattning som krävs. Om varje anläggning ska bli åtgärdad när dess reningsfunktion inte längre är tillräcklig behöver förnyelsetakten öka från dagens 2,7

procent till 10 procent per år. Samhällsbyggnadsnämnden har under 2018 fastställt riktlinjer för bedömning av enskild avlopp samt rutiner för tillsyn över enskilda avlopp.

Under 2018 antog samhällsbyggnadsnämnden en rutin för tillsyn av enskilda avlopp samt riktlinjer för bedömning av enskilda avloppsanläggningar i Bollebygd. Rutinen för tillsyn av enskilda avlopp anger att prioriteringsordningen för inventering ska vara följande:

- 1) Enkammarbrunnar
- 2) Tvåkammarbrunnar
- 3) Trekammarbrunnar utan utloppsskydd
- 4) Trekammarbrunnar med utloppsskydd

Under 2018 skickades brev till samtliga hushåll med enkammarbrunnar (cirka 90 stycken). Flera av dessa har under hösten skickat in ansökan om nytt enskilt avlopp. För övriga kommer inventeringsbesök att genomföras under våren 2019 avlopp där inventeringsbesök kommer genomföras under våren. Under våren 2019 kommer utskick av brev inför inventering ske till samtliga hushåll med tvåkammarbrunn samt eventuellt till några med trekammarbrunn för att uppnå 200 hushåll per år.

Resursbehov för avlopp

Behovsutredningen utgår från att oavsett tillsynsinsatser som sätts in, så hanteras cirka 40-50 tillståndsärenden årligen på samma sätt som tillståndsärenden hanterats fram till idag. Utöver detta tillkommer de avlopp som ingår i miljöenhetens tillsyn. Arbets sättet som behovsutredningen bygger på följer riktlinjer från Havs- och vattenmyndighetens tillsynsvägledning, samt erfarenheter från andra kommuners tillsynsarbeten.

Tabell resursbehov enskilda avlopp

	2019	2020	2021	2022
Prövning av nya enskilda avlopp	550	1300	2150	2150
Uppföljning av tidigare avloppsinventeringar	100	100	100	100
Information och rådgivning	200	200	200	200
Överklagade ärenden och klagomål	100	100	100	100
Tillsyn av avlopp	250	360	450	450
Förelägganden och förbud	180	420	640	640
Totalt	1480	2480	3640	3640

Utredningen visar att det med ökade inventeringsambitioner, skulle behövas cirka 1500 timmar, d.v.s. cirka 1,5 tjänster för arbetet med enskilda avlopp under 2019 för att därefter ökas årligen på grund av nya ansökningar samt eventuella förbud och förelägganden som krävs för uppföljningen.

Hälsoskydd

Hälsoskydd innefattar många olika verksamhetsområden som omfattas av miljöbalkens bestämmelser; t ex lokaler och anläggningar som kan utgöra risker för människors hälsa.

Miljöenheten ansvarar för handläggningen av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter samt övriga hälsoskyddsobjekt. Krav kan ställas för att förebygga eller komma till rätta med problem som kan leda till olägenheter för människors hälsa. Hälsoskyddet är en prioriterad verksamhet. Miljöenheten saknar idag uppdaterade register över de anmälningspliktiga verksamheterna (exklusive skolor och förskolor), nedanstående siffror är därför en uppskattning. Denna brist behöver rättas till.

Tillsyn på övriga hälsoskyddsobjekt bedrivs främst i projektform eller efter klagomål, vilket kan ta avsevärd tid i anspråk och inte går att förutse utan här måste en uppskattning göras av resursbehovet.

Kommunernas ansvar inom smittskyddet ingår också i hälsoskyddsverksamheten. Smittskyddslagen är den övergripande lagstiftningen för smittskyddet. Kommunens ansvar regleras både i miljöbalken, smittskyddslagen och livsmedelslagen. Smittsamma sjukdomar hos människor är exempel på sådant som ingår i smittskyddsarbetet. Vid risk för smittspridning ska handläggning ske snabbt och effektivt.

Objekt	Antal	2019	2020	2021	2022
Förskolor	6	60	15	60	15
Grundskolor	6	15	60	15	60
Bassängbad	0	0	0	0	0
Strandbad	7	30	30	30	30
Solarier	2	10	0	10	0
Stickande och skärande verksamheter	1	10	0	10	0
Bostadsklagomål		100	100	100	100
Anmälan enligt 28§ FMH	5	25	25	25	25
Radon		20	20	20	20
Smittskydd		50	50	50	50
Rådgivning, registerföring, inventering projektupplägg		150	150	150	150
Rapportering till statliga verk		5	5	5	5
Hysesvärdar 25-200 lägenheter	4	40	10	40	10
Hysesvärdar upp till 25 lägenheter	4	0	30	5	5
Fotvård	1	0	0	5	0
Campinganläggningar och hotell	2	0	0	15	0

Lokaler för vård och annat omhändertagande	3	0	25	10	0
Fritidsgårdar	1	0	0	0	0
Samlingslokaler	1	0	0	0	0
HVB och tillfälligt boende	2	0	0	15	5
Idrottslokaler och gym	7	75	10	75	10
Hygienisk behandling	4	0	25	0	0
Frisörer	5	0	0	0	0
Totalt		620	565	655	485

Resursbehov för hälsoskydd

Resursbehovet för miljöinspektörernas hälsoskyddsarbete uppgår till cirka 600 timmar per år, d v s drygt 0,5 tjänster.

Detta behov är beräknat efter de idag kända anläggningar/verksamheter som finns samt uppskattning av övriga verksamheter. En ny inventering med klassning av tillsynsintervall behövs men är resurskrävande.

Livsmedelskontroll

Syftet med livsmedelskontrollen är att säkerställa att konsumenterna får säker mat och inte blir vilseledda. För att uppnå detta utförs riskbaserad kontroll av livsmedelsverksamheterna i kommunerna i enlighet med de regler och riktlinjer som tagits fram nationellt och av EU. Enligt dessa regler och riktlinjer ska livsmedelskontrollen vara effektiv, riskbaserad, ändamålsenlig och rättssäker. Det innebär att kontrollen ska inriktas på ett sådant sätt att kontrollmyndigheten kan avgöra om kraven på säkra livsmedel och redlighet uppfylls av livsmedelsföretagarna inom kommunerna.

Den här behovsutredningen är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2005 om offentlig kontroll för att säkerställa efterlevnaden av livsmedelslagstiftningen.

Mål för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan inom EU är att:

- Konsumenterna har trygga livsmedel, förtroende för kontrollverksamheten och har en god grund för val av produkt. Med trygga livsmedel menas säkra livsmedel och att konsumenterna inte blir lurade.
- Intressenterna har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull.
- De samverkande kontrollmyndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan.
- Kontrollverksamheten är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

Målet för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige är att:

- Maten och dricksvattnet är säkra.
- Livsmedelshandlingen är redlig.
- Livsmedelskontrollen är riskbaserad, ändamålsenlig, effektiv och professionell.

- Livsmedelsföretagen är kompetenta och tar ansvar för att maten är säker och rätt märkt.
- Den offentliga kontrollen och kontrollmyndigheterna uppfattas av konsumenterna, media och företag som trovärdiga.

Samhällsbyggnadsnämndens mål för livsmedelskontrollen är:

- Effektiv kontroll.
- Ändamålsenlig kontroll.
- Rättssäker kontroll.

Objekt	Antal	Tillsynsintervall	Årligt resursbehov	2019	2020	2021	2022
Kontroll livsmedelsobjekt (ex centralkök) Högrisk	6	2-3 ggr per år	39	39	39	39	39
Kontroll livsmedelsobjekt (ex restauranger) Högrisk	12	1-2 ggr per år	56	56	56	56	56
Kontroll livsmedelsobjekt (ex stormarknad) Högrisk	3	Årligen	22	22	22	22	22
Kontroll livsmedelsobjekt (ex förskolekök) Mellanrisk	13	Vartannat år	27	35	10	35	10
Kontroll livsmedelsobjekt (ex säsongscafe) Lågrisk/mycket låg risk	16	Vart tredje år	17	5	5	5	5
Kontroll vattenverk (stor)	1	Årligen	8	8	8	8	8
Kontroll vattenverk (mellan)	3	Vart annat år	6	12	6	12	6
Kontroll vattenverk (små)	4	Vart tredje år	4	0	12	0	0
Extra offentlig kontroll		Vid behov	30	30	30	30	30
Beslut		Risiklassning, registrering av nya anläggningar och vid misstanke		25	25	25	25

	om brott						
Klagomål/matförgiftningar/ RAFSS				80	80	80	80
Registerhållning/inventering/ins trumentkalibrering/checklistor				150	150	150	150
Övrigt t ex smittskydd med anknytning till livsmedel				10	10	10	10
Remisser/rapportering/rådgivni ng				80	80	80	80
Provtagningsprojekt				5	5	5	5
Totalt				557	593	557	526

Resursbehov för den offentliga livsmedelskontrollen

En uppskattning har gjorts av resursbehovet för att kunna bedriva en fungerande livsmedelskontroll. Utgångspunkten är att samtliga livsmedelsföretagare ska få årlig kontroll utifrån riskklassningsbehov för respektive livsmedelsobjekt.

Resursbehovet för livsmedelstillsynen beräknas till cirka 600 timmar eller cirka 0,6 tjänster.

Animaliska biprodukter

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedriva tillsyn över animaliska biprodukter. Exempel på tillsynsuppgifter är hantering av animaliskt matavfall från livsmedelslokaler och nedgrävning av döda hästar. Ansvar för kontrollen av animaliska biprodukter, exempelvis döda djur eller köttavfall från slakterier eller butiker, delas mellan kommunen, Länsstyrelsen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsyn och kontroll inom följande områden:

- Nedgrävning av animaliska biprodukter
- Utlämnande och transport av matavfall
- Kontroll av livsmedelsanläggningar
- Kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning
- Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen.
- Användning av organiska gödningsmedel, naturgödsel i primärproduktionen.

Resursbehov animaliska biprodukter

En uppskattning har gjorts av resursbehovet för att kunna bedriva en fungerande tillsyn enligt reglerna för Animaliska biprodukter och foder.

Resursbehovet visar att det uppskattningsvis behövs 10 timmar. I detta ingår kontakter med andra myndigheter, rapporteringar mm. Dock är uppskattningen mycket osäker.

Objekt	2019	2020	2021	2022
Nedgrävning av häst	10	10	10	10
Rapportering till tillsynsmyndigheter	1	1	1	1
Övrig tillsyn	*	*	*	*

*Då ingen tillsyn genomförts under de senaste två åren har vi ingen aktuell statistik inom området

Sprängämnesprekursioner

Tillsyn enligt lag om sprängämnesprekursioner handlar om tillsyn av kemiska ämnen som finns tillgängliga på marknaden och som tillsammans med andra ämnen kan användas för tillverkning av hemgjorda sprängämnen. Kommunerna ska enligt lagen utöva tillsyn över att de ekonomiska aktörerna kräver att tillstånd uppvisas innan de tillhandahåller enskilda personer väteperoxid, nitrometan och salpeter utöver uppgivna koncentrationsgränser.

Tillsyn ska även avse att de förpackningar som innehåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner är märkta på ett korrekt sätt.

Kontrollen lämpligen ska ske tillsammans med tillsynen över kemikalielagstiftningen. De verksamhetstyper som kan bli föremål för kontroll är t.ex. färg- och järnhandlare, byggvaruhus, hobbybutiker och eventuellt apotek i den utsträckning dessa säljer aktu-ella substanser till enskilda.

Objekt	Antal	2019	2020	2021	2022
*	*	*	*	*	*

*Tillsyn görs i samband med miljötillsynen på verksamheterna och någon egen tillsynstid beräknas därför inte i behovsutredningen. I dagsläget finns inga uppgifter i våra register om antal objekt.

Alkohol, folköl och tobak e-cigarett

Lagstiftningen inom alkohol och tobaksområdet är sociala skyddslagar och deras huvudsakliga syfte och mål är att begränsa preparatens skadeverkningar. När man arbetar effektivt med att minska tillgången på tobak och alkohol, såväl legal som illegal, ger det också andra positiva effekter i samhället. Upprättandet av en tillsynsplan bidrar till en tydlig struktur på tillsynsarbetet samt möjliggör mätbara och uppföljningsbara mål.

Tillståndsenheten, Miljöförvaltningen Borås Stad, ansvarar enligt avtal för handläggning av serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen (undantaget rökfria miljöer som ingår i bygg- och miljöenhetens tillsynsplan).

Bollebygds kommun ansvarar för rökfria miljöer och kontroll enligt lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Lagen om e-cigarett trädde i kraft första juli 2017 och inga anmälningar om försäljning e-cigarett har än så länge lämnats in till Bollebygds kommun. Under 2019 träder ny lagstiftning i kraft som kräver tillsyn på fler rökfria miljöer än tidigare.

Samhällsbyggnadsnämndens mål med tillsyn enligt tobakslagen och alkohollagen är att få bort missförhållanden, förhindra att nya uppstår och få till stånd ett gott samarbete mellan kommun och näringsidkare. Vårt mål är att med dessa medel bidra till en ansvarsfull handel med tobak och folköl och förebygga och korrigerar brister som kan uppstå vid servering av alkoholhaltiga drycker.

Folkhälsomyndigheten utövar central tillsyn över efterlevnaden av gällande lag och meddelar allmänna råd till vägledning för tillämpning av lagen. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet.

Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet. Kommunen och polismyndigheten utövar den omedelbara tillsynen över servering av, och detaljhandel med, folköl och detaljhandel med tobak.

Resursbehov alkohol, folköl, tobak och e-cigarett

Resursbehovet för bygg- och miljöenheten uppskattas till 80 timmar eller cirka 0,1 tjänster årligen.

Objekt	Antal	Årligt resursbehov 2019-2021 enligt behovsutredningen för miljöenheten Bollebygd
Försäljningsställen tobak	6	Köps av Borås Stad Minst ett besök per försäljningsställe och år
Försäljningsställen folköl	4	Köps av Borås Stad Minst ett besök per försäljningsställe och år
Försäljningsställen e-cigarett	0	10 Hantering av inkommande ansökningar och ev efterföljande besök
Rökfria miljöer		20 Fokus på skolor och restauranger
Matställen med serveringstillstånd	5	10 Köps av Borås Stad (10 timmar = samordnade tillsynen) Minst ett besök per serveringsställe och år
Äldreboende med serveringstillstånd	1	Köps av Borås Stad
Samordning med Borås Stad		40
Totalt		80 timmar

Kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedriva tillsyn över de anmälningspliktiga verksamheter som handlar med vissa receptfria läkemedel.

Resursbehov receptfria läkemedel

Resursbehovet visar att det behövs ca 30 timmar eller mindre än 0,1 tjänst årligen för det direkta tillsynsarbetet som bedrivs inom handel med receptfria läkemedel. I detta inryms kontakter med andra myndigheter, rapportering mm.

Objekt	Antal objekt	Intervall	2019	2020	2021	2022
Receptfria läkemedel	5	Vart tredje år	0	0	10	0
Information/rådgivning			5	5	5	5
Totalt			5	5	15	5

Plan- och bygglagen

Tillsynen ska säkerställa syftet med plan- och bygglagen och dess följdlagstiftning. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att plan- och bygglagens ändamål tillgodoses.

Inom enheten hanteras inkommande ansökningar och anmälningar om t ex förhandsbesked, nybyggnation av enbostadshus, komplementbyggnader, fasadförändringar, industribyggnader och offentliga lokaler. Antalet ansökningar/anmälningar kan variera kraftigt mellan åren beroende på till exempel konjunkturförändringar och antal nya tomter som tillskapas genom nya detaljplaner. Under 2018 fördelade kommunen ut tomter på en del av Tyftet vilket leder till fler nybyggnationer. Under 2019 kommer inga nya kommunala tomter ut på marknaden. Beroende på överklagandeprocessen kan det bli aktuellt med nya bostäder inom detaljplan Prästgården under 2019-2021.

Den 1 januari 2019 träder ny lagstiftning i kraft inom plan- och bygglagen med tydligare krav på kommunerna att klara lagstadgad handläggningstid på ansökningar och anmälningsärenden. Samhällsbyggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov, förhandsbesked och anmälningsärenden skyndsamt. Nämnden ska meddela sitt beslut om lov eller förhandsbesked inom tio veckor från den dag ansökan kom in till nämnden eller den senare dag då sökande lämnat in ytterligare underlag till nämnden på eget initiativ. Om nämnden inom tre veckor från den dag ansökan/anmälan kommit in förelagt sökande att avhjälpa en brist i ansökan räknas tidsfristen i första stycket från den dag då bristen avhjälpes. Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet får den tidsfrist som anges i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor. För anmälningsärenden är tidsfristen 4 veckor med möjlighet till fyra veckors förlängning.

Samhällsbyggnadsnämnden ska i samband med ansökan eller anmälan informera sökande skriftligen om vilka tidsfrister som gäller för beslut om ansökan och att den avgift som nämnden får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids och att sökande kommer ha möjlighet att överklaga nämndens beslut.

Resursbehov plan- och bygglagen

Objekt	Antal	2019	2020	2021	2022
Tillsyn OVK		10	10	10	10

Genomgång av register ventilation och hissar och uppdatera samt registrera i Vision		200	20	20	20
Bygglov, marklov och rivningslov	150	840	840	840	840
Bygglov till nämnd	30	270	270	270	270
Förhandsbesked	30	420	420	420	420
Bygganmälningar	60	120	120	120	120
Tekniskt samråd	50	200	200	200	200
Startbesked	100	100	100	100	100
Arbetsplatsbesök	50	100	100	100	100
Slutsamråd	45	180	180	180	180
Slutbesked	120	120	120	120	120
Enkelt avhjälptra hinder	1	10	10	10	10
Tillsynsärenden efter inkomna klagomål/ärenden	25	200	200	200	200
Tillsyn hissar personbruk	13 + bostadsanpassningshissar	10	10	10	10
Remisser/yttrande detaljplaner		60	60	60	60
Bygglovsrådgivning (epost, telefon, besök)		600	600	600	600
Översiktsplan, detaljplan och plan och projekteringsmöte		100	100	100	100
Egeninitierad tillsyn enkelt avhjälptra hinder		Ingen uppskattning gjord ännu	Ingen uppskattning gjord ännu	Ingen uppskattning gjord ännu	Ingen uppskattning gjord ännu
Egeninitierad tillsyn		100	100	100	100

Påminnelser och arkivering av äldre ärenden		25	25	25	25
Totalt		3665	3665	3665	3665

Resursbehovet enligt plan- och bygglagen beräknas till cirka 3600 timmar.

Bostadsanpassning

Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag är att ge människor med funktionsnedsättning en möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Bostadsanpassningsbidraget är ett kommunalt bidrag som kan sökas av personer med funktionshinder. Ansökan ska vara skriftlig och innehålla en ansökningsblankett och intyg från arbetsterapeut. Vid större åtgärder krävs även åtgärdsprogram från arbetsterapeut och en kostnadsberäkning/offert för åtgärderna.

Handläggaren har att bedöma om de sökta åtgärderna är bidragsberättigande. Det innebär bland annat att granska om åtgärderna är nödvändiga, att bostaden ska användas permanent, att bidraget endast ges för anpassning av bostadens fasta funktioner och att bidrag inte ges för åtgärder som behöver utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättning.

I de fall sökande inte själv eller via anhörig eller annan kontaktperson har möjlighet att ombesörja kontakt med hantverkare för bostadsanpassningsåtgärd, har kommunen möjlighet att genom fullmakt från sökande ombesörja kontakterna med hantverkare. Detta görs via kommunens upphandlade entreprenörer.

Handläggningen av bostadsanpassningsbidrag sker i nära samverkan med kommunens bostadsanpassningshandläggare.

Den 1 juli 2018 trädde en ny lag om bostadsanpassning i kraft (2018:222). Den nya lagen innebär bland annat att bidrag inte lämnas för åtgärder i särskilt boende eller om behovet kan tillgodoses med hjälpmedel. En annan nyhet är att den som äger bostaden ska lämna en utfästelse om att inte kräva någon ersättning för att återställa anpassningen. Två nya bidragsformer införs som komplement till kontantbidrag. Det blir möjligt att få bidraget i form av ett åtagande från kommunens sida eller i form av en begagnad produkt. Men det förutsätter att både sökanden och kommunen vill använda sig av dessa nya bidragsformer.

Resursbehov bostadsanpassning

Objekt	Antal	2019	2020	2021	2022
Ansökningar om bostadsanpassningsbidrag	Ca 40	300	300	300	300

Resursbehovet för bostadsanpassning uppskattas till 300 timmar motsvarande 0,3 tjänster.

Administration

Administration är ett viktigt område som berör alla medarbetare i det dagliga arbetet. Det är viktigt med dokumenterade rutiner och en tydlig arbetsfördelning för att det administrativa arbetet ska kunna fungera så bra som möjligt. Dokumentation av vad ärendehantering kräver av personal och administrativt stöd ger också en bra utgångspunkt till en behovsutredning samt förbättringar. Det administrativa arbetet innefattar dels administratörernas arbetsuppgifter, dels bygglovshandläggarnas och miljöinspektörernas samlade administrativa arbete.

I behovsutredningen är inte administratörernas nedlagda arbetstid medräknad. De har fram till augusti 2018 tillhört en egen enhet och först från och med augusti är de en del av bygg- och miljöenheten. Det saknas därför tillräckligt med underlag för att kunna göra bedömningen av dels administratörernas nedlagda tid i olika ärenden och dels vilken effektivisering som kan uppnås genom att administratörerna tillhör enheten.

Ständigt ökande krav på ärendehantering, ökande ärendeflöde, tillkommande eller utökade arbetsuppgifter samt olika rapporteringsskyldigheter är några av faktorerna som leder till ökat administrativt arbete. Genom att arbeta i riktning mot mer kvalitetssäkrat myndighetsarbete, så ställer det också med nödvändighet ökande krav på en väl fungerande administration. Förhoppningsvis ska kvalitetsarbetet på sikt leda till ännu bättre och ännu mer effektiv administration, utifrån utvecklade rutiner och ärendeflöden.

Resursbehov

I nedanstående tabell sammanställs resursbehovet relaterat till tillgängliga resurser och med balanssammanställningar. Behovsutredningen saknar en del underlag för att vara kvalitetssäkrad och ska därför ses som en uppskattning av resursbehovet. För att kunna säkerställa en större kvalitet i behovsutredningen krävs inventeringar och uppdatering av registerföringen för tillsynsobjekt samt tidsstatistiskt för nedlagda handläggningstimmar.

Nedanstående bygger på följande tjänster:

Miljöinspektör med huvudansvar för miljöskydd	1 tjänst	1000 timmar
Miljöinspektör med huvudansvar avlopp	2 tjänster	2000 timmar
Miljöinspektör med huvudansvar livsmedel o hälsoskydd	1 tjänst	1000 timmar
Bygglovshandläggare inkl bpäss	3 tjänster	3000 timmar
Bygg- och miljöchef (50 procent handläggningstid förd på bygg/miljö)	1 tjänst	500 timmar

Område	Resursbehov 2019 (antal tjänster)	Inträttade tjänster enl budget 2019	Balans
Miljötillsyn	2,7	1,5	-1,2
Avlopp	1,5	1,75	+0,25
Hälsoskydd	0,6	0,4	-0,2
Livsmedel	0,6	0,6	0
Animaliska biprodukter	*	*	*
Sprängämnesperkursioner	*	*	*
Alkohol, folköl, tobak och e-cigarett	0,1	0,05	-0,05
Receptfria läkemedel	*	*	*
Plan- och bygglagen	3,7	2,9	-0,8
Bostadsanpassning	0,3	0,3	0
Totalt behov	9,5	7,5	-2

*Behoven inom dessa områden är så små att de inte tas med i sammanställningen.

Utöver detta finns även två administratörer knutna till enheten som också utför arbete för hela samhällsbyggnadsförvaltningen såsom t ex arkivering. En del av balansbehovet kan eventuellt täckas av dessa administratörer som delvis genomför handläggning/administrativa utskick.

Konsekvenser vid bristande resurser

De övergripande konsekvenserna vid bristande resurser är att det kan bli svårt att uppfylla kraven på likabehandling och rättssäkerhet vid handläggning och övrig ärendehantering. Tillsynsarbete kan behöva prioriteras bort, även sådant som är lagstadgat. Service gentemot kund blir sämre då handläggningstiderna och svarstiderna blir längre. Detta kan även leda till att nya verksamhetsutövare väljer att förlägga sin verksamhet i andra kommuner. En del verksamhetsutövare betalar för periodisk tillsyn som i vissa fall inte kan genomföras i enlighet med fastställt behov, vilket leder till tillsynsskuld. Förutom de direkta verksamhetsrelaterade konsekvenserna tillkommer personalens välmående och risk för ökade sjukskrivningstal.

Bygg- och miljöenheten har under de senaste åren haft omsättning av personal. Introduktion av ny personal är resurskrävande och dessa resurser tas från den direkta tillsynen.

Handläggare

BOI

Rapport
2026-03-02

1 (25)

Behovsutredning 2021-2023

Innehåll

Inledning	3
Utredningen.....	3
Kompetenser	5
Miljötillsyn.....	7
Enskilda avlopp.....	11
Hälsoskydd.....	12
Livsmedelskontroll.....	13
Animaliska biprodukter.....	17
Strålskydd.....	18
Alkohol, folköl och tobak e-cigarett	18
Kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel	19
Sprängämnesprekursorer	20
Plan- och bygglagen.....	20
Bostadsanpassning	22
Administration.....	23
Resursbehov	24
Konsekvenser vid bristande resurser.....	25

Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Även Livsmedelslagstiftningen har krav på att myndigheten ska ha den kompetens och de resurser som behövs. Det är viktigt att tillsynsmyndigheten även beskriver behovet i övrigt för att åskådliggöra vilka resurser som krävs för att leva upp till den lagstiftning som finns inom samhällsbyggnadsnämndens myndighetsområden.

Mot denna bakgrund tas en behovsutredning fram för bygg- och miljöenhetens ansvarsområde. Denna utredning visar behovet för bygg- och miljöenhetens tillsynsarbete inom miljö- och hälsoskydd samt viss miljöövervakning men även behoven inom de övriga tillsynsområden som enheten ansvarar för såsom plan- och bygglagen, offentlig livsmedelskontroll, animaliska biprodukter, tobak och folköl samt receptfria läkemedel. I utredningen ingår också en bedömning av vilka resurser som krävs för att svara upp mot kraven på en kompetent och effektiv myndighetsutövning samt en rättssäker och likformig tillsyn. Även konsekvenserna av om en fullgod tillsynsverksamhet inte kan upprätthållas lyfts.

Behovsutredningen fastställs av samhällsbyggnadsnämnden och finns som grund för såväl budget och verksamhetsplan för samhällsbyggnadsnämnden. Behovsutredningen ska sedan ligga till grund för tillsynsplan för bygg- och miljöenheten.

Utredningen

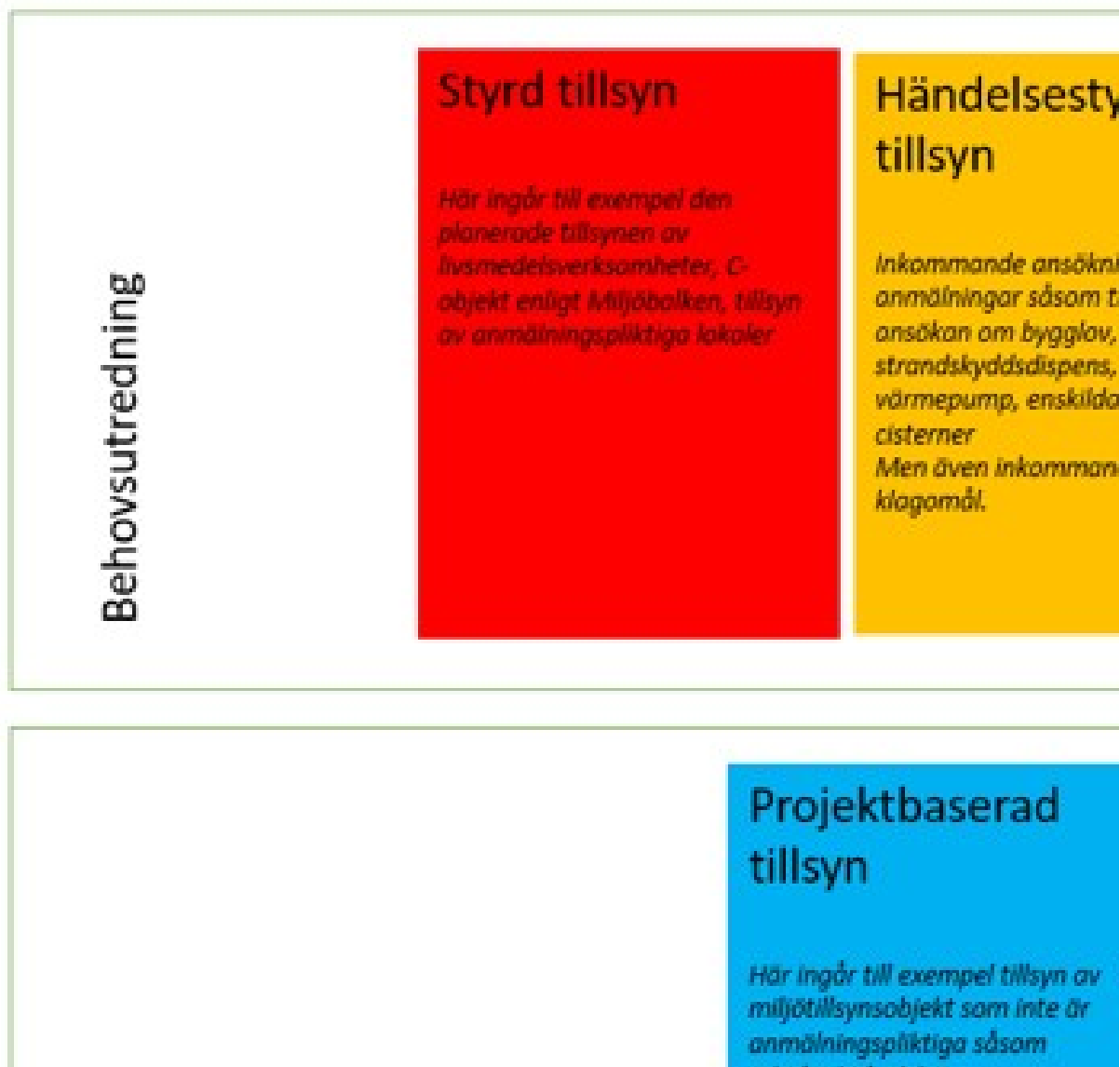
Behovsutredningen omfattar, förutom det förutsebara tillsynsarbetet, en uppskattad mängd ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser eftersom det i förväg inte går att veta hur stort detta behov blir under de kommande åren. En svårighet i behovsutredningen är att en stor del av tillsynsarbetet är händelsestyrt. Större händelser som inträffar kan snabbt omkullkasta de uppskattade behoven. Ett omfattande klagomålsärende med flera inblandade, eller olyckor, är sådant som måste få högsta prioritet och som tar mycket tid i anspråk. Dessutom kan oförutsedda, tillkommande uppdrag och annat påverka verksamheten under året.

Arbetet med en behovsutredning utgår från fyra centrala begrepp.

- Omvärldsbevakning innebär det arbete kommunen gör för att inkludera nationella uppdrag och mål i tillsynen.
- Totalt behov är det behov som myndigheten har identifierat som tillsynens huvudinriktning, efter sammanställning av statens krav och kommunens lokala analys.
- Resursavgränsning är miljökontorets tillgängliga resurser.
- Tillsynsfrekvens är myndighetens bedömning av hur ofta tillsyn ska ske.

Tillsynsbehovet kan enligt SKL sorteras in i fyra kategorier:

- Styrd tillsyn
- Händelsestyrd tillsyn
- Skattefinansierad tillsyn
- Behovsprioriterad tillsyn

Färgmarkeringarna i tabellerna under respektive tillsynsområde i det här dokumentet markerar vilken av de fyra tillsynskategorierna som åtgärden tillhör. I tillsynsplanen har tillsynsnämnden möjlighet att prioritera inom den behovsprioriterade tillsynen utifrån lokala förutsättningar.

Tillgänglig tid för objekts- eller ärendeknuten tillsyn har i utredningen för handläggarna satts till 1000 timmar, vilket är vad SKL anger i sin modell för risk- och resursbaserad taxa för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Övrig tid har avsatts till lednings- och övergripande arbete, koordination, kompetensutveckling samt handläggarnas administrativa tid. För administratörerna har den tillgängliga tiden beräknats till 1400 timmar per person då inläsningstiden här är mindre. Det totala behovet sammanställs och jämförs med tillgängliga resurser, vilket sedan ligger till grund för kommande prioriteringar samt därefter påföljande tillsynsplan och planering.

Kompetenser

Bygg- och miljöenhetens tillsynsområde är brett. De tre huvudsakliga lagstiftningarna som styr enhetens arbete är plan- och bygglagen, miljöbalken samt livsmedelslagen. Dessa lagar har ett stort antal förordningar och föreskrifter. Därutöver tillkommer arbetsuppgifter inom lagar som t.ex. smittskyddslagen, alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om foder och animaliska biprodukter med flera.

Då enheten har samma grunduppdrag men färre personer än till exempel Borås Stad har inom myndighetsutövningen inom dessa lagstiftningsområden krävs det att varje medarbetare besitter en bredare kompetens och att enheten arbetar för att säkerställa att tillräcklig kompetens finns att tillgå inom enheten och att enheten håller sig uppdaterad inom de olika tillsynsområdena. Det är också viktigt för enheten att minska sårbarheten genom att se till att fler än en person kan hantera varje ämnesområde. För specialområden kan extern kompetens, t.ex. en miljöjurist eller alkoholtillsyn, behöva hyras in för att säkerställa att uppdraget klaras.

För att säkerställa att rätt kompetens finns inom enheten uppdateras medarbetarnas kompetensrosor varje år. I nedanstående sammanställning finns en ögonblicksbild av den samlade kompetensen för gruppen inom de olika områdena.

För utbildning finns följande verktyg att tillgå:

JP Infonet – ett verktyg med sökbara domar och referat av domar inom olika lagområden

- Inom sjuhäradskommunerna anordnas gemensamma träffar för handläggare inom t ex avlopp, livsmedel, miljöskydd, hälsoskydd, administration och bygginspektion.
- Länsstyrelsen anordnar ibland gemensamma träffar bland annat inom Miljösamverkan.
- De statliga verken genomför regelbundet tillsynsseminarier och gemensamma kampanjer.
- Webbutbildningar – bland annat Boverket och Livsmedelsverket har webbutbildningar att tillgå på sina portaler.
- Det finns även andra aktörer som anordnar fysiska träffar eller webbutbildningar.

	Grundläggande teoretiska kunskaper i ämnet/området	Grundläggande teoretiska kunskaper och viss praktisk erfarenhet av ämnet/området	Fördjupade eller breddade teoretiska kunskaper och god praktisk erfarenhet av ämnet/området	Fördjupade eller breddade teoretiska kunskaper och lång praktisk erfarenhet och förtrogenhet med ämnet/området
EDP VISION				
PLATINA				
RAINDANCE				
GEOSECMA				
LINA				
FÖRVALTNINGSLAGEN				
SEKRETESSLAGEN				
GDPR				
MILJÖBALKEN				
Avfall				

Kemikalier				
Energi				
Recipient luft				
Recipient vatten och mark				
Förorenade områden				
Enskilda avlopp				
Värmepumpar				
Köldmedier				
Lantbrukets miljöskyddsfrågor				
Strandskydd				
Naturvård				
Boendemiljö/inomhusklimat				
Radon				
Buller				
Hygien				
Strandbad/Bassängbad				
LIVSMEDELSLAGEN				
Allmän livsmedelsinformation				
Särskild märkning och information				
Skyddade beteckningar				
Handelsnormer				
Varustandarder				
Spårbarhet				
Särskilda ingredienser och processhjälpmedel				
Livsmedelshygien				
HACCPmetodik				
Kontrollförfarande				
Kontrollmetod revision inspektion				
Riskklassning				
Sanktioner enligt livsmedelslagen				
Mikrobiologi				
Dricksvatten				
Allergener				
Rasff				
PLAN- OCH BYGGLAGEN				
Förhandsbesked				
Bygglov med lokaliseringsprövning				
Bygglov inom detaljplan				
Bygglov utanför detaljplan ej lokaliseringsprövning				
Anmälningsskyldiga åtgärder				
Tekniskt samråd, arbetsplatsbesök, slutsamråd				
Tillsyn enligt PBL				
Brand				
Energi				
Fukt				
Tillgänglighet				
Hissar				
Ventilation				

Arkitektur				
Naturmiljö				
Kulturmiljö				
Expediering och kungörelse enligt PBL				
LAG OM BOSTADANPASSNINGSBIDRAG				
SMITTSKYDDSLAGEN				
RECEPTFRIA LÄKEMEDEL				
FODER OCH ANIMALISKA BIPRODUKTER				
LAGEN OM TOBAK OCH ANDRA LIKNANDE PRODUKTER				
ALKOHOLLAGEN				
STRÅLSKYDDSLAGEN				
LAGEN OM LÄGENHETSREGISTER				

Förklaring till tabellen:

Grönt = 2 eller fler personer når kunskapsnivån

Gult = 1 person når kunskapsnivån

Rött = ingen person når kunskapsnivån

Miljötillsyn

Miljöfarlig verksamhet

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsynen över anmälningspliktiga verksamheter samt övriga miljöfarliga verksamheter (länsstyrelsen ansvarar för tillståndspliktiga verksamheter). Tillsynen inriktas på kontroll av att miljöfarliga verksamheter i kommunerna bedrivs i överensstämmelse med miljöbalkens bestämmelser och följdförfattningar. Vid behov kan föreläggande eller förbud meddelas mot viss hantering eller verksamhet. Miljöenheten ansvarar för handläggning av anmälningsärenden samt lämnar yttranden i tillståndsärende till länsstyrelsen och/eller miljödomstolen.

Tillsyn på övriga miljöskyddsobjekt bedrivs främst i projektform och efter klagomål.

Kemiska produkter

Kemikalietillsynen bedrivs till stor del kopplad till tillsynen av miljöfarliga verksamheter eller genom olika riktade projekt. Syftet är att kontrollera att kemiska produkter hanteras i överensstämmelse med produktvalsprincipen och kemikalielagstiftningen. Arbetet sker fortlöpande under året knutet till den tillsyn och kontroll som bedrivs inom de olika arbetsområdena, till exempel vid handläggning av köldmedieärenden samt vid tillsynsbesök på miljöfarliga verksamheter.

Enligt miljötillsynsförordningen har kommunerna tillsyn över butikens och grossisters försäljning av varor förutsatt att de är köpta av svenska leverantörer. Exempel på varor som kommunerna kan ha tillsyn över är

- hemelektronik
- leksaker
- kläder och skor
- inredning för hemmet.

Det finns ett behov av att följa upp att de nya märkningsreglerna efterlevs i handeln och att informera verksamheter som använder mycket kemikalier i vardagen om riskerna och om nya förbud. Tillsyn bör planeras i samråd med övriga kommuner i Sjuhärad för samsyn.

Biocidprodukter används för att skydda människor, husdjur och annan egendom mot skada från till exempel skadedjur eller mikroorganismer. Biocidprodukter delas in i 22 olika produkttyper, vilka i sin tur delas in i fyra stora huvudgrupper utefter deras användning. I tillsynen av biocidprodukter har samhällsbyggnadsnämnden ett viktigt ansvar att se till att företagen följer aktuella regler, att produkterna är korrekt märkta och förpackade samt att de är godkända eller tillåtna av Kemikalieinspektionen.

Växtskyddsmedel används inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk för att skydda växter och växtprodukter mot skadedjur, svampangrepp eller konkurrerande växter. I tillsynen av växtskyddsmedel har nämnden ett viktigt ansvar att se till att företagen följer aktuella regler, att produkterna är korrekt märkta och förpackade samt att de är godkända eller tillåtna av Kemikalieinspektionen och redovisa tillsynsinsatserna till Kemikalieinspektionen.

Avfall och producentansvar

Avfallstillsynen omfattar bland annat tillsyn av återvinningsstationer, återvinningscentraler och avfallstransportörer samt avfallshanteringen hos miljöfarliga verksamheter. Miljöenheten ansvarar också för handläggning av ansökningar om undantag från renhållningsordningen, utredningar om klagomål om nedskräpning i naturen m.m.

I arbetsområdet ingår även att säkerställa att avfall som används för anläggningsändamål inte innebär risker för människors hälsa eller miljö.

Förorenade områden

Inom kommunen finns ett flertal områden som är klassade som förorenade. Miljöenheten har under 2018 tillsammans med länsstyrelsen gått igenom de identifierade områdena och därefter gjort en prioritering baserad på riskklass och hur nära en exploatering ligger i tiden. Prioriteringen jämte uppskattad tidsomgång har inarbetats i denna behovsutredning. Händelser som kan initiera en ansvarsutredning av ett förorenat område kan t ex vara att en detaljplan för området ska tas fram eller vid förändrad markanvändning. Vid tillsyn av pågående miljöfarlig verksamhet med förorenad mark tas frågan upp inom miljöbalkstillsynen.

Miljöövervakning

Miljöenheten arbetar med den del av miljöövervakningen som är kopplad till myndighetsutövningen och tillsynen enligt miljöbalken, genom samverkan med vattenråd, luftvårdsförbund och andra miljöövervakande myndigheter. I arbetet ingår att sätta upp, och ut, provtagningsutrustning samt att genomföra t ex vattenprover kontinuerligt. Det finns behov av kontinuerlig information ut mot företagare och allmänhet om värdet av våra recipienter i form av ren luft, mark och vattendrag.

Strandskydd

Bygg- och miljöenheten övervakar och handlägger strandskyddsdispenser i kommunen, med undantag av statligt skyddade områden. Tillsynen bedrivs främst efter klagomål och i projektform. En ökning av tillsyn inom strandskyddsområden behövs för likabehandlingsprincipen. Idag söker flera fastighetsägare dispens för strandskydd vid uppförande av nya byggnationer inom strandskyddsområdet och får betala avgift för detta. De som inte söker strandskyddsdispens upptäcks oftast endast i enstaka fall i samband med

t.ex. bygglovsansökningar. Under 2019 påbörjades ett första tillsynsprojekt kring strandskydd längs Tubbaredevägen.

Naturvård

Miljöenheten bidrar med miljö- och naturvårdskunskap i den fysiska planeringen och avger yttranden i olika natur- och vattenvårdsärenden samt bedriver tillsyn enligt miljöbalken inom naturvårdsområdet i den omfattning detta ligger på kommunal tillsynsnivå.

Samhällsplaneringen

Arbetet innebär bland annat att delta vid samhällsplanering och bidra med kunskap inom de egna kompetensområdena för att försöka säkerställa att otillbörlig miljöpåverkan inte sker. Företrädare för miljö- och bygg deltar aktivt i kommunernas arbete med detaljplaner, översiktsplaner och annan övergripande planering inom den kommunala tillsynsplanen.

	Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
A och B-objekt Antal objekt: 8	25	25	25
C-objekt Antal objekt: 18	150	145	150
Köldmedier Antal köldmedieanläggningar: 40	80	80	80
Cisterner Beräknat antal anmälningar per år: 1-2	5	5	5
Värmepumpar Beräknat antal anmälningar per år: 20	40	40	40
Hushållsavfall Beräkningen är att antalet ärenden kring anmälningar/dispenser för hushållsavfall kommer att öka med ny renhållningsordning	30	75	75
Klagomål och nedskräpning Beräknat antal ärenden per år: 25	150	150	150
Vattenskyddsområden, tillsyn och prövning av dispenser Beräknat antal dispenser per år: 4-5	50	50	50
Strandskydd dispensansökningar Beräknat antal ansökningar per år: 25	125	125	125
Förorenade områden	140	300	240
Olyckor och sanktionsärenden miljöskydd	160	160	160
Allmän information/rådgivning/remisser/enkäter statliga verk	300	300	300
Deltagande i bygglov- och detaljplanarbete	50	50	50
Deltagande i översiktsplanearbete	50	0	0
VA-plan	50	0	0

Naturvårdsplan	0	100	0
Renhållningsordningen	100	0	0
Bevarandeplan Nolåns Dalgång	0	0	0
Provtagning vatten	20	20	20
Mätning Luft i Väst	10	0	0
Kalkning och uppföljning av kalkning	5	5	5
Luftvårdsförbund och vattenråd	80	80	80
Producentansvar	30	10	10
Mindre industrier (U-objekt) inklusive tillfälliga entreprenader Beräknat antal tillsyner per år i projektform: 30-40 tillsyner per år	150	150	150
Köldmedier tillsyn Projektbaserat	40	0	0
Jordbruk/Växtodling/Hästgårdar (U-objekt) Projektbaserat	100	100	100
Kemiska produkter (projekt) Projektbaserat	40	40	40
Plastflaskor och metallburkar Projektbaserat	Ingen uppskattning gjord	Ingen uppskattning gjord	Ingen uppskattning gjord
Strandskydd tillsynsprojekt Projektbaserat områdesvis	150	150	150
Totalt	2130	2160	2005

Resursbehov för miljötillsyn

Resursbehovet för miljötillsyn, exklusive enskilda avlopp, beräknas till drygt 2000 timmar per år, dvs drygt 2 handläggartjänster.

Detta behov är beräknat efter de idag kända anläggningar/verksamheter som finns. En ordentlig inventering skulle behöva göras av de så kallade u-verksamheterna, d v s miljöfarlig verksamhet som inte är av den art eller omfattning att den är tillståndspliktig eller anmälningspliktig men ändå omfattas av miljöbalkens krav.

Enskilda avlopp

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsyn på befintliga avloppsanläggningar samt tillståndsprovning av nya enskilda avloppsanläggningar. I Bollebygd kommun uppskattas antalet enskilda avlopp till cirka 2000 stycken. 1800 avlopp är registrerade i slamtömningsregistret. Utöver dessa finns fler enskilda avlopp där fastigheten antingen inte används idag eller där det finns endast BDT-avlopp. Flertalet av dessa anläggningar är inte godkända enligt lagens mening, det vill säga de har inget gällande tillstånd för en väl fungerande reningsfunktion. En stor andel av anläggningarna antas vara avloppslösningar med direktutsläpp i dike eller på mark, vilket har varit förbjudet sedan 1969.

Tillsynen av enskilda avlopp har varit eftersatt vilket leder till att bristfälliga avloppslösningar inte åtgärdas och moderniseras i den omfattning som krävs. Om varje anläggning ska bli åtgärdad när dess reningsfunktion inte längre är tillräcklig behöver förnyelsetakten öka från 2017 års nivå på 2,7 procent till 10 procent per år. Samhällsbyggnadsnämnden har under 2018 fastställt riktlinjer för bedömning av enskilda avlopp samt rutiner för tillsyn över enskilda avlopp. Målet i riktlinjerna är att utskick till 200 fastighetsägare per år ska ske för att hinna gå igenom samtliga fastigheter med enskilda avlopp på cirka 10 år. Under 2019 och 2020 har ett intensivt arbete med tillsyn av enskilda avlopp genomförts.

		Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
	Prövning av nya enskilda avlopp Beräknat antal tillståndsansökningar per år: 200	1600	1600	1600
	Uppföljning av tidigare avloppsinventeringar	100	100	100
	Information och rådgivning	300	300	300
	Överklagade ärenden och klagomål	100	100	100
	Tillsyn av avlopp Beräknat antal tillsynsbesök per år: 150	500	500	500
	Förelägganden och förbud Beräknat antal förbud: 120	300	300	300
	Totalt	2900	2900	2900

Resursbehov för avlopp

Resursbehovet för avlopp visar att det skulle behövas nästan 3 tjänster inom avloppsområdet för att hantera cirka 200 tillståndsansökningar, 150 tillsyner och 120 förbud per år. Efter två års arbete utefter de nya riktlinjerna har det visat sig att det är ungefär 25 % av de som får tillsynsbrev som själva dömer ut sitt avlopp och söker nytt avlopp spontant. Om 200 fastighetsägare kontaktas per år innebär detta att 150 tillsyner sker året därpå. Efter tillsynen är det cirka 80 % av avloppen i dagsläget som kräver ett förbud. Förbuden från år 2019 kommer börja träda i kraft under 2021. Så mellan åren 2021-2023 blir det cirka 200

tillståndsansökningar per år (inkluderat nya hus som byggs och eventuella spontana ansökningar utan tillsyn).

Hälsoskydd

Hälsoskydd innefattar många olika verksamhetsområden som omfattas av miljöbalkens bestämmelser; till exempel lokaler och anläggningar som kan utgöra risker för människors hälsa.

Miljöenheten ansvarar för handläggningen av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter (röda i tabellen nedan) samt övriga hälsoskyddsobjekt. Krav kan ställas för att förebygga eller komma till rätta med problem som kan leda till olägenheter för människors hälsa.

Miljöenheten saknar idag kvalitetsgranskade register över samtliga hälsoskyddsobjekt. Detta är en brist som behöver åtgärdas, lämpligen i samband med att tillsyn utövas i projektform.

Kommunernas ansvar inom smittskyddet ingår också i hälsoskyddsverksamheten. Smittskyddslagen är den övergripande lagstiftningen för smittskyddet. Kommunens ansvar regleras både i miljöbalken, smittskyddslagen och livsmedelslagen. Smittsamma sjukdomar hos människor är exempel på sådant som ingår i smittskyddsarbetet. Vid risk för smittspridning ska handläggning ske snabbt och effektivt.

Hälsoskyddet inklusive smittskyddet är en prioriterad verksamhet.

		Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
	Förskolor Antal objekt:7 Kontrollintervall: Vartannat år	15	70	15
	Grundskolor förslag Antal objekt: 6 Kontrollintervall: Vartannat år	60	15	60
	Fritidsverksamheter Antal objekt: 1 Kontrollintervall: Vart tredje år	0	0	8
	Bassängbad Antal objekt: 0 Kontrollintervall: Årligen	0	0	0
	Hygienisk behandling med risk för blodsmitta (tatuerare, fotvård) Antal objekt: 3 Kontrollintervall: Vartannat år	0	20	0
	Bostadsklagomål	100	100	100
	Anmälan av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter	25	25	25
	Smittskydd	50	50	50
	Rådgivning, registerföring, inventering projektupplägg	100	100	100

Rapportering till statliga verk	5	5	5
Strandbad provtagning Antal objekt: 7 Kontrollintervall: Årligen	30	30	30
Lokaler för undervisning, vård och annat omhändertagande Antal objekt: 4 Kontrollintervall: Årlig	25	25	25
Bostäder över 200 lägenheter Antal objekt: 1 Kontrollintervall: Vart tredje år alt projektinriktat	10	0	0
Bostäder 25-200 lägenheter Antal objekt: 10 Kontrollintervall: Vart tredje år alt projektinriktat	70	0	0
Bostäder upp till 25 lägenheter Antal objekt: 28 Kontrollintervall: Vart tredje år alt projektinriktat	0	60	60
- Lokal där allmänheten erbjuds hygienisk behandling (frisör, massage mm) - Hotell, pensionat eller motsvarande där allmänheten - Samlingslokaler där många människor vistas - Idrottsanläggningar, camping, bad - Fritidsgårdar - Lokaler för förvaring av djur Kontrollintervall: projektinriktad kontroll	100	100	100
Totalt	590	600	570

Resursbehov för hälsoskydd

Resursbehovet för miljöinspektörernas hälsoskyddsarbete uppgår till cirka 600 timmar per år, d v s cirka 0,6 tjänster.

Detta behov är beräknat efter de idag kända anläggningar/verksamheter som finns samt uppskattning av övriga verksamheter.

Livsmedelskontroll

Syftet med livsmedelskontrollen är att säkerställa att konsumenterna får säker mat och säkra livsmedel och inte blir vilseledda. För att uppnå detta utförs riskbaserad kontroll av livsmedelsverksamheterna i kommunerna i enlighet med de regler och riktlinjer som tagits fram nationellt och av EU. Enligt dessa regler och riktlinjer ska livsmedelskontrollen vara effektiv, riskbaserad, ändamålsenlig och rättssäker. Det innebär att kontrollen ska inriktas på

ett sådant sätt att kontrollmyndigheten kan avgöra om kraven på säkra livsmedel och redlighet uppfylls av livsmedelsföretagarna inom kommunen.

Den här kontrollplanen är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2005 om offentlig kontroll för att säkerställa efterlevnaden av livsmedelslagstiftningen.

En ny riskklassningsmodell är på gång vilket kan betyda en förändring i behovet av timmar för livsmedelstillsyn framöver. Den nya riskklassningsmodellen kommer dock inte införas fullt ut förrän den 1 januari 2024 enligt Livsmedelsverket. Under 2023 behöver dock arbete läggas ned på riskklassning av befintliga verksamheter utefter den nya riskklassningsmodellen.

Mål för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan inom EU är att:

- Konsumenterna har trygga livsmedel, förtroende för kontrollverksamheten och har en god grund för val av produkt. Med trygga livsmedel menas säkra livsmedel och att konsumenterna inte blir lurade.
- Intressenterna har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull.
- De samverkande kontrollmyndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan.
- Kontrollverksamheten är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

Målet för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige är att:

- Maten och dricksvattnet är säkra
- Livsmedelshanteringen är redlig
- Livsmedelskontrollen är riskbaserad, ändamålsenlig, effektiv och professionell
- Livsmedelsföretagen är kompetenta och tar ansvar för att maten är säker och rätt märkt.
- Den offentliga kontrollen och kontrollmyndigheterna uppfattas av konsumenterna, media och företag som trovärdiga.

Nationellt finns fyra fokusområden fastställda för 2020-2022

- Säkert dricksvatten
- Säkerställa information i livsmedelskedjan
- Mikrobiologiska risker
- Kemiska risker

Samhällsbyggnadsnämndens mål för livsmedelskontrollen är:

- Effektiv kontroll
- Ändamålsenlig kontroll
- Rättssäker kontroll

Livsmedelsverket har fastställt operativa mål för livsmedelskontrollen 2020-2022.

Samhällsbyggnadsnämnden planerar att i sin tillsynsverksamhet 2021-2022 att lägga extra stor vikt vid målen om allergener (mål 8) samt spårbarhet i kött (mål 5) och ägg (mål 6) i sin kontroll.

Effektmål (information om allergener): Senast den 31 december 2021 ska kontroll ske av minst tre verksamheter (restauranger, caféer, salladsbarer m.m. som valt att lämna uppgift om allergena ingredienser muntligt och genom skriftliga anslag uppmanar att fråga kunden vad maten innehåller) med fokus på att kontrollera att företagarna kan ge korrekt information om allergena ingredienser i maträtter som serveras eller på annat sätt saluhålls.

		Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
	Kontroll livsmedelsobjekt (ex. centralkök) – högrisk Antal objekt: 6 Kontrollintervall: Årligen	2-3 tillsyn per objekt	2-3 tillsyn per objekt	2-3 tillsyn per objekt
	Behov av timmar	39	39	39
	Kontroll livsmedelsobjekt (ex. restauranger) – högrisk Antal objekt: 11 Kontrollintervall: Årligen	1-2 tillsyn per objekt	1-2 tillsyn per objekt	1-2 tillsyn per objekt
	Behov av timmar	54	54	54
	Kontroll livsmedelsobjekt (ex. stormarknad) – högrisk Antal objekt: 3 Kontrollintervall: Årligen	1 tillsyn per objekt	1 tillsyn per objekt	1 tillsyn per objekt
	Behov av timmar	22	22	22
	Kontroll livsmedelsobjekt (ex. förskolekök) – mellanrisk Antal objekt: 13 Kontrollintervall: Vartannat år	1 tillsyn per objekt	Ingen planerad tillsyn	1 tillsyn per objekt
	Behov av timmar	54	0	54
	Kontroll livsmedelsobjekt (ex. säsongscafe) - lågrisk/mycket låg risk Antal objekt: 15 Kontrollintervall: Vart tredje år	1 tillsyn per objekt	Ingen planerad tillsyn	1 tillsyn per objekt
	Behov av timmar	51	0	0
	Kontroll vattenverk (stor) Antal objekt: 1 Kontrollintervall: Varje år	1 tillsyn per objekt	1 tillsyn per objekt	1 tillsyn per objekt
	Behov av timmar	8	8	8
	Kontroll vattenverk (mellan) Antal objekt: 4 Kontrollintervall: Vartannat år	1 tillsyn på 3/4 av objekten	1 tillsyn på 1/4 av objekten	1 tillsyn på 3/4 av objekten
	Behov av timmar	8	4	8
	Kontroll vattenverk (små) Antal objekt: 4 Kontrollintervall: Vart tredje år	Ingen planerad tillsyn	Ingen planerad tillsyn	1 tillsyn på samtliga
	Behov av timmar	0	0	12
	Extra offentlig kontroll	60	60	60
	Beslut	60	60	60
	Klagomål, matförgiftningar RASFF	80	80	80
	Registerhållning, inventering, kalibrering av instrument, checklistor	150	150	150
	Remisser, rapportering, rådgivning	80	80	80
	Övrigt, t ex smittskydd kopplat till livsmedel	10	10	10
	Provtagningsprojekt	10	10	10
	Summa	686	577	647

Resursbehov för den offentliga livsmedelskontrollen

En uppskattning har gjorts av resursbehovet för att kunna bedriva en fungerande livsmedelskontroll. Utgångspunkten är att samtliga livsmedelsföretagare ska få en riskbaserad offentlig kontroll utifrån riskklassningsbehov för respektive livsmedelsobjekt. Resursbehovet för livsmedelstillsynen beräknas till mellan 600- 700 timmar eller cirka 0,6 - 0,7 tjänster.

Animaliska biprodukter

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedriva tillsyn över animaliska biprodukter. Exempel på tillsynsuppgifter är hantering av animaliskt matavfall från livsmedelslokaler och nedgrävning av döda hästar. Ansvar för kontrollen av animaliska biprodukter, exempelvis döda djur eller köttavfall från slakterier eller butiker, delas mellan kommunen, Länsstyrelsen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsyn och kontroll inom följande områden:

- Nedgrävning av animaliska biprodukter
- Utlämnande och transport av matavfall
- Kontroll av livsmedelsanläggningar
- Kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning
- Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Förbränningsanläggningar som förbrännare animaliska biprodukter i primärproduktionen.
- Användning av organiska gödningsmedel, naturgödsel i primärproduktionen.

Resursbehov animaliska biprodukter

En uppskattning har gjorts av resursbehovet för att kunna bedriva en fungerande tillsyn enligt reglerna för Animaliska biprodukter och foder.

Resursbehovet visar att det uppskattningsvis behövs 12 timmar utöver den tillsyn inom området som inkluderas vid tillsyn av livsmedelsobjekt respektive lantbruksobjekt. I detta ingår kontakter med andra myndigheter, rapporteringar mm. Dock är uppskattningen mycket osäker och behovet av kunskapsinhämtning inom området inkluderas inte nedan.

	Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
Nedgrävning av häst	10	10	10
Rapportering till tillsynsmyndigheten	2	2	2
Övrig tillsyn Tillsynsintervall: projektinriktad tillsyn	(ingår i lantbrukstillsyn resp. livsmedelstillsynen)	(ingår i lantbrukstillsyn resp. livsmedelstillsynen)	(ingår i lantbrukstillsyn resp. livsmedelstillsynen)
Totalt	12	12	12

Strålskydd

Inom nämndens ansvarsområde finns också viss tillsyn enligt strålskyddslagen – radon i bostäder samt solarietillsyn. Nämnden ska verka för att alla bostäder och lokaler dit allmänheten har tillträde på sikt uppfyller målet om en radonhalt på maximalt 200 Bq/m³. En gång var nionde månad mäts också bakgrundsstrålningen på en plats i kommunen.

	Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
Radon (rådgivning, efterfrågan av protokoll)	20	20	20
Bakgrundsstrålning	5	5	5
Solarier Antal: 2 Kontrollintervall: Vart tredje år	0	0	10
Radon (tillsyn) Kontrollintervall: Projektinriktat	0	0	0
Totalt	25	25	35

Alkohol, folköl och tobak e-cigarett

Lagstiftningen inom alkohol och tobaksområdet är sociala skyddslagar och deras huvudsakliga syfte och mål är att begränsa preparatens skadeverkningar. När man arbetar effektivt med att minska tillgången på tobak och alkohol, såväl legal som illegal, ger det också andra positiva effekter i samhället. Upprättandet av en tillsynsplan bidrar till en tydlig struktur på tillsynsarbetet samt möjliggör mätbara och uppföljningsbara mål.

Samhällsbyggnadsnämndens mål med tillsyn enligt lagen tobak och liknande produkter och alkohollagen är att få bort missförhållanden, förhindra att nya uppstår och få till stånd ett gott samarbete mellan kommun och näringsidkare. Vårt mål är att med dessa medel bidra till en ansvarsfull handel med tobak och folköl och förebygga och korrigerar brister som kan uppstå vid servering av alkoholhaltiga drycker.

Folkhälsomyndigheten utövar central tillsyn över efterlevnaden av gällande lag och meddelar allmänna råd till vägledning för tillämpning av lagen. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet. Kommunen samt polismyndigheten utövar den omedelbara tillsynen över servering av/detaljhandel med folköl och detaljhandel med tobak.

	Objekt	Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
	Försäljningsställen tobak och liknande produkter Antal 6: Kontrollintervall: årligt	25	25	25
	Försäljningsställen folköl Antal: 4 Kontrollintervall: årligt	20	20	20
	Matställen med serveringstillstånd Antal: 5 Kontrollintervall: årligt	25	25	25
	Äldreboende med serveringstillstånd Antal: 1 Kontrollintervall: årligt	25	25	25
	Ansökningar inom lagen om tobak och liknande produkter och alkohollagen Beräknat antal ansökningar: 2	55	55	55
	Rökfria miljöer Projektinriktad tillsyn	50	50	50
	Totalt	200	200	200

Kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedriva tillsyn över de anmälningspliktiga verksamheter som handlar med vissa receptfria läkemedel.

		Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
	Receptfria läkemedel Antal objekt: 5 Kontrollintervall: Vart tredje år	10	0	0
	Information/rådgivning	5	5	5
	Totalt	15	5	5

Resursbehov receptfria läkemedel

Resursbehovet visar att det behövs mindre än 0,1 tjänst årligen för det direkta tillsynsarbetet som bedrivs inom handel med receptfria läkemedel. I detta inryms kontakter med andra myndigheter, rapportering mm.

Sprängämnesprekursioner

Tillsyn enligt lag om sprängämnesprekursioner handlar om tillsyn av kemiska ämnen som finns tillgängliga på marknaden och som tillsammans med andra ämnen kan användas för tillverkning av hemgjorda sprängämnen. Kommunerna ska enligt lagen utöva tillsyn över att de ekonomiska aktörerna kräver att tillstånd uppvisas innan de tillhandahåller enskilda personer väteperoxid, nitrometan och salpeter utöver uppgivna koncentrationsgränser.

Tillsyn ska även avse att de förpackningar som innehåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner är märkta på ett korrekt sätt.

Kontrollen lämpligen ska ske tillsammans med tillsynen över kemikalielagstiftningen. De verksamhetstyper som kan bli föremål för kontroll är t.ex. färg- och järnhandlare, byggvaruhus, hobbybutiker och eventuellt apotek i den utsträckning dessa säljer aktuella substanser till enskilda.

I dagsläget har finns inte denna uppgift med i samhällsbyggnadsnämndens reglemente utan ansvaret ligger hos kommunstyrelsen.

Plan- och bygglagen

Tillsynen ska säkerställa syftet med plan- och bygglagen och dess följdlagstiftning. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att plan- och bygglagens ändamål tillgodoses.

Inom enheten hanteras inkommande ansökningar och anmälningar om t ex förhandsbesked, nybyggnation av enbostadshus, komplementbyggnader, fasadförändringar, industribyggnader och offentliga lokaler. Antalet ansökningar/anmälningar kan variera kraftigt mellan åren beroende på till exempel konjunkturförändringar och antal nya tomter som tillskapas genom nya detaljplaner.

Samhällsbyggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov, förhandsbesked och anmälningsärenden skyndsamt. Nämnden ska meddela sitt beslut om lov eller förhandsbesked inom tio veckor från den dag ansökan kom in till nämnden eller den senare dag då sökande lämnat in ytterligare underlag till nämnden på eget initiativ. Om nämnden inom tre veckor från den dag ansökan/anmälan kommit in förelagt sökande att avhjälpa en brist i ansökan räknas tidsfristen i första stycket från den dag då bristen avhjälpes. Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet får den tidsfrist som anges i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor. För anmälningsärenden är tidsfristen 4 veckor med möjlighet till fyra veckors förlängning.

Samhällsbyggnadsnämnden ska i samband med ansökan eller anmälan informera sökande skriftligen om vilka tidsfrister som gäller för beslut om ansökan och att den avgift som nämnden får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids och att sökande kommer ha möjlighet att överklaga nämndens beslut.

Objekt	Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
Tillsyn OVK	10	10	10
Genomgång av register ventilation och hissar och uppdatera samt registrera i Vision	100	20	20
Bygglov, marklov och rivningslov Beräknat antal ansökningar: 120	800	800	800
Bygglov till nämnd Beräknat antal bygglov till nämnd: 30	270	270	270
Förhandsbesked Beräknat antal ansökningar: 30	420	420	420
Bygganmälningar Beräknat antal anmälningar: 60	120	120	120
Tekniskt samråd Beräknat antal tekniska samråd: 50	200	200	200
Startbesked Beräknat antal startbesked bygglovsärenden: 100	100	100	100
Arbetsplatsbesök Beräknat antal arbetsplatsbesök: 50	100	100	100
Slutsamråd Beräknat antal slutsamråd: 45	180	180	180
Slutbesked Beräknat antal slutbesked: 120	120	120	120
Enkelt avhjälpna hinder	10	10	10
Tillsynsärenden efter inkomna klagomål/ärenden Beräknat antal ärenden per år: 25	200	200	200
Tillsyn hissar personbruk	10	10	10
Remisser/yttrande detaljplaner	60	60	60
Bygglovsrådgivning (epost, telefon, besök)	900	900	900
Översiktsplan, detaljplan och plan- och projekteringsmöte	150	150	150
Egeninitierad tillsyn enkelt avhjälpna hinder	Ingen uppskattning gjord ännu	Ingen uppskattning gjord ännu	Ingen uppskattning gjord ännu

Egeninitierad tillsyn	100	100	100
Påminnelser och arkivering av äldre ärenden	25	25	25
Totalt	3875	3795	3795

Resursbehov plan- och bygglagen

Resursbehovet enligt plan- och bygglagen beräknas till mellan 3800 - 3900 timmar det vill säga motsvarande nästan 4 tjänster.

Bostadsanpassning

Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag är att ge människor med funktionsnedsättning en möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Bostadsanpassningsbidraget är ett kommunalt bidrag som kan sökas av personer med funktionshinder. Ansökan ska vara skriftlig och innehålla en ansökningsblankett och intyg från arbetsterapeut. Vid större åtgärder krävs även åtgärdsprogram från arbetsterapeut och en kostnadsberäkning/offert för åtgärderna.

Handläggaren har att bedöma om de sökta åtgärderna är bidragsberättigande. Det innebär bland annat att granska om åtgärderna är nödvändiga, att bostaden ska användas permanent, att bidraget endast ges för anpassning av bostadens fasta funktioner och att bidrag inte ges för åtgärder som behöver utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättning.

I de fall sökande inte själv eller via anhörig eller annan kontaktperson har möjlighet att ombesörja kontakt med hantverkare för bostadsanpassningsåtgärd, har kommunen möjlighet att genom fullmakt från sökande ombesörja kontakterna med hantverkare. Detta görs via kommunens upphandlade entreprenörer.

Handläggningen av bostadsanpassningsbidrag sker i nära samverkan med kommunens bostadsanpassningshandläggare.

Den 1 juli 2018 trädde en ny lag om bostadsanpassning i kraft (2018:222). Den nya lagen innebär bland annat att bidrag inte lämnas för åtgärder i särskilt boende eller om behovet kan tillgodoses med hjälpmedel. En annan nyhet är att den som äger bostaden ska lämna en utfästelse om att inte kräva någon ersättning för att återställa anpassningen. Två nya bidragsformer införs som komplement till kontantbidrag. Det blir möjligt att få bidraget i form av ett åtagande från kommunens sida eller i form av en begagnad produkt. Men det förutsätter att både sökanden och kommunen vill använda sig av dessa nya bidragsformer. Under 2020 har en genomlysning av bostadsanpassningsprocessen redovisats till samhällsbyggnadsnämnden och förvaltningen har fått i uppdrag att ta fram riktlinjer för vilka åtgärder som ska kunna ske som ett åtagande eller i form av en begagnad produkt.

Under 2021 behöver en ny upphandling av entreprenör ske för bostadsanpassning om kommunen vill fortsätta använda sig av bidrag i form av ett åtagande.

Enligt befolkningsprognosen ökar antalet personer över 80 år i Bollebygd från 483 år 2020 till 558 år 2023. Detta innebär troligen även en ökning av antalet bostadsanpassningsbidrag. Därför tar behovsutredningen höjd för en ökning av antalet bostadsanpassningsbidrag framöver.

Resursbehov bostadsanpassning

	Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
Ansökningar om bostadsanpassningsbidrag Beräknat antal per år: 50-60 st	520	540	560

Resursbehovet för bostadsanpassning uppskattas till drygt 500 timmar eller motsvarande cirka en halvtidstjänst.

Administration

Administrationen på bygg- och miljöenheten består av två heltidstjänster. Förutom att stödja bygg- och miljöenheten har administrationen ansvar för dokumenthanteringsplan samt arkivering för hela samhällsbyggnadsförvaltningen och stöttar (liksom övrig administration på samhällsbyggnadsförvaltningen) upp vid dörröppning, postöppning och kan också vid ett fåtal tillfällen täcka upp för t.ex. teknisk kundtjänst vid sjukdom. Även hanteringen av LINA ingår i en av de administrativa tjänsterna.

Exempel på administrativa uppgifter:

- Registrering av nya ärenden samt inkommande handlingar
- Postöppning
- Expediering av delegationsbeslut och nämndbeslut (en del görs idag av handläggarna)
- Grannyttranden
- Överklagade ärenden – expediering till länsstyrelsen
- Utlämnande av allmänna handlingar (inklusive att nuläget även hämta upp material från kommunarkivet)
- Mottagningsattestera och kontera inkommande fakturor
- Avsluta och arkivera ärenden
- Rapportering till SCB och skatteverket
- Uppdatering av webben (efter inspel från handläggarna)

Administrationen ska stötta och underlätta de administrativa delarna av processerna inom bygg- och miljöenheten. Målet är att med en kunnig administrativ personal säkra att registerhållning, registrering av handlingar samt expediering av beslut sker på ett enhetligt sätt.

Under 2020 infördes digital stämpling i EDP Vision som är ärendehanteringssystemet som används för myndighetsärenden. Den digitala stämpeln underlättar vid diarieföring av handlingar. I dagsläget finns inget e-arkiv kopplat till EDP Vision.

Arbetsuppgift	Behov 2021 (timmar)	Behov 2022 (timmar)	Behov 2023 (timmar)
Registrering av ärenden samt handlingar	1500	1500	1500
Expediering av beslut (inklusive nämndbeslut)	350	350	350
Fakturor (kontering plus interna fakturor samt bostadsanpassning)	50	50	50
Postöppning samt hantering av samhallsbygg@bollebygd.se	250	250	250
Utlämnande av allmänna handlingar inklusive äldre arkivmaterial från kommunens arkiv	100	100	100
Hantering av överklagade ärenden	50	50	50
LINA samt SCB statistik	50	50	50
Grannytttranden bygg	100	100	100
Dokumenthantering, avslut av ärenden och arkivering	175	175	175
Rutinbeskrivningar (infocaption), kvalitetsförbättringar, hemsidan	175	175	175
Totalt	2800	2800	2800

Resursbehov

I nedanstående tabell sammanställs resursbehovet relaterat till tillgängliga resurser och med balanssammanställningar. Behovsutredningen saknar en del underlag för att vara kvalitetssäkrad och ska därför ses som en uppskattning av resursbehovet. För att kunna säkerställa en större kvalitet i behovsutredningen krävs inventeringar och uppdatering av registerföringen för tillsynsobjekt samt tidsstatistik för nedlagda handläggningstimmar.

Nedanstående bygger på följande tjänster:

Miljöinspektör med huvudansvar för miljöskydd	1 tjänst	1000 timmar
Miljöinspektör med huvudansvar avlopp	2 tjänster	2000 timmar
Miljöinspektör med huvudansvar livsmedel o hälsoskydd	1 tjänst	1000 timmar
Bygglovshandläggare inkl bpass	3 tjänster	3000 timmar
Adminstratör	2 tjänster	2800 timmar
Bygg- och miljöchef (50 procent handläggningstid förd på bygg/miljö 50% chefskap)	1 tjänst	500 timmar

Sammanlagt finns 10 300 timmar att tillgå på enheten.

Område	Resursbehov 2021 (antal tjänster)	Inträttade tjänster enl budget 2020	Balans
Miljötillsyn	2	1,75	-0,25
Avlopp	3	1,75	-1,25
Hälsoskydd	0,6	0,3	-0,3
Livsmedel	0,7	0,7	0
Animaliska biprodukter	*	*	*
Strålskydd	*	*	*
Alkohol, folköl, tobak och e-cigaretter	0,2		
Receptfria läkemedel	*	*	*
Plan- och bygglagen	3,8	2,5	-1,3
Bostadsanpassning	0,5	0,5	0
Administration	2	2	0
Totalt behov	12,8	9,5	-3,3

*Behoven inom dessa områden är så små att de inte tas med i sammanställningen.

Konsekvenser vid bristande resurser

De övergripande konsekvenserna vid bristande resurser är att det påverkar arbetets målsättningar och prioriteringar exempelvis vid tillsynsarbetet. Service gentemot kund blir sämre då handläggningstiderna och svarstiderna blir längre. Detta kan även leda till att nya verksamhetsutövare väljer att förlägga sin verksamhet i andra kommuner. En del verksamhetsutövare betalar för periodisk tillsyn som i vissa fall inte kan genomföras i enlighet med fastställt behov, vilket leder till tillsynsskuld. Förutom de direkta verksamhetsrelaterade konsekvenserna tillkommer personalens välmående och risk för ökade sjukskrivningstal.

Behovsutredning bygg-och miljöenheten 2024-2026

Innehåll

1 Inledning	3
2 Behovsutredning.....	4
4 Miljötillsyn	5
Miljöskydd	6
Avlopp.....	8
5 Hälsoskydd.....	9
6 Livsmedel.....	11
7 Animaliska biprodukter och foder	15
8 Strålskydd.....	16
9 Alkohol, folköl, tobak, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter.....	17
10 Receptfria läkemedel.....	19
11 Bygglov, bygganmälningar och tillsyn enligt plan- och bygglagen.....	20
Handläggning inom ramen för PBL	20
Tillsyn enligt PBL	21
12 Bostadsanpassning	23
13 Administration	24
14 Övriga uppdrag under 2024	26
15 Personal och resurser	26
18 Avgiftsfinansiering.....	27
19 Slutsatser & konsekvenser	28
BILAGA 1.....	29

1 Inledning

Myndigheter med ansvar för tillsyn enligt miljöbalken ska enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ha en aktuell behovsutredning på tre år för myndighetens hela ansvarsområde, enligt miljöbalken. Denna utredning tar sikte på 2024 men bedömningen är att samma förhållanden kommer råda under hela perioden 2024-2026. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång per år. Behovsutredningen ska redovisa vilka behov nämnden har av tillsyn och kontroll. Register ska föras över de verksamheter som kräver återkommande tillsyn. Baserat på utredning, register och tillgängliga resurser ska myndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan.

Enligt livsmedelslagen ska kontrollmyndigheten ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll och tillsyn, så att lagstiftningen efterlevs i alla led i livsmedelsproduktionen. För att säkerställa kraven omfattar behovsutredningen även livsmedelsområdet.

Detta dokument innefattar den verksamhet inom Samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde som ligger inom Bygg- och Miljöenheten ansvar. Det innebär att även den verksamhet som inte är tillsyn, t ex handläggning av bygglov och förhandsbesked, anmälningssärenden, bostadsanpassning, strandskyddsdispenser omfattas av detta dokument.

Inom samtliga arbetsområden ingår, förutom tillsyns- och handläggningstid, även information och rådgivning till verksamhetsutövare, kommuninvånare samt samverkan internt och externt.

Det har saknats resurser under en längre period, vilket kräver ytterligare handläggaresurser för att hinna i kapp eftersläpningar. Tillsynsuppdraget prioriteras inom de styrda och händelsestyrda arbetsområden och därutöver inom de arbetsområden där mesta möjliga miljönytta och samhällsnytta kan uppnås med våra insatser utan att vare sig tappa kvalitet eller god service mot företag/allmänhet. De enskilda avloppen har prioriterats under de senaste åren och fortsätter att prioriteras för att kommunens samtliga avlopp ska kunna gås igenom under en tioårsperiod. Behov finns av större rådgivande insatser mot kommunens medborgare och verksamheter för en förbättrad service både i form av uppdaterad information på kommunens webbplats och som särskilda utskick, men även att bjuda in till informationsmöten.

2 Behovsutredning

Denna behovsutredning visar behovet för samhällsbyggnadsnämnden arbete inom ramen för plan-och bygglagen, miljö- och hälsoskydd, naturvård och miljöövervakning enligt miljöbalken, men även behoven inom de övriga tillsynsområdena som enheten ansvarar för, såsom offentlig livsmedelskontroll, animaliska biprodukter, tobak och folköl, alkohol samt receptfria läkemedel. I utredningen ingår också en bedömning av vilka resurser som krävs för att svara upp mot kraven på en kompetent och effektiv myndighetsutövning, på att vara en god myndighet, att kunna utöva en rättssäker och likformig tillsyn samt vara ett stöd mot övriga enheter och sektorer inom kommunen. Även konsekvenserna av om en fullgod tillsynsverksamhet inte kan upprätthållas lyfts.

Behovsutredning omfattar, förutom det förutsebara tillsynsarbetet, en uppskattad mängd ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser eftersom det i förväg inte går att veta hur stort detta behov blir under de kommande åren. En svårighet i behovsutredningen är att en stor del av tillsynsarbetet är händelsestyrt. Större händelser som inträffar kan snabbt omkullkasta de uppskattade behoven. Ett omfattande klagomålsärende med flera inblandade, eller olyckor, är sådant som måste få högsta prioritet och tar mycket tid i anspråk. Verksamheten kan under året dessutom påverkas av oförutsedda, tillkommande uppdrag och annat som kan påverka.

Varje heltidstjänst har cirka 1 000 timmar per år för tillsyn och tillsynsrelaterat arbete, i detta räknas även handläggningstid in för inkomna ansökningar och anmälningar. Tillsynen kan till stora delar vara möjlig att fakturera men innehåller också flera områden där avgifter inte kan tas ut. För de administrativa delarna beräknas arbetstiden till 1600 timmar (2000 timmar i årsarbetstid minus en schablonsumma för semester, interna möten samt sjukdom), för en av tjänsterna är dock 20% borttaget för förvaltningsövergripande arbete.

För livsmedel är schablonberäkningen från SKL något lägre än 1000 timmar – därav har restiden (som inom just livsmedelstillsynen inräknas i timavgiften) särredovisats inom detta område.

Bilaga 1 är hämtad från SKLs skrift om kommunala behovsutredningar och beskriver sambandet mellan behovsutredning och tillsynsplan. Här sorteras tillsynsbehovet in i fyra kategorier:

- Styrd tillsyn (röd)
- Behovsprioriterad tillsyn (blå)
- Händelsestyrd tillsyn (orange)
- Skattefinansierad tillsyn (grön)

Färgmarkeringarna i tabellerna med uppskattning av behov av timmar under respektive område i det här dokumentet motsvarar de fyra kategorierna. I tillsynsplanen har tillsynsmyndigheten möjlighet att prioritera inom den behovsprioriterade tillsynen utifrån lokala förutsättningar. Se bilaga 1

4 Miljötillsyn

Miljöbalkens ansvarsområde är brett och omfattar bland annat:

- miljöfarliga större verksamheter (a-c-verksamheter)
- miljöfarliga mindre verksamheter (u-verksamheter)
- enskilda avlopp
- strandskydd
- naturvård (naturvårdsplan och naturvårdsprojekt)
- samhällsbyggnad/övergripande (VA-plan, översiktsplan m.m.)
- miljöövervakning (vattenråd, bäckprovtagning, m.m.)
- informationsansvar kring miljöbalken

I kommunen finns inga A-objekt och det är Länsstyrelsen som har ansvar för B-objekten, inklusive täkter. Miljöenheten deltar, när det är möjligt, vid periodiska besiktningar och länsstyrelsens tillsynsbesök. På sikt, och med stabila resurser och kompetens, finns en ambition att kommunen ska ta över tillsynen för B-objekten från Länsstyrelsen.

Mål med kontrollen

Målet med tillsynen enligt miljöbalken är att säkerställa syftet med miljöbalken och dess följdlagstiftning. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att balkens ändamål tillgodoses.

Målsättningen är att C-objekten i kommunen ska erhålla tillsynsbesök efter hur de är klassade samt enligt SKR:s rekommendationer. Vissa verksamheter kan dock behöva fler och andra färre antal besök årligen. Tyngdpunkten vid inspektionerna ligger på att säkerställa att verksamhetsutövaren har en väl fungerande egenkontroll. Det är även viktigt att uppdatera fakta i våra register så att verksamheterna får aktuell klassning, och därmed debiteras rätt tillsynsavgifter.

Finansiering av kontrollen

Flertalet av kommunens C-objekt har årliga tillsynsavgifter som fastställts i samband med riskklassning. Dessa tillsynsavgifter motsvarar tillsynsbehovet per år. Vid tillsyn av U-objekt debiteras en timavgift motsvarande nedlagd arbetstid.

Vid de tillfällen då kommunen följer med på länsstyrelsens tillsynsbesök samt periodiska besiktningar på B-objekt samt vid deltagande och remisser angående Landvetter Flygplats bekostas detta av skattemedel.

Kommunen tar ut avgift för inventering, tillsyn samt beslut om tillstånd för enskilda avlopp.

Rådgivningsärenden, remisser, enkäter, obefogade klagomål, olyckor relaterade till miljöskydd, hantering av överklagade ärenden, miljöövervakning, naturvård, granskning av detaljplaner och enhetens deltagande i t ex översiktsplan och arbete med framtagande av renhållningsordning bekostas av skattemedel. Arbetet med förorenade områden är till stor del skattefinansierat men kan för verksamheter som är aktiva idag hanteras inom den ordinarie tillsynen.

Kompetens

De miljöfarliga verksamheterna i kommunen står under ständig förändring och det är därmed av vikt att handläggare följer med i förändringar av branschspecifika frågor och lagstiftning för att tillsynen ska fungera bra. Några av de ämnesområden där enheten behöver stärka kompetensen är uppdateringar i kemikalielagstiftningen, den nya avfallsförordningen, industriutsläppsdirektivet, miljöjuridik, tillsyn av avlopp, förorenade områden och avfall för anläggningsändamål.

Miljöskydd

		Behov 2023 (timmar)	Uppskattat behov 2024-2026 (timmar)	Kommentarer
	A och B-objekt Antal objekt: 8	25	25	
	C-objekt Antal objekt: 17	200	200	
	Köldmedier Antal köldmedieanläggningar: 40	80	80	
	Cisterner	20	20	
	Värmepumpar Beräknat antal anmälningar per år: 25	55	55	
	Hushållsavfall Beräkningen är att antalet ärenden kring anmälningar/dispenser för hushållsavfall kommer att öka med ny renhållningsordning	50	50	
	Klagomål och nedskräpning Beräknat antal ärenden per år: 25	130	130	
	Vattenskyddsområden, tillsyn och prövning av dispenser Beräknat antal dispenser per år: 4-5	50	50	
	Strandskydd dispensansökningar Beräknat antal ansökningar per år: 25	150	150	Bygglov handl
	Förorenade områden (händelsestyrt)	140	200	
	Förorenade områden (planerat)		150	Ska finnas uppdaterad handlingsplan
	Olyckor och sanktionsärenden miljöskydd	100	100	

	Allmän information/rådgivning/remisser/enkäter statliga verk	300	300	
	Deltagande i bygglov- och planarbete samt förhandsbesked	150	150	
	VA-plan	50	100	Ska omarbetas
	Naturvårdsplan	0	10	
	Renhållningsordningen	10	10	Uppdatering
	Provtagning vatten	20	20	
	Mätning Luft i Väst	10	10	
	Kalkning och uppföljning av kalkning	5	5	
	Luftvårdsförbund och vattenråd	80	80	
	Producentansvar	30	30	
	Mindre industrier (U-objekt) inklusive tillfälliga entreprenader ca 100	60	250	Eftersläpning i tillsynen
	Köldmedier tillsyn	0	20	
	Jordbruk/Växtodling/Hästgårdar (U-objekt) Ca 60 Projektbaserat	25	400	Ingen tillsyn skett på flera år
	Kemiska produkter (projekt) Projektbaserat	5	70	
	Plastflaskor och metallburkar Projektbaserat	2	20	
	Strandskydd tillsyn	30	450*	Bygglov handl tillsammans med miljöinspektör
	Totalt	1597	2555	

*2019 gjordes en inventering av strandskyddet och dessa ärenden har det inte funnits resurser att hantera ännu.

Avlopp

		Behov 2023 (timmar)	Uppskattat behov 2024-2026	Kommentarer
	Prövning av nya enskilda avlopp Beräknat antal tillståndsansökningar per år: 100	800	1100	Efter nedgrävt avlopp ska sedan kontrollrapport hanteras
	Uppföljning av tidigare avloppsinventeringar	150	150	Lång eftersläpning
	Information och rådgivning	100	100	
	Överklagade ärenden och klagomål	50	50	
	Tillsyn av avlopp Beräknat antal tillsynsbesök per år: 100	500	500	
	Förelägganden och förbud Beräknat antal förbud eller förelägganden: 90	180	180	.
	Totalt	1780	2080	

5 Hälsoskydd

Hälsoskydd innefattar många olika verksamhetsområden vilka omfattas av miljöbalkens bestämmelser; till exempel lokaler och anläggningar som kan utgöra risker för människors hälsa, smittskydd och klagomål på olägenheter för människors hälsa såsom buller, lukt och även tillsyn av rökfria miljöer ingår.

Mål med kontrollen

Målet med hälsoskyddstillsyn är att säkerställa att människor inte utsätts för olägenheter som kan påverka människans hälsa negativt.

Finansiering av kontrollen

Avgiftsfinansieringen av hälsoskydd är i de flesta kommuner låg. Oftast ligger avgiftsfinansieringen runt 40%. Arbetsuppgifter som är skattefinansierade är till exempel; obefogade klagomålsärenden, rådgivning kring radon, mätning av bakgrundsstrålningen och smittskyddsärenden.

Kompetens

Bollebygds kommun deltar i Miljösamverkan samt vid nätverksträffar för Sjuhärad. En av arbetsgrupperna i Sjuhärad har inriktning mot hälsoskydd. Det finns ett behov av kompetensutveckling för att följa med i författningsändringar samt fylla eventuellt luckor inom områden där kompetens saknas på enheten.

		Behov 2023 (timmar)	Uppskattat behov 2024-2026	Kommentarer
	Förskolor Antal objekt:7 Kontrollintervall: Varje år	50	50	
	Grundskolor F-9 Antal objekt: 4 Kontrollintervall: Varje år	30	28	
	Fritidsverksamheter Antal objekt: 1 Kontrollintervall: Vartannat år	7	4	
	Hygienisk behandling med risk för blodsmitta (tatuering, fotvård) Antal objekt: 7 Kontrollintervall: Vartannat år	50	25	
	Rökfria miljöer, ca 125	125	30	
	Bostadsklagomål	50	50	
	Anmälan av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter	40	30	
	Smittskydd	50	50	
	Rådgivning, registerföring, inventering projektupplägg	150	100	

	Rapportering till statliga verk	15	15	
	Strandbad provtagning Antal objekt: 7 Kontrollintervall: Årligen	30	30	
	Lokaler för undervisning, vård och annat omhändertagande Antal objekt: 6 Kontrollintervall: Årlig	20	20	
	Bostäder över 200 lägenheter Antal objekt: 1 Kontrollintervall: Vart tredje år alt projektinriktat	10	15	
	Bostäder 25-200 lägenheter Antal objekt: 10 Kontrollintervall: Vart tredje år alt projektinriktat		70	
	Bostäder upp till 25 lägenheter Antal objekt: 28 Kontrollintervall: Vart tredje år alt projektinriktat	0	110	
-	<ul style="list-style-type: none"> - Lokal där allmänheten erbjuds hygienisk behandling (frisör, massage mm) - Hotell, pensionat eller motsvarande där allmänheten - Samlingslokaler där många människor vistas - Idrottsanläggningar, camping, bad - Fritidsgårdar Kontrollintervall: projektinriktad kontroll	100	100	
	Totalt	727	727	

6 Livsmedel

Syftet med livsmedelskontrollen är att säkerställa att konsumenterna får säker mat och säkra livsmedel och inte blir vilseledda. För att uppnå detta utförs riskbaserad kontroll av livsmedelsverksamheterna i kommunerna i enlighet med de regler och riktlinjer som tagits fram nationellt och av EU. Enligt dessa regler och riktlinjer ska livsmedelskontrollen vara effektiv, riskbaserad, ändamålsenlig och rättssäker. Det innebär att kontrollen ska inriktas på ett sådant sätt att kontrollmyndigheten kan avgöra om kraven på säkra livsmedel och redlighet uppfylls av livsmedelsföretagarna inom kommunen.

Inom ramen för livsmedelstillsynen ligger även kontroll av kommunala vattenverk samt de privata dricksvattenbrunnar vars vatten används i kommersiell livsmedelsverksamhet, eller levererar mer än 10 kubikmeter dricksvatten per dygn eller försörjer fler än 50 personer. Dricksvattenkontroll utförs i syfte att säkerställa att konsumenterna får ett tillräckligt säkert vatten med fokus på mikrobiologiska och kemiska faror.

Denna behovsutredning är den operativa kontrollmyndighetens utredning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan ska kunna uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen.

En ny riskklassningsmodell är på gång vilket kan betyda en förändring i behovet av timmar för livsmedelstillsyn framöver. Den nya riskklassningsmodellen kommer att införas den 1 januari 2024 enligt Livsmedelsverket. Antalet samt typ av verksamheter inom Bollebygds kommun gör att bygg- och miljöenhetens bedömning är att det totala behovet inte kommer att påverkas nämnvärt.

Mål med kontrollen

Mål för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan inom EU är att:

- Konsumenterna har trygga livsmedel, förtroende för kontrollverksamheten och har en god grund för val av produkt. Med trygga livsmedel menas säkra livsmedel och att konsumenterna inte blir lurade.
- Intressenterna har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull.
- De samverkande kontrollmyndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan.
- Kontrollverksamheten är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

De övergripande målen för livsmedelskedjan för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

Finansiering av kontrollen

Enligt förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel (SFS 2021:176) ska finansieringen bestå till 100% av avgifter. Övrig verksamhet inom livsmedelsområdet (såsom rådgivning, information, utredning av obefogade klagomål etc.) ska finansieras till 100% av skattemedel, i enlighet med samma lag.

Årlig kontrollavgift tas ut från kontrollobjekten för att finansiera kontrollen. Avgiftens storlek baseras på klassificering av anläggningarna i riskklass och erfarenhetsklass. Avgift för uppföljande kontroll tas ut, enligt artikel 79(EU) nr 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels och foderlagstiftningen. Timtaxa för livsmedelskontrollen framgår av §162, taxa för offentlig kontroll av livsmedel, fastställd av kommunfullmäktige 2022-12-07.

Från och med 1 januari 2023 tillämpas efterhandsdebitering av tillsynen.

Kompetens

I (EU) nr 2017/625 finns krav på att all personal som arbetar inom livsmedelskontrollen får lämplig utbildning, erforderlig kompetens och håller sig uppdaterad så att kontrollen kan utföras med kvalitet och enhetlighet på alla nivåer. I den årliga planeringen ingår kompetensförsörjning som en central del. Detta görs genom att jämföra befintlig kompetens med behovet. Varje anställds personliga kompetensutveckling upprättas mellan ansvarig chef och den anställda och noteras i medarbetarplanen.

Kompetensutveckling sker löpande genom deltagande i kurser anordnade av Livsmedelsverket och andra aktörer. Kunskapsutbyte sker också genom deltagande i länsmöten och livsmedelsmöten inom Sjuhärad. Studiebesök och självstudier inom olika områden kan också förekomma.

		Behov 2023 (tim)	Behov 2024-2026 (tim)	Kommentarer
	Kontroll livsmedelsobjekt (tillagning) – högrisk Antal objekt: 7 Kontrollintervall: Årligen	2-3 tillsyn per objekt	2-3 tillsyn per objekt	
	Behov av timmar	40	40	
	Kontroll livsmedelsobjekt (ex. restauranger) – högrisk Antal objekt: 11 Kontrollintervall: Årligen	1-2 tillsyn per objekt	1-2 tillsyn per objekt	
	Behov av timmar	53	53	

	Kontroll livsmedelsobjekt (ex. stormarknad) – högrisk Antal objekt: 3 Kontrollintervall: Årligen	1 tillsyn per objekt	1 tillsyn per objekt	
	Behov av timmar	18	18	
	Kontroll livsmedelsobjekt – mellanrisk Antal objekt: 18 Kontrollintervall: Vartannat år	1 tillsyn per objekt	Ingen planerad tillsyn	
	Behov av timmar	22	22	
	Kontroll livsmedelsobjekt (ex. säsongscafe) - lågrisk/mycket låg risk Antal objekt: 10 Kontrollintervall: Vart tredje år			
	Behov av timmar	15	15	
	Kontroll vattenverk (stor) Antal objekt: 1 Kontrollintervall: Varje år	1 tillsyn per objekt	1 tillsyn per objekt	
	Behov av timmar	3	3	
	Kontroll vattenverk (mellan) Antal objekt: 2 Kontrollintervall: Vartannat år	1 tillsyn på 3/4 av objekten	1 tillsyn på 1/4 av objekten	
	Behov av timmar	2	2	
	Kontroll vattenverk (små) Antal objekt: 7 Kontrollintervall: Vart tredje år			
	Behov av timmar	6	6	

	Uppföljande offentlig kontroll	25	25	
	Beslut	60	60	
	Klagomål, matförgiftningar RASFF	15	15	
	Registerhållning, inventering, kalibrering av instrument, checklistor	150	150	
	Remisser, rapportering, rådgivning	25	25	
	Övrigt, t ex smittskydd kopplat till livsmedel	10	10	
	Provtagningsprojekt	10	10	
	Summa	454	454	

7 Animaliska biprodukter och foder

Bygg- och miljöenheten ska bedriva tillsyn över animaliska biprodukter och foder. Exempel på tillsynsuppgifter är hantering av animaliskt matavfall från livsmedelslokaler samt handlägga frågor om nedgrävning av döda hästar.

Enheten ansvarar för tillsyn och kontroll inom följande områden:

- Nedgrävning av animaliska biprodukter
- Utlämnande och transport av matavfall
- Kontroll av livsmedelsanläggningar
- Kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning
- Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Användning av organiska gödningsmedel, naturgödsel i primärproduktionen

Ansvar för kontrollen av animaliska biprodukter och foder, exempelvis döda djur eller köttavfall från slakterier eller butiker, delas mellan kommunen, länsstyrelsen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Mål med kontrollen

Målet med tillsynen är att förhindra smittspridning och ha en god fodersäkerhet.

Finansiering av kontrollen

Tillsynen finansieras via avgifter enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige.

Kompetens

Kompetensutveckling inom området sker genom utbyte av erfarenheter med andra kommuner samt via egen inläsning.

		Behov 2023 (timmar)	Uppskattat behov 2024-2026 (timmar)	Kommentarer
	Nedgrävning av häst	10	10	
	Animaliskt avfall från verksamheter	15	50	Tillsyn inte genomförd innan.
	Rapportering till tillsynsmyndigheten	2	2	
	Övrig tillsyn Tillsynsintervall: projektinriktad tillsyn	-	-	Ingår i lantbrukstillsyn resp. livsmedelstillsynen
	Totalt	27	62	

8 Strålskydd

Inom nämndens ansvarsområde finns också viss tillsyn enligt strålskyddslagen – radon i bostäder samt solarier tillsyn. Nämnden ska verka för att alla bostäder och lokaler dit allmänheten har tillträde på sikt uppfyller målet om en radonhalt på maximalt 200 Bq/m³. En gång var nionde månad mäts bakgrundsstrålningen på en plats i kommunen.

		Behov 2023 (timmar)	Uppskattat behov 2024- 2026	Kommentarer
	Radon (rådgivning, efterfrågan av protokoll)	20	20	
	Bakgrundsstrålning	5	5	
	Solarier Antal: 4 Kontrollintervall: Vart tredje år	16	8	
	Radon (tillsyn) Kontrollintervall: Projektinriktat	0	0	
	Totalt	41	33	

9 Alkohol, folköl, tobak, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter

Lagstiftningen inom alkohol och tobaksområdet är sociala skyddslagar och deras huvudsakliga syfte och mål är att begränsa preparatens skadeverkningar. När man arbetar effektivt med att minska tillgången på tobak och alkohol, såväl legal som illegal, ger det också andra positiva effekter i samhället.

Tillståndsenheten, Miljöförvaltningen Borås Stad, ansvarar enligt avtal för handläggning av serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen (undantaget rökfria miljöer samt handläggning av ansökningar om tillstånd enligt Lagen om tobak och liknande produkter som ingår i bygg- och miljöenhetens ansvar). Detta avtal är uppsagt och upphör vid årsskiftet 2023/2024. Förutsättningarna för samverkan med Marks kommun i stället utreds för närvarande. Alternativt kommer Bollebygds kommun själv att utbilda handläggare inom områdena.

Bollebygds kommun ansvarar för rökfria miljöer och kontroll av e-cigarettor enligt Lag om tobak och liknande produkter. Ännu finns inga försäljningsställen för e-cigarettor i Bollebygd. Antalet miljöer som omfattas av rökförbud ökade i och med den nya lagen som trädde i kraft under 2019.

Tillsynen av försäljning av tobak och folköl bedrivs i huvudsak med förebyggande och yttre tillsyn. Förebyggande tillsyn är ett arbete som ska leda till att problem inte uppstår, bland annat genom information, rådgivning och dialog med handlarna. Yttre tillsyn är besök på försäljningsstället i syfte att kontrollera att verksamheten bedrivs enligt tobakslagens och alkohollagens bestämmelser.

Mål med kontrollen

Samhällsbyggnadsnämndens mål med tillsyn enligt lag om tobak och liknande produkter och alkohollagen är att få bort missförhållanden, förhindra att nya uppstår och få till stånd ett gott samarbete mellan kommun och näringsidkare. Vårt mål är att med dessa medel bidra till en ansvarsfull handel med tobak och folköl och förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid servering av alkoholhaltiga drycker.

Folkhälsomyndigheten utövar central tillsyn över efterlevnaden av gällande lag och meddelar allmänna råd till vägledning för tillämpning av lagen. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet. Kommunen och polismyndigheten utövar den omedelbara tillsynen över servering av, och detaljhandel med, folköl och detaljhandel med tobak.

Matrestauranger med servering av alkohol, konferenslokaler, äldreboenden o.dyl. med servering av alkohol ska få minst ett tillsynsbesök per år.

Nattklubbar och dryckesinriktade serveringsställen – finns inga i Bollebygds kommun.

Försäljningsställen för tobak och folköl ska få minst ett tillsynsbesök per år.

Försäljning av e-cigarettor – finns ännu inga anmälda i Bollebygds kommun.

Säkerställa att rökfria miljöer förblir rökfria.

Samordnad tillsyn genomförs tillsammans med Polismyndigheten, Skatteverket, Räddningstjänsten samt eventuellt även miljöenheten. Datum för dessa tillfällen planeras tillsammans med ovan nämnda myndigheter.

Uppföljande tillsyn vid konstaterade brister ska ske.

Finansiering av kontrollen

Bollebygds kommun köper, genom avtal med Borås Stad, tillsyn av serveringsställen och försäljningsställen av tobak och folköl. Inkomna avgifter enligt fastställd taxa tillfaller Borås Stad. Från och med 2024 är detta avtal uppsagt och nytt avtal kan komma att tecknas med Marks kommun efter att utredning är klar, alternativt kommer bygg-och miljöenheten att själva utbilda medarbetare för handläggning av denna typ av ärenden.

Taxa förtillsyn av lag om tobak och liknande produkter antogs av Kommunfullmäktige 2019, vilket innebär att den behöver uppdateras.

Kompetensutveckling (kompetens inom enheten och kompetensbehov)

Då enheten har relativt få ärenden inom området är det främst omvärldsbevakning som sker som kompetenshöjande åtgärd, till exempel genom att delta vid Länsstyrelsens handläggarträffar och informations-webbinarier. Med anledning av det uppsagda avtalet kommer kompetensutveckling att ske för medarbetare, oavsett om avtal kommer tecknas med Marks kommun eller inte.

	Objekt	Behov 2023 (timmar)	Uppskattat behov 2024-2026 (timmar)	Kommentarer
	Försäljningsställen tobak och liknande produkter Antal: 6 Kontrollintervall: årligen	25	50	2024 tar Bollebygd över från Borås
	Försäljningsställen folköl Antal: 4 Årlig kontroll	20	40	2024 tar Bollebygd över från Borås
	Matställen med serveringstillstånd Antal: 5 Kontrollintervall: årligt	25	25	Borås 2023, Mark kommer troligen hantera 2024, därav de få timmarna
	Äldreboende med serveringstillstånd Antal: 1 Kontrollintervall: årligt	5	5	Borås 2023, Mark kommer troligen hantera 2024, därav de få timmarna
	Ansökningar och anmälningar inom lagen om tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter och alkohollagen Beräknat antal ansökningar:	25	60	Delegationsbeslut och nämndsbeslut
	Samordning Mark	20	15	
	Rökfria miljöer, klagomål	10	10	
	Totalt	130	205	

10 Receptfria läkemedel

Vissa receptfria läkemedel får från och med den 1 november 2009 säljas på andra försäljningsställen än öppenvårdsapotek. Kommunerna har i lagstiftningen fått ansvaret för kontrollen av att regelverket efterlevs och Läkemedelsverket har fått rollen som övergripande tillsynsmyndighet. För att få sälja receptfria läkemedel krävs en anmälan till Läkemedelsverket.

Mål med kontrollen

Landets kommuner ska, enligt lagen, kontrollera efterlevnaden av regelverket och Läkemedelsverket har fått det övergripande tillsynsansvaret och sanktionsmöjligheterna. Kommunen ska därför rapportera funna brister till Läkemedelsverket som kan vidta åtgärder i form av förelägganden och förbud förenade med vite.

Finansiering av kontrollen

Enligt taxa för kontroll enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel antagen av kommunfullmäktige uttas timavgift för nedlagd tid per kontroll.

Kompetens

Kompetensutveckling inom området sker via utbyte inom nätverk i Miljösamverkan Västra Götaland, samt i nätverk inom sjuhäradskommunerna och genom egen inläsning.

		Behov 2023 (timmar)	Uppskattat behov 2024-2026 (timmar)	Kommentarer
	Receptfria läkemedel Antal objekt: 6 Kontrollintervall: Vart tredje år	12	20	
	Information/rådgivning	5	5	
	Totalt	17	25	

11 Bygglov, bygganmälningar och tillsyn enligt plan- och bygglagen

Handläggning inom ramen för PBL

Största delen av det arbete som sker inom ramen för PBL är inte tillsyn utan handläggning av ärenden såsom bygglov, förhandsbesked, hantering av anmälningsärenden.

Objekt	Behov 2023 (timmar)	Uppskattat Behov 2024-2026	Kommentar
Bygglov, marklov och rivningslov Beräknat antal ansökningar: 120	800	950	
Bygglov till nämnd Beräknat antal bygglov till nämnd: 30	270	315	
Förhandsbesked Beräknat antal ansökningar: 25	270	375	
Bygganmälningar Beräknat antal anmälningar: 60	120	120	
Tekniskt samråd Beräknat antal tekniska samråd: 50	200	200	
Startbesked Beräknat antal startbesked bygglovsärenden: 100	100	100	
Arbetsplatsbesök Beräknat antal arbetsplatsbesök: 50	100	150	
Slutsamråd Beräknat antal slutsamråd: 45	180	180	
Slutbesked Beräknat antal slutbesked: 120	120	120	

Digitalisering detaljplaner	50	50	
Bygglövsrådgivning (epost, telefon, besök samt uppdatering hemsida och framtagning informationsmaterial)	500	500	
Samverkan, yttranden och remisser inom förvaltningens arbetsområde. T ex planer	200	200	
Påminnelser och arkivering av äldre ärenden	25	50	Behovet är stort då det finns ett stort antal som inte är avslutade
Totalt	2935	3310	

Finansiering

Förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked, ingripandebesked, beslut om lov, tekniska samråd, slutsamråd, arbetsplatsbesök och tillsynsbesök på arbetsplatser och framställande av arkivbeständiga handlingar får enligt plan- och bygglagen finansieras med hjälp av bygglövsavgifter. Avgiften får inte överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser. En ny taxa för plan- och bygglövsärenden fastställdes av kommunfullmäktige våren 2019 och trädde i kraft den 1 juli 2019, vilket innebär att den behöver ses över och eventuellt uppdateras.

Bygglövsrådgivning, hantering av överklagade ärenden, och uppsökande tillsynsverksamhet av olovlig byggnation, enkelt avhjälpna hinder, obligatorisk ventilationskontroll och hissar finansieras av skattemedel samt hantering av eventuella byggsanktionsavgifter.

Tillsyn enligt PBL

Mål med kontrollen

Tillsynen ska säkerställa syftet med plan- och bygglagen och dess följdlagstiftning. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att plan- och bygglagens ändamål tillgodoses.

	Objekt	Behov 2023 (timmar)	Uppskattat Behov 2024- 2026	Kommentarer
	Tillsyn OVK	10	10	
	Genomgång av register ventilation och hissar och uppdatera samt registrera i Vision	100	50	
	Enkelt avhjälpna hinder	10	10	
	Tillsynsärenden efter inkomna klagomål/ärenden Beräknat antal ärenden per år: 25	200	850	
	Hantera gamla tillsynsärenden	100	100	Har inte hunnits med tidigare
	Tillsyn hissar personbruk	10	10	
	Egeninitierad tillsyn enkelt avhjälpna hinder	50	0	
	Egeninitierad tillsyn	100	50	
	Totalt	580	1080	

Kompetens

Kompetensutveckling sker löpande genom deltagande i kurser anordnade av t.ex. Boverket. Kunskapsutbyte sker bland annat genom deltagande i gemensamma möten för bygglovshandläggare i Sjuhärad. Självstudier genom inläsning av domar i högre instans samt inläsning av Boverkets material.

12 Bostadsanpassning

Bostadsanpassningsbidraget är ett kommunalt bidrag som kan sökas av personer med funktionshinder. Bostadsanpassning är tvingande och kan inte nedprioriteras. Ansökan ska vara skriftlig och innehålla en ansökningsblankett och intyg från arbetsterapeut. Vid större åtgärder krävs även åtgärdsprogram från arbetsterapeut och en kostnadsberäkning/offert för åtgärderna.

Handläggaren ska bedöma om de sökta åtgärderna är bidragsberättigade. Det innebär bland annat att granska om åtgärderna är nödvändiga, att bostaden ska användas permanent, att bidraget endast ges för anpassning av bostadens fasta funktioner samt att bidrag inte ges för åtgärder som behöver utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättning. Bidrag ges inte heller till t ex servicebostäder/äldreboenden eller om behovet kan säkerställas med hjälp av hjälpmedel istället.

I de fall sökande inte själv, via anhörig eller annan kontaktperson, har möjlighet att ombesörja kontakt med hantverkare för bostadsanpassningsåtgärd, har kommunen möjlighet att genom fullmakt från sökande ombesörja kontakterna med hantverkare. Detta görs via kommunens upphandlade entreprenörer.

Mål med kontrollen

Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag är att ge människor med funktionsnedsättning en möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Finansiering

Bostadsanpassning finansieras enbart med skattemedel. Även bidragen som lämnas är skattemedel.

Kompetens

Kompetensutveckling sker genom deltagande i sjuhäradskommunernas kommunala nätverk för bostadsanpassning samt genom egen inläsning och rådgivning via Boverket.

	Arbetsuppgift	Behov 2023 (timmar)	Uppskattat Behov 2024-2026	Kommentar
	Ansökningar om bostadsanpassningsbidrag, 50-60 st	580	580	
	Totalt	580	580	

13 Administration

Förutom att stödja bygg- och miljöenheten har administrationen ansvar för dokumenthanteringsplan samt arkivering för hela samhällsbyggnadsförvaltningen och stöttar (liksom övrig administration på samhällsbyggnadsförvaltningen) upp vid dörröppning och postöppning. Även hanteringen av LINA ingår i en av de administrativa tjänsterna.

Exempel på administrativa uppgifter:

- Registrering av nya ärenden samt inkommande handlingar
- Postöppning, fysisk och digital
- Expediering av delegationsbeslut och nämndbeslut (en del görs idag av handläggarna)
- Grannyttranden
- Överklagade ärenden – expediering till länsstyrelsen
- Utlämnande av allmänna handlingar
- Mottagningsattestera och kontera inkommande fakturor
- Avsluta och arkivera ärenden
- Rapportering till SCB och Skatteverket
- Rapportering till Insikt
- Sammanställning av delegationsbeslut till nämnderna
- Godkännande av debiteringsunderlag
- Internfakturering
- Ajourhållning i LINA
- Uppdatering av webben (efter inspel från handläggarna)
- Arbeta med mallar och rutiner
- Vara stöd i ärenden gällande ärendehanteringssystem
- Stöd till enhetschef

Mål

Administrationen ska stötta och underlätta de administrativa delarna av processerna inom bygg- och miljöenheten. Målet är att med en kunnig administrativ personal säkra att registerhållning, registrering av handlingar samt expediering av beslut sker på ett enhetligt sätt.

Kompetens

Under 2019 startades ett administratörsnätverk (inriktning bygg) i kommunerna i Sjuhärad för kompetens och erfarenhetsutbyte. Bollebygds kommun har också tagit initiativ till ett nätverk för de administratörer som använder EDP Vision. Under 2020-2021 har båda administratörerna genomfört en fördjupad utbildning i Göteborgsregionens regi kring registrering, arkivering, diarieföring och allmänna handlingar.

Finansiering

Administratörsarbetet är delvis inräknat i gällande timtaxor för enheten.

Arbetsuppgift	Behov 2023 (timmar)	Uppskattat Behov 2024- 2026	Kommentarer
Postöppning, inkomna mail, samt registrering	2050	2050	
Expediering av beslut (inklusive nämndbeslut och inför nämnd)	110	110	
Fakturor (kontering plus interna fakturor samt bostadsanpassning)	50	50	
Utlämnande av allmänna handlingar inklusive äldre arkivmaterial från kommunens arkiv	50	50	
Hantering av överklagade ärenden	50	50	
SCB och Skatteverket	55	55	
Insikt	50	50	
LINA	100	100	
Dokumenthantering, avslut av ärenden och arkivering	190	190	Eftersläpning
Rutinbeskrivningar (BEGRIP), kvalitetsförbättringar, hemsidan	200	200	
Systemutveckling & utb	100	250	
Totalt	3005	3155	

*En av administratörerna kommer att även jobba med bl a tobakstillsyn, rökfria miljöer och en annan kommer vara stöd vid systemfrågor.

14 Övriga uppdrag under 2024

Bygg- och miljöenheten ska under 2024 genomföra följande uppdrag:

- Bygg- och miljöenheten ska bidra aktivt i diskussionerna kring fortsatt utveckling av samverkan inom Sjuhärad.
- Bygg- och miljöenheten ska arbeta efter den framtagna handlingsplanen för arbetet med att förbättra resultaten i insiktsmätningarna.
- Bygg- och miljöenheten ska arbeta för en ökad digitalisering genom att t ex öka antalet e-tjänster ut mot kund.
- Bygg- och miljöenheten ska utreda möjligheten att publicera protokoll från livsmedelstillsynen på webb för att öka transparensen i livsmedelstillsynen i enlighet med artikel 11 Öppenhet i offentlig kontroll förordning 2017/625.

15 Personal och resurser

Vid full bemanning ska det vara 6 på miljö, 5 på bygg, 2,3 administratörer, en enhetschef tjänster inom enheten. Därtill kommer en del extra resurser som behöver nyttjas både inom administrationen och på miljösidan i form av timanställda. Handläggartjänsterna fördelas inom följande ansvarsområden per tjänst:

Område	Antal timmar 2023	Antal timmar 2024-2026
Miljötillsyn exkl avlopp	1638	2588
Avlopp, tillsyn och provning	1780	2080
Hälsoskydd	727	727
Livsmedel	454	454
Animaliska biprodukter, strålskydd, alkohol, tobak, folköl, e-cigarett, receptfria läkemedel	174	267
Plan- och bygglagen, provning	2935	3310
Plan- och bygglagen tillsyn	580	1080
Strandskydd, provning och tillsyn	180	600
Bostadsanpassning	580	580
Administration	3005	3155
Utvecklingsarbete t ex e-tjänster	500	500
Totalt	12553	15341

Vid tillsynsplanering planeras den tid som beräknas för tillsyn dvs cirka 1000 timmar per år och heltidstjänst, förutom för administratörerna där 1500 timmar används. Denna uppskattning har även använts för beräkning resurser för prövning av ansökningar och anmälningar. Tiden fördelas enligt följande under 2023 och 2024-2026.

Område	Befintlig resurs i timmar 2023*	Behov i timmar 2024-2026	Ytterligare behov i timmar 2024-2026	Ytterligare behov i tjänster 2024
Bygg	4000	5570	1570	1,57
Miljö	6000	6116	116	0,12
Administration, inkl utveckling & service	3375	4155	780	0,52
Totalt	13375	15841		2,21

*Befintliga timmar för admin inkluderar servicesamordnaren som inte är rekryterad ännu

18 Avgiftsfinansiering

Bygg- och miljöenheten strävar efter att tillsyn, kontroll och handläggning av anmälningar och ansökningar inom myndighetens verksamhet ska vara avgiftsfinansierad i så stor utsträckning som möjligt. Avgifter tas ut enligt av Kommunfullmäktige fastställd taxa. Det finns dock arbetsuppgifter inom enhetens arbetsområde som inte kan avgiftsfinansieras. Under varje arbetsområde finns en kort beskrivning av hur kontrollen inom arbetsområdet finansieras.

19 Slutsatser & konsekvenser

Situationen mot föregående år ser bättre ut i år, samt kommande år under förutsättning att inga medarbetare slutar på enheten. Fortfarande har behovsutredningen i dagsläget inte en balans mellan antalet timmar som behöver utföras och antalet tillgängliga timmar i resurser.

De övergripande konsekvenserna vid bristande resurser är att det kan bli svårt att uppfylla kraven på likabehandling och rättssäkerhet vid handläggning och övrig ärendehantering, tillsynsarbete kan behöva prioriteras bort, även sådant som är författningsstadgat. Service gentemot kund kan påverkas vad gäller handläggningstider och svarstider, samt möjlighet att stödja kunderna inför och under en ansökan. Detta kan riskera att leda till att nya verksamhetsutövare väljer att förlägga sin verksamhet i andra kommuner.

Vid bristande tillsyn riskerar säkerheten i den byggda miljön att försämrans. Om miljö- och byggnämnden inte utövar tillsyn kan det uppfattas som att alla inte är lika inför lagen och bristen på tillgänglighet kan utesluta individer. Kontroll och uppföljning har inte kunnat utföras under en längre tid i enlighet med fastställt behov och en tillsynsskuld har därför uppkommit och risk finns att den ökar.

Historiskt har följden av bristande tillsynsarbete blivit att oaktsamma byggherrar och fastighetsägare kan fortsätta missköta sig under årtal utan konsekvenser. Skötsamma får därigenom samma behandling som vårdslösa konkurrenter och målen likabehandling, kundfokus och rättssäkerhet uppfylls inte.

Byggenheten lägger i dag en hel del resurser på att stötta andra verksamheter i Ulricehamns kommun när deras uppdrag och ärenden har med PBL att göra. Exempel på verksamheter där byggenhetens medarbetare kan göra stor nytta för en smidigare samhällsbyggnadsprocess är i samband med att detaljplaner arbetas fram och kommunens egna investeringsobjekt. Kommunen växer och det kräver internt samarbete och att byggenheten har resurser för att inte hämma utvecklingen i kommunen. Har byggenheten tillräckligt med resurser så skapar det ökade förutsättningar för kommunen att möta den efterfrågan och de behov som finns kopplat till byggnation av exempelvis bostäder, industrier och kommunal service.

Förutom de direkta verksamhetsrelaterade konsekvenserna kan risk finnas att medarbetarnas välmående försämrans med risk för ökade sjukskrivningstal. Inskolning av ny personal är resurskrävande och dessa resurser tas från den direkta verksamheten varför en god arbetsmiljö är en självklarhet hur det perspektivet men också ur det rent mänskliga perspektivet.

BILAGA 1

FIGUR 1. Schematisk bild av sambandet mellan beh

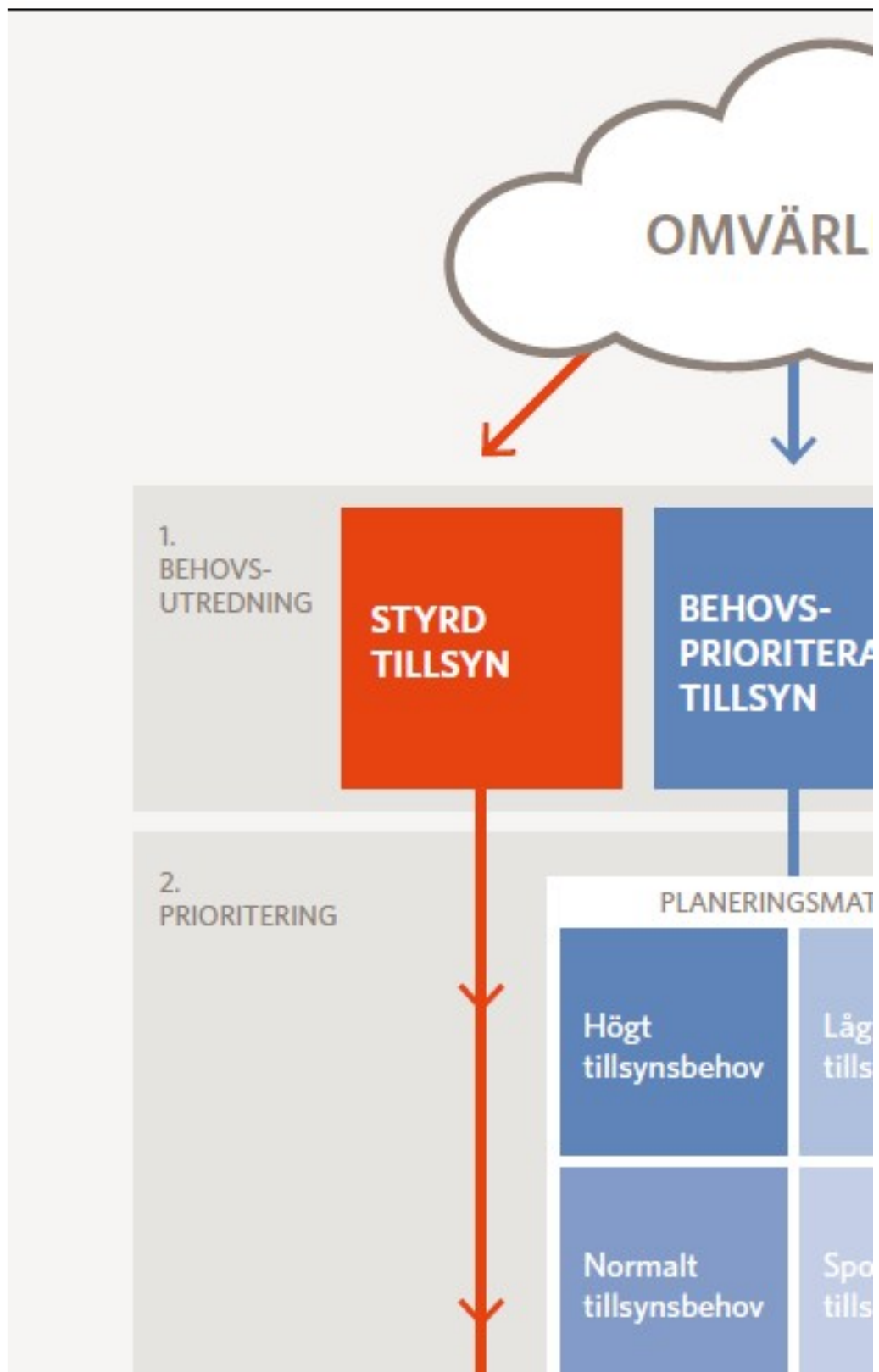

Bild från Sveriges kommuner och landstings skrift om kommunala behovsutredningar.

Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026-2028

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

Detta dokument utgör Bygg- och miljönämndens behovsutredning för 2026 och omfattar tre år. Behovsutredningen är en sammanställning och analys av det arbete som behöver genomföras för att nämnden ska klara sitt uppdrag enligt reglementet, bidra till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål, samt för att kommunen ska kunna efterleva den lagstiftning som styr verksamheten. I denna behovsutredning sammanställs resursbehov och personaltillgångar för 2026–2028.

Behovsutredningen omfattar myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddet samt livsmedelskontrollen. Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot. Den bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län. Bostadsanpassning samt plan- och bygglagens delar har inte inkluderats i denna behovsutredning. Myndighetsområdena som inryms i samverkansavtal med Marks kommun, hanteras i separat behovsutredning. Fortsatt finns behov av att fånga upp tillsynsskulden och stänga äldre ärenden. Därtill krävs det inventeringsarbete som tidigare fått prioriteras ned, när man talar om “inventeringsarbete” inom ramen för myndighetsområdena handlar det om att systematiskt kartlägga och dokumentera och riskbedöma verksamheter och objekt som har betydelse för miljö- och hälsoskydd inklusive livsmedelshantering. Det är en viktig del av den tillsyn nämnden utför. Denna del är dock svår att tidsätta, men är nödvändig inom samtliga myndighetsområden.

Förstärkningen i budget kommer att ge fler tillgängliga timmar först under andra halvan av året pga rekryteringsprocess och uppsägningstider.

Inom området enskilda avlopp kan tillsynstakten öka, men viss försiktighet bör råda kring takten då denna tillsyn genererar en som tyngd framåt som följd.

Resursbehovet är planerat utifrån att dessa tjänster finns att tillgå under 2026, då budgetramen höjts.

Resursbehov

Årets behovsutredning visar på ett totalt resursbehov för 2026 (år 1) på cirka 8,25 årsarbetare (ÅA) (handläggare), se tabell 1 nedan.

Tabell 1				Resurser enligt fastställd budget (resursförstärkning 2026)
Tillsynsområde	Resursbehov enligt årets behovsutredning			Årsarbetare år 1
	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 2 (osäkra siffror)	Årsarbetare år 3 (osäkra siffror)	
Miljöskydd	2,84	2,71	2,55	

Förorenade områden	0,74	0,72	0,68	
Små avlopp	2,84	2,84	2,44	
Totalt ovan	6,42			5,85
Hälsoskydd	0,94	0,99	0,82	0,95
Livsmedel	0,78	0,71	0,73	0.85 (handläggare har uppgifter utifrån samverkansavtalet)
Naturvård	0,45 (0,10)	0,45	0,42	0,10 "miljö" (bygg handlägger/tillsynar strandskydd)
Administration och viss ledningstid (tillgänglig tid kan sättas något högre för administration än för handläggning)	4,22			Ca 4 (inkl samordnare och handläggare med verksamhetsstöd), viss ledningstid och byggadmin medräknat.
Årsarbetare totalt	8,24	7,69	7,12	7,75

Tabell 1. Sammanställning av totalt resursbehov.

Behovet jämfört med föregående års behovsutredning

Det samlade behovet 2026 är fortsatt svårt att beskriva då balansen inte finns ännu (strukturen och styrdokument är under framtagande) och då inventeringsarbete inte kunnat genomföras, detta gäller särskilt miljöbalksområdet.

Inom livsmedelsområdet har nu riskklassningen genomförts och tillsynstimmarna är i huvudsak satta för objekten. Efter ett första tillsynsbesök kan dock justering av timmar ske.

Förändring under kommande 3-årsperioden

Efter att riskklassningarna inom livsmedel och miljöbalkens områden är satta, och därefter till övergången till de nya taxemodellerna per myndighetsområde förväntas resursbehovet bättre kunna beskrivas. Det återstår arbete med arkivmyndighetens föreläggande, samt länsstyrelsen revision inom miljöbalksområdet.

Därtill kommer inventeringar av objekt kunna ge en bättre bild av tillsynsbehovet framgent, det arbetet har inte kunnat prioriteras under 2025.

Jämförelse mellan behov och tillgängliga resurser (enligt fastställd budgetram)

I 2026 års budget ryms cirka 6 årsarbetare (handläggare) samt tillkommande 2 tjänster. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser visar att nämnden kommer behöva prioritera bort vissa områden under 2026, då drygt 0,5 handläggare är skillnaden. Bygglovshandläggare stöttar upp med timmar inom området strandskyddstillsyn samt handläggning. Förutsättningarna bedöms goda förutsatt att ingen hög personalomsättning sker. Kvarstår gör viss tillsynsskuld och äldre ärenden att hantera för att komma i balans, detta har inte kunnat bedömas i tidsåtgång. Inventeringsarbetet är svårbedömt i tid.

Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för förebyggande arbete. Den arbetstid som behöver läggas på strukturellt arbete riskerar att fortsatt bli eftersatt med den följd att

medarbetare inte känner stöd i sitt arbete. Fokus behöver framåt fortsatt finnas på framtagande av processer, rutiner, mallar etcetera för handläggningen. Vid personalomsättning blir detta en påtaglig påverkan i det dagliga arbetet.

Finansiering av tillsynen

Av de fastställda behoven 2026 går ca 50 % att avgiftsfinansiera. Resterande måste skattefinansieras. För året 2026 har intäktskravet höjts för nämndens ram som helhet. Under 2025 har mer tillsyn kunnat genomföras enligt plan för den styrda tillsynen. Dialog sker internt om vad förvaltningen kan ta betalt för och en översyn av samverkansavtal samt taxor pågår. Förvaltningen är liten och sårbar och effektiv tillgänglig tillsynstid har satts relativt lågt inom intervallet för årsarbetstiden.

För att klara en budget i balans behöver en större del av tillsynen än idag vara avgiftsfinansierad och handläggarna känna en ökad trygghet att ta ut avgifter enligt fastställd taxa.

Resultatet blir att om medel inte tillsätts så behöver nämnden vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås. De icke anmälningspliktiga objekten får då fortsatt ingen tillsyn, vilket är en brist redan idag. Ett inventeringsarbete krävs också vilket inte ger intäkter.

Särskilt viktiga områden inom det behovsprioriterade arbetet

Inom det behovsprioriterade arbetet bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram:

Arbetet med att få kunskap och struktur inom arbetsområdet förorenade områden.

U-verksamheter

Uppföljning av äldre avloppsärenden, samt fortsatt tillsyn för att upprätthålla åtgärdstakten.

Särskilt viktigt att hinna med inom perioden är även att införa nytt avgiftssystem för ärenden inom miljöbalken.

Fokusområde: Vatten – behov och utveckling inom miljötillsyn 2026–2028

För att säkerställa att vattenkvaliteten i våra vattendrag inte försämras och att grundvattnet håller god kvalitet, prioriterar Bygg- och miljönämnden ett förstärkt arbete inom miljötillsyn med särskilt fokus på vattenrelaterade frågor.

Prioriterade tillsynsområden

- **Enskilda avlopp**
- **C-verksamheter:** Dessa utgör en stor del av tillsynsarbetet, särskilt eftersom många ligger utanför det kommunala VA-området. Här är risken för påverkan på vattenmiljön särskilt stor.

- **Förorenade områden:** Nämnden lyfter även behovet av ökad tillsyn av förorenade områden, då dessa kan utgöra risker för både yt- och grundvatten.
- **Lantbruk/U-verksamheter:** Nämnden har tidigare inte kunnat prioritera dessa tillsynsobjekt

Kompetensutveckling

För att stärka kvaliteten i tillsynsarbetet prioriteras kompetensutveckling inom:

- **Kommunikation och bemötande:** Handläggare ska få verktyg och stöd i metodik för tillsyn, vilket bidrar till en mer effektiv och rättssäker myndighetsutövning.
- **Kompetensutveckling i enlighet med nationell plan** som syftar till att stärka inspektören i sin roll.

Resurser och struktur

- **Självfinansieringsgrad:** Målet är att öka självfinansieringsgraden för tillsynsverksamheten. För att uppnå detta krävs först en tydlig struktur och utvecklade arbetssätt.
- **Taxor:** Taxestrukturen behöver ses över löpande för att säkerställa att den är rättvisande och uppdaterad.
- **Bemanning:** Verksamheten är idag sårbar. För att öka robustheten och minska risken vid frånvaro krävs fler inspektörer, särskilt för att skapa redundans i organisationen. Genom en utökad ram inför 2026 ges bättre förutsättningar att klara uppdraget.

Digitalisering och service

- **Digitala verktyg:** Implementering av e-tjänster fortsätter. Netpublicator är den plattform som används för nämndledamöterna vid sammanträden. Dessa verktyg förväntas avlasta handläggarna och frigöra tid för kvalitetsarbete och tillsyn. Konsultstöd kan möjligen komma att tas in för avlastning då detta belastar administrationen.
- **Extern service:** Det är fortsatt viktigt att utveckla och förbättra servicen gentemot medborgare och verksamhetsutövare.

Innehållsförteckning

<u>SAMMANFATTNING</u>	2
<u>1 INLEDNING</u>	7
<u>2 BESKRIVNING TILLSYNSUPPDRAGET</u>	8
<u>2.1 Tillsynsansvaret</u>	8
<u>2.2 Styrande dokument</u>	8
<u>2.3 Samverkan</u>	11
<u>3 BESKRIVNING BEHOVSUTREDNING</u>	12
<u>3.1 Förklaring av olika begrepp</u>	12
<u>3.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan</u>	16
<u>3.3 Finansiering av tillsyn</u>	17
<u>3.4 Behov av kompetensförsörjning</u>	18
<u>3.5 Konsekvenser vid resursbrist</u>	18
<u>4 RESURSBEHOV AV ÖVRIG TID</u>	19
<u>5 RESURSBEHOV AV HANDLÄGGNINGSTID PER VERKSAMHETSOMRÅDE</u>	20
<u>5.1 Miljöskydd</u>	20
<u>5.2 Förorenade områden</u>	23
<u>5.3 Hälsoskydd</u>	26
<u>5.4 Små avlopp</u>	29
<u>5.5 Livsmedel</u>	30
<u>5.6 Naturvård och skyddade områden</u>	33
<u>5.7 Tobak och serveringstillstånd</u>	35
<u>5.8 Övergripande arbete- administration och ledning</u>	36
<u>6 RESURSBEHOV SAMMANSTÄLLNING</u>	36

1 Inledning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att Bygg- och miljönämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Ett underlagsmaterial för detta är denna behovsutredning samt en separat Excel fil där alla resurser sammanställts som det bedöms finnas behov av mellan 2026-2028. Ett inventeringsarbete krävs dock för att få tillsynsregistren uppdaterade och behovet är därav idag svårbedömt.

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. I Bollebygds kommun är Bygg- och miljönämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken med flera områden. Utredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska Bygg- och miljönämnden inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan.

Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

För övriga delar av Bygg- och miljönämndens ansvarsområde saknas krav på behovsutredning och tillsynsplaner i lagstiftningen. För att ge en tydlig översikt för hela Bygg- och miljönämndens verksamhet finns ett behov att alla områden omfattas av behovsutredningen, även de som inte är lagstyrda. Den del som saknas är energirådgivning, bostadsanpassning samt plan- och bygglagens område.

Behovsutredningen avser åren 2026 till 2028. Det första året är preciserat och för de övriga anges en översiktlig bedömning av kända förändringar. För en stor del av myndighetsarbetet är det svårt att uppskatta behovet för respektive år. Många delar är händelsestyrda, såsom ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser, där antalet inkommande ärenden kan variera från år till år. För andra delar beror behovet till stor del på ambitionsnivån och när något ska vara genomfört. Några exempel på detta är klimatarbetet och förorenade område. Det kan även tillkomma krav från andra myndigheter som inte varit kända sedan tidigare eller som påkallar skyndsam uppmärksamhet av något slag. PFAS-inventeringen är ett sådant exempel, där arbete behöver utföras på länsstyrelsens uppdrag.

Behovsutredningens upplägg är att avsnitt 2 och 3 framför allt beskriver bakgrund och övergripande förutsättningar. Avsnitt 4 till 6 beskriver behovet inom olika verksamhetsområden mer i detalj. Som underlag till denna behovsutredning finns det register som ska finnas över verksamheter som behöver återkommande tillsyn samt ett beräkningsunderlag.

2 Beskrivning tillsynsuppdraget

2.1 Tillsynsansvaret

Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och de alkohol- och folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, de nationella, regionala och lokala miljömålen, den nationella strategin för miljöbalkstillsynen samt den nationella kontrollplanen (NKP) inom livsmedel. Kommunen har även fastställt andra styrdokument som är viktiga för nämndens styrning mot ett hållbart samhälle.

Som tillsynsmyndighet ska Bygg- och miljönämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. På samma sätt är Bygg- och miljönämnden lokal kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen enligt livsmedelslagen samt tillhörande lagstiftning. Vid brister ska Bygg- och miljönämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Myndigheten ska också vara kommunens sakkunniga i miljö- och hälsoskyddsfrågor och naturvård, som inte rör ren myndighetsutövning exempelvis gällande bygglov samt detalj- och översiktsplaner. För tid som läggs ned i arbete med detaljplaner kan dock avgift tas ut mot extern.

2.2 Styrande dokument

Bygg- och miljönämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område. Utgångspunkten i bedömningen av tillsynsbehovet är att uppfylla de krav och ambitionsnivåer som angetts i framförallt de styrande dokument som anges nedan.

Lagstiftning

De lagar som främst styr nämndens arbete är: Livsmedelslagen, Miljöbalken, Smittskyddslagen, Strålskyddslagen, Lagen om tobak och liknande produkter, Alkohollagen samt EG-lagstiftning, förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna.

Bygg- och miljönämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat: Kommunallagen, Förvaltningslagen, Viteslagen, Offentlighets- och sekretesslagen och Dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljö kvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015. Kommunen har ett viktigt uppdrag att skapa förutsättningar för att samhället blir mer hållbart enligt de globala målen och

miljökvalitetsmålen. I regeringens skrivelse om Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen i maj 2022 konstaterades att takten måste öka om Sverige ska klara målen.

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken har tagits fram av ett antal statliga myndigheter och är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin gäller för perioden 2022–2025 och enligt miljötillsynsförordningen ska det framgå hur kommunen tar hänsyn till den. Strategin innehåller sju olika fokusområden som tillsynsmyndigheterna ska använda som vägledning i tillsynsplaneringen. Behovsutredningen visar på de fokusområden som kommunen bedömer som viktiga att arbeta med och därmed blir prioriterade under perioden, utifrån de förutsättningar som finns.

Kommunerna har genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med vattenförvaltning och förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022 – 2027 är vägledande för tillsyn samt strategiskt arbete. I tillsynen ska det bland annat säkerställas att verksamheter vidtar de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att miljökvalitetsnormer för vatten ska efterlevas. En arbetsgrupp har startats upp under slutet av 2025, för att fånga dessa frågor och arbeta över förvaltningsgränserna för bästa effekt.

För livsmedelskontrollen finns en nationell kontrollplan (NKP). NKP är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. För perioden 2026-2029 finns fyra fokusområden fyra gemensamma fokusområden, för myndigheternas arbete: Riskbaserad och likvärdig kontroll, Verkningsfull kontroll, Beredskap, Spårbarhet.

Inom alkoholområdet har nationella mål tagits fram för att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar (prop. 2005/06:30, bet. 2005/06:SoU12, rskr. 2005/06:157). För detta område finns det en särskild behovsutredning upprättad och beslutad. Ett specifikt uppdrag har givits nämnden genom kommunfullmäktiges beslut om mål och budget, kring gårdsförsäljning. Samverkan sker med folkhälsstrateg.

Regionala dokument och mål

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram regionala miljömål som består av två delar. Dels tidigare beslutade nationella miljömål med preciseringar och etappmål som antagits som regionala, dels regionala tilläggs mål. Dessa gäller alla kommuner inom länet och sträcker sig till 2026/2027.

[Åtgärdsprogram inom miljömål | Länsstyrelsen Västra Götaland](#)

”Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola tillsynsmyndighet” är ett utpekad mål.

Lokala dokument och mål

I Bollebygds kommun har flera styrdokument tagits fram som alla förvaltningar inom kommunen ska förhålla sig till.

Bygg- och miljönämnden har genom klimatmålen ansvar för:

Klimatlöfte 7.

Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn. Det innebär att kommunen fokuserar på energi och klimat i miljötillsynen genom minst två satsningar under perioden. Med detta menas att kommunen väljer ut lämpliga tillsynsobjekt för

att genomföra miljötillsyn med fokus på energi och klimat. Löftet kan handla om att i tillsynen efterfrågar energikartläggning och/eller en

handlingsplan samt genomförande av energieffektiviseringsåtgärder och energi-konverteringar, till exempel fasa ut oljepannor. Det kan även innebära att informera om olika investeringsstöd eller att samverka med kommunens energi och klimatrådgivare.

Miljöåtgärd BK3b

- Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet

Stärkt egenkontroll samt förebyggande arbete bland annat avseende fukt, mögel och ventilation i inomhusmiljön i skola och förskola. Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet

Regional avfallsplan:

Enligt Naturvårdsverket föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6) ska varje kommun ha en avfallsplan. Tillsammans med avfallsföreskrifter utgör detta kommunens renhållningsordning. En avfallsplan är ett strategiskt styrdokument och ett viktigt instrument för kommunen att driva på utvecklingen mot att minska avfallsmängderna, hushålla med resurser och minska negativ miljöpåverkan. I avfallsplanen fastställs mål och åtgärder för att förebygga och hantera avfall, förebygga och begränsa nedskräpning samt tydliggöra avfallets roll i fysisk planering .

[Mot en cirkulär och hållbar framtid – Gemensam Avfallsplan 2021–2030](#)

Gemensam avfallsplan Sjuhärad, antagen i respektive kommun.

Kommunernas klimatlöften

[Kommunernas klimatlöften - Klimat 2030](#). Löper på till 2026/2027.

Hållbarhetspolicy:

Det övergripande syftet med hållbarhetspolicyn är att beskriva kommunens syn på sitt ansvar för att uppnå ett hållbart samhälle. Själva policyn uttrycker inriktningen på kommunens hållbarhetsarbete.

Miljöpolicy:

Bollebygds kommuns miljöarbete utgår från miljöpolicyn och de lagar, styrdokument och planer som behandlar miljö- och klimatfrågor. Syftet med miljöpolicyn är att skapa långsiktigt hållbar utveckling av hela kommunen, samtidigt som kommunen ska ges förutsättningar att växa. Policyn förtydligar kommunens utgångspunkt och viljeinriktning samt är ett vägledande dokument för arbetet med miljöfrågor.

2.3 Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverkan med andra vara ett medel. Kommunen ingår i Miljösamverkan Västra Götaland och har ingått samverkansavtal med Marks kommun angående tillsynen av alkohol/tobak och receptfria läkemedel. I och med detta används resurserna mer effektivt då det är relativt få objekt men kräver likväl kompetensutveckling.

Inom 7-häradskommunerna finns även ett samverkansavtal att tillgå men det bygger på en frivillighet, att uppdragstagaren kan välja att ta uppdraget eller ej.

Miljösamverkan

Miljösamverkan Västra Götaland är ett samarbete mellan länsstyrelsen, de tre kommunalförbunden Skaraborg, Fyrbodalen och Boråsregionen/Sjuhärad och de kommunalförbundens kommuner samt kommunerna i Göteborgsregionen. Miljösamverkan Halland är ett samarbete mellan länets kommuner och länsstyrelsen. Miljösamverkan Västra Götaland och Miljösamverkan Halland samverkar tätt sedan 2014 som Miljösamverkan Väst. Samarbetet innefattar bland annat verksamhetsplanering, Mötesplats Goda exempel och chefssamverkan.

Miljösamverkan Väst har en gemensam vision och värdegrund, Det önskade läget, som genomsyrar allt arbete. Miljösamverkan stöttar kommunerna i arbetet som lokal myndighet. De samordnar, utvärderar och tar fram underlagsmaterial till tillsynskampanjer samt tar fram informationsmaterial och ordnar utbildningar. Kommunerna gör samordningsvinster; dels när sakområden går igenom samtidigt i länet, dels genom stöd med underlagsmaterial, planering och utvärdering. Miljökontoren eller motsvarande på länsstyrelserna deltar med kompetens till projektgrupper som arbetar fram projekten samt deltar i projektens aktiviteter så långt som möjligt.

Västra Götalands län och Hallands län samt Göteborgsregionen

Inom Göteborgsregionen sker samverkan genom olika nätverk för bland annat livsmedelsinspektörer, hälsoskyddstillsyn, dricksvattenkontroll, strandskyddshandläggare och miljöchefer. Gemensamma utbildningar och i viss mån också projekt diskuteras och genomförs. Syftet är samsyn, erfarenhetsutbyte och ökad kompetens.

Andra kommuner

Marks kommun utför sedan september 2024 tillsyn inom områdena tobak/alkohol/receptfria läkemedel på uppdrag av Bygg- och miljönämnden.

3 Beskrivning behovsutredning

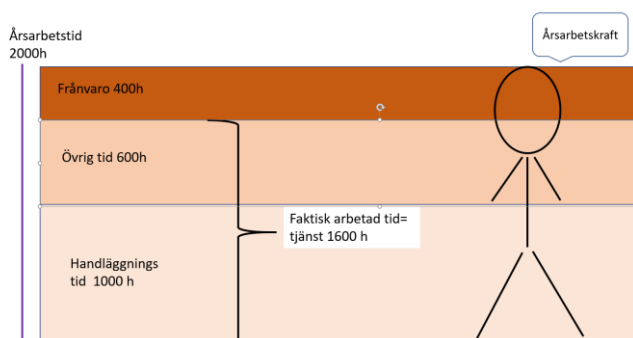
Detta stycke handlar om vilka resurser som finns tillgängliga i form av årsarbetare (heltid och deltid) och hur det beräknas samt övergripande förutsättningar för perioden.

3.1 Förklaring av olika begrepp

I behovsutredning utgår beräkningarna av behovet utifrån antal timmar för olika arbetsuppgifter. Hur många årsarbetare eller tjänster det krävs för att utföra arbetsuppgifterna beror på hur timmarna fördelas på handläggningstid respektive övrig tid samt hur många personer som arbetar deltid. Nedan förklaras de olika begreppen samt beskrivs hur omvandlingen från timmar till årsarbetare eller tjänster kan ske.

Årsarbetare

En heltidsanställd arbetar i genomsnitt 1 600 timmar per år (efter avdrag på 400 timmar för ledighet/sjukdom). Hur denna tid fördelas mellan handläggningstid (styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tid) eller övrig tid kan skilja mellan kommuner beroende på förutsättningar. Normalt bedöms 1 000 timmar av den faktiska arbetstiden läggas på handläggning och 600 timmar på övrigt. I Bollebygds kommun bedöms i nuläget att den faktiska handläggningstiden inte kan uppgå till 1 000 timmar utan istället 800 h. Se figur 1 nedan.

Figur 1. Fördelning av tid för en heltidsanställd.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det finns totalt på de olika kontoren görs detta utifrån antal tjänster och tjänstgöringsgrad.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det behövs för ett specifikt område görs detta genom att den samlade tiden för området delas med handläggningstiden.

Exempel: Det beräknas att det finns ett behov av att lägga 2 400 timmar inom ett område, till exempel livsmedel. Denna tid delas med handläggningstiden för en heltid som är 800 timmar vilket blir 3 årsarbetare. (Områdets behov i timmar / handläggningstiden för en heltidstjänst = antal årsarbetare).

Deltid

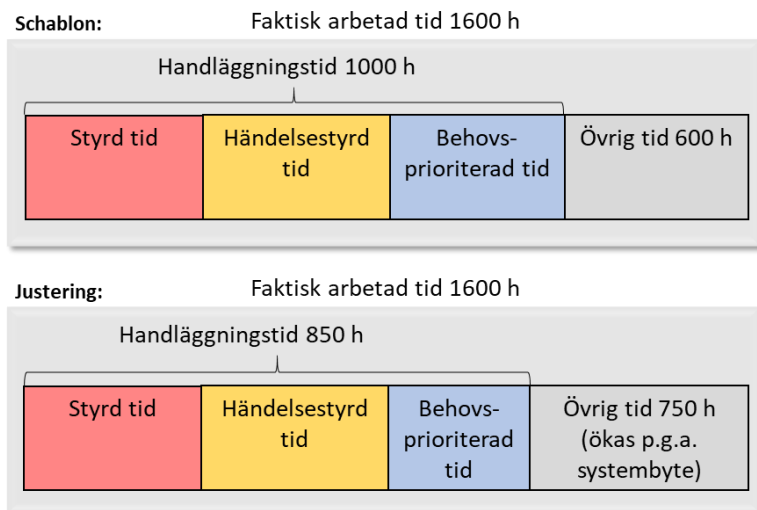
En förutsättning är att både frånvaro och övrig tid reduceras i samma storleksordning som den nedsatta tiden. Tiden för frånvaro minskar automatiskt vid deltid eftersom planerad arbetstid per dag eller vecka är kortare. Det finns vissa delar inom kategorin övrig tid som alla är med på oavsett arbetsgrad och andra där deltagandet kan prioriteras i olika omfattning. I nuläget är samtliga tjänster heltidstjänster.

Övrig tid

Inom kategorin Övrig tid hör arbetsuppgifter som inte direkt berörs av det som anses vara karakteristiskt för handläggning. De arbetsuppgifter som omfattas har dock en viktig roll för att få hela verksamheten att fungera väl. Det rör sig om bland annat utbildning, kvalitets- och utvecklingsarbete (mallar, rutiner, hemsida), verksamhetsplanering (behovsutredning och tillsynsplan), uppföljning av verksamheten, personalmöten, nätverksträffar, IT-frågor, med mera.

Generellt bedöms att 600 timmar behöver avsättas för Övrig tid på en heltidstjänst. Det kan dock under en period finnas uppgifter som måste utföras inom denna kategori som gör att den övriga tiden måste ökas. Vilket innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag.

Se figur 2 nedan.

Figur 2. Justering av handläggningstid i behovsutredning.

Handläggningstid

Handläggningstiden delas in i tre kategorier

Styrd tid

Händelsestyrd tid

Behovsprioriterad tid

Styrd tid

Den styrda tiden består av planerad tillsyn på de verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga och har störst behov och krav på tillsyn. Här ingår följande verksamheter:

Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A, B och Industriutsläppsverksamheter)

Anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C)

Anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter (H)

Livsmedelsverksamheter (L)

Verksamheter som styrs av strålskyddslagen (solarium)

Serveringsställen för alkohol

Försäljningsställen för tobak, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter

Försäljningsställen för folköl

Försäljningsställen för receptfria läkemedel

Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka. Det styrda behovet är gemensamt för samtliga operativa myndigheter. Här styrs tillsynen av staten i lagstiftning och tillsynsbehovet ska täckas i tillsynsplanen i form av årliga tillsynsaktiviteter. Behovet planeras med stöd av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten,

Socialstyrelsen, Strålskyddsmyndigheten, läkemedelsverket och Jordbruksverket. Inom livsmedelsområdet planeras behovet med stöd av vägledning från Livsmedelsverket.

Händelsestyrd tid

Tiden i denna kategori benämns som händelsestyrd eftersom det inte i förväg går att planera precis när eller i vilken omfattning behovet kommer uppstå. Händelsestyrd tid omfattar ärenden som kommer in till myndigheten som måste hanteras så som ansökningar, anmälningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd, besvara myndigheter och media, frågor där vi ger rådgivning och stöd etcetera.

Kategorin omfattar också uppföljande handläggningstid på verksamheter utöver den planerade tillsynstiden, exempelvis anmälan om misstänkt miljöbrott, miljöstraffavgifter, klagomål och annan uppföljande tillsyn.

Behovet uppskattas utifrån tidigare erfarenheter med hjälp av ärendehanteringssystem, samt utifrån den planerade styrda och behovsprioriterade tillsynen då dessa till viss del påverkar den händelsestyrda tillsynen.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen på verksamheter som inte är anmälningspliktiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U respektive UH verksamheter). Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, avloppsinventeringar/tillsyn, strandskyddstillsyn och annan tillsyn som omfattas av lagstiftning som nämnden har tillsyn över, exempelvis animaliska biprodukter (ABP) och strålskydd.

Staten anger behovet genom lagstiftning och vägledning från centrala myndigheter. Ansvarig nämnd planerar denna tillsyn utifrån lokala förutsättningar och fördelar tillsynsbehovet över tre år. Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara årlig (med årsavgift), återkommande, projektinriktad eller sporadisk (när behovet påkallas, till exempel tillsyn på byggarbetsplatser).

För att bedöma behovet användas SKR:s planeringsmatris se figur 3 nedan. Genom att bedöma olika branschernas tillsynsbehov utifrån risk hälsa och miljö samt de lokala förutsättningarna får kommunen en uppfattning om hur ofta de olika branscher behöver besökas (tillsynsfrekvens). Matrisen har dock inte använts för U och UH verksamheter inför denna behovsutredning då inventeringsarbete behövs och tillsynsbehovet om de olika objekten är låg. Därmed är tidsåtgången oklar.

Högt tillsynsbehov	Lågt tillsynsbehov
Normalt tillsynsbehov	Sporadiskt tillsynsbehov

Figur 3. Planeringsmatris för tillsyn av U och UH-branscher. Figuren är hämtad ut skriften Kommunala behovsutredningar, Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.

Beskrivning av kvadranterna ovan:

Högt tillsynsbehov motsvarar en tillsynsfrekvens med årlig tillsyn av branschen.

Exempel: flerbostadshus eller så är det branscher så som har ett direkt utsläpp till vatten eller luft och behöver tillsyn årligen, så som tex förorenade områden, större biltvättar eller små avloppsanläggningar.

Normalt tillsynsbehov motsvarar en tillsynsfrekvens med kontroll vart annat år för branschen

Exempel: lackerare

Lågt tillsynsbehov besöks vart tredje till vart fjärde år

Tillsyn sker projektinriktat i större projekt (tex miljösamverkan eller nationellt) och med regelbundna intervall.

Exempel: lantbruk.

Sporadiskt tillsynsbehov behöver inte återkommande tillsyn och sker när behovet påkallas

Kan även var nationella och regionala tillsynsprojekt.

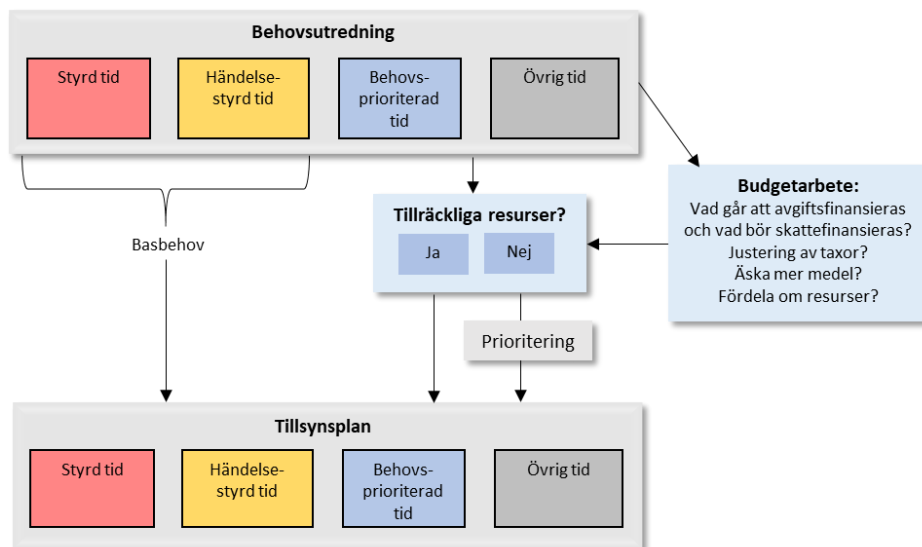
Exempel: små lantbruk.

3.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan

En behovsutredning tas fram som ska visa vilket behov av resurser som finns för att utföra myndighetens arbete. Behovsutredningen och olika uppföljningar av verksamheten utgör en grund för framtagande av budgeten. Av budgeten framgår vilka resurser som finns tillgängliga. Med behovsutredning och budget som grund kan en tillsynsplan tas fram.

De arbetsuppgifter som omfattas av kategorierna styrd tid och händelsestyrd tid utgör tillsynsmyndigheternas basbehov, till vilka myndigheten alltid måste kunna avsätta den mängd tid och resurser som behövs. Dessa delar förs över direkt från behovsutredningen till tillsynsplanen, se figur 4 nedan.

I behovsutredningen bedöms resursbehovet för behovsprioriterad tid. Om budgeten innebär att inte tillräckliga resurser finns måste prioriteringar göras eller ambitionsnivån ses över. Det är framför allt inom den behovsprioriterad tiden prioriteringar kan göras.

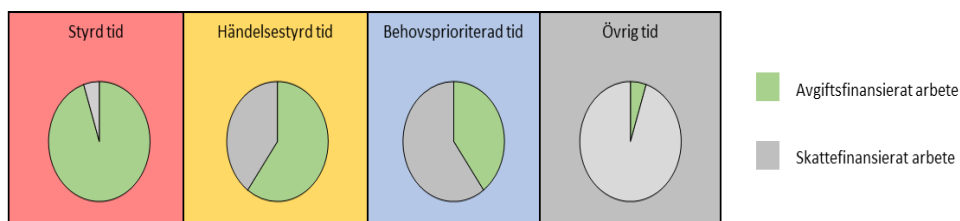
Figur 4. Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan.

3.3 Finansiering av tillsyn

Myndighetens arbete finansieras både genom avgifter och skattemedel. Efter att behoven fastställts i behovsutredningen bedöms vad som går att avgiftsfinansiera och vad som bör skattefinansieras. Målsättningen är att så mycket arbete som möjligt ska avgiftsfinansieras. För det arbete där så inte är möjligt måste det skattefinansieras.

I Sverige gäller principen att ”förearen betalar” och finns i en av EU:s regler, med innebörden att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsynen.

Den styrda tillsynen är i huvudsak avgiftsfinansierad medan den övriga tiden till övervägande del är skattefinansierad. Vad gäller de övriga två kategorierna kan det variera i hög grad beroende på hur behoven ser ut, se figur 5 nedan.

Figur 5. Exempel på fördelning mellan avgiftsfinansierad- och skattefinansierad tillsyn.

Det skattefinansierade arbetet kan exempelvis omfatta information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare, hantering av olyckor, remisser, planarbete, arbete med enkäter och rapportering till centrala/regionala myndigheter. En del skattefinansierad verksamhet kan finansieras via annan lagstiftning, till exempel vid deltagande i planarbetet, så att bygg- och miljöförvaltningens kostnader läggs på den sökande via plan- och bygglagstiftningen (med ett plankostnadsavtal som grund).

En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås.

3.4 Behov av kompetensförsörjning

Nämndens ansvar att bedriva tillsyn och prövning inom verksamhetsområdena är komplext och omfattande. Det ställs därför stora krav på tillsynsmyndigheten att upprätthålla tillräcklig kompetens för att utföra myndighetsuppdraget effektivt och rättssäkert med hög kvalitet.

Arbetet som miljö- och hälsoskydds- eller livsmedelsinspektör kräver universitet- eller högskoleutbildning (kandidatprogram) inom miljö- och hälsoskydd eller annan relevant utbildning och erfarenhet som arbetsgivaren bedömer likvärdig för de uppgifter som ska utföras. Kunskap om miljölagstiftning och förvaltningsrätt är nödvändig.

Det är viktigt att den som arbetar som inspektör har förståelse för myndighetsrollen, kan vara tydlig och ha ett gott bemötande, har god förmåga att kommunicera i tal och skrift samt har en god samarbetsförmåga.

I grunden krävs att kunna jobba som generalist i tillsynsuppdraget och hantera många olika ämnesområden, men det finns möjlighet och behov av att fördjupa sig och bygga upp expertkunskap inom ett speciellt ämnesområde, till exempel förorenade områden eller kemikalietillsyn. Behov och möjligheter till fördjupning skiljer sig här mellan små och stora kommuner och kan variera över tid.

Att upprätthålla och utveckla kompetensen hos personalen är i grunden ett löpande arbete. En orsak till förändrat kompetensbehov kan vara förändringar i lagstiftning, vilket medför riktade insatser inom kompetensutveckling.

För förvaltningens få medarbetare blir arbetsområdena breda och det är svårt att rekrytera medarbetare med kompetens för uppdraget.

3.5 Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att:

- utsläppen till mark, vatten och luft inte begränsas i tillräcklig omfattning.

- mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för förebyggande arbete.
- mer tid behöver läggas i ett senare skede för att klara målsättningar.
- kontakt med verksamhetsutövare som har mindre kunskap om miljöbalkens regler uteblir.
- det blir minskad likabehandling av dem vi är till för.
- trovärdigheten för nämnden som myndighet minskar.

4 Resursbehov av övrig tid

Beskrivning av området

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera. Det beskrivs närmare i avsnitt 3.1

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Under perioden kommer behovet inom kategorin Övrig tid inte att hålla sig inom schablonen på 600 timmar per heltid och år. Den uppgår istället till 900 timmar.

Förvaltningen ser att under kommande treårsperiod kan personalomsättningen komma att vara hög om strukturen inte fortsätter att byggas upp. Detta påverkar effektiviteten i tillsynen och mer tid behöver läggas på upplärning.

Utifrån mål och budget 2026-2028 finns ett övergripande mål om företagande och nedbrutet att företag i Bollebygds kommun ska ha goda möjligheter att etableras, verka och utvecklas i kommunen.

Stödande mål och indikatorer för detta är att

- Resultatet i SKRs insiktsmätning ska förbättras.
- Samtliga nämnder ska arbeta med aktiviteter som bidrar till att nå målet

Tid behöver avsättas för detta arbete. Det finns även ett behov av att arbeta med aktiviteter för att bibehålla en god arbetsmiljö och målet om en attraktiv arbetsgivare.

På livsmedelssidan har det skett stora förändringar vad det gäller införande av nytt riskklassningssystem och nytt sätt att debitera.

Sammanställning av resursbehov – Övrig tid

Under den kommande treårsperioden finns behov att lägga mer tid på Övrig tid än den beräknade schablonen på 600 timmar per heltid. Det innebär i sin tur att handläggningstiden per heltid minskas.

5 Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas resursbedömningen per verksamhetsområde. Redovisningen är indelad i följande övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp, livsmedel, tobak och serveringstillstånd, naturvård samt administration. För varje område redovisas en beskrivning av verksamhetsområdet, en analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden, samt en sammanställning av resursbehovet.

Bedömningen av behovet görs utifrån de specifika förutsättningarna i kommunen för respektive verksamhetsområde, där följande faktorer tas hänsyn till:

Antal tillsynsobjekt i kommunen.

Status på mark, luft och vatten i kommunen i förhållande till uppsatta mål och åtgärdsprogram inom området.

Uppföljning av utfört arbete (Det kan t.ex. vara något som låg med i förra årets planering som inte kunde utföras av någon anledning. Då ökar det på behovet för kommande period.).

Mängd inkomna ärenden.

Förändrade/nya lagar, förordningar, reglementen eller riktlinjer.

Annan förändring i omvärlden, till exempel pandemi.

En årsarbetskraft motsvarar normalt 1000 timmar handläggningstid och 600 timmar övrig tid. Justering har gjorts och tillgänglig handläggningstid är satt till 800 timmar.

Som underlag till uppgifterna om antal objekt och timmar i behovsutredningen, finns ett beräkningsunderlag i form av en excelfil. I beräkningsunderlaget finns mer detaljerad information om antal timmar per område. Då förvaltningen inte har kompletta register, som är uppdaterade, bygger behovsutredningen även på en uppskattning per område.

5.1 Miljöskydd

Beskrivning av området

Miljöskydd omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 9, exklusive hälsoskydd, samt kapitel 14 och 15 i miljöbalken.

Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten.

Miljöskyddsområdet är brett och inbegriper bland annat följande delområden: miljöfarliga verksamheter, avfall, hantering av massor samt kemiska produkter.

Inom området ingår tillsyn av C-verksamheter såväl som U-verksamheter. Arbetet bedrivs främst genom planerad tillsyn, handläggning av prövningsärenden, remissyttranden i tillståndsärenden samt inspektioner i samband med klagomål eller tillbud. I den planerade tillsynen ingår normalt att kontrollera försiktighetsmått/villkor och andra beslut, egenkontroll, kemikaliehantering, avfallshantering, samt utsläpp till vatten, luft och mark.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Skyddande ozonskikt, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Bygg- och miljönämnden har lyft upp fokusområdet ”vatten” som viktigt att arbeta med framåt.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten. Med miljöfarlig verksamhet avses: 1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten 2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller 3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke joniserande strålning eller annat liknande.

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget cirka 20 C-verksamheter som bygg- och miljönämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högsta prioritet och de flesta får tillsyn årligen (men tillsynsfrekvensen påverkas direkt av personalomsättning och svårigheten att rekrytera).

Under perioden behöver särskilt fokus fortsatt läggas på tillsyn av C-verksamheterna samt bygga upp en kunskap om objekten för en effektiv tillsyn framgent.

Den styrda tillsynen inbegriper även granskning av inkommande rapporter gällande köldmedia (då dessa bedöms vara årligen återkommande under en bestämd tid).

Händelsestyrd tid

I den händelsestyrda tiden ingår bland annat handläggning av anmälan om avfall för anläggningsändamål, ansökan om spridning av bekämpningsmedel samt ansökan om tillstånd eller dispens för cisterner. Då bygg- och miljö from 2024 är en egen förvaltning innebär det fler remisser och uppdrag att hantera än tidigare. Det är svårt att jämföra med underlag bakåt i tid.

Behovsprioriterad tid

Tillsynsbehovet för U-verksamheterna är fortsatt svårbedömt då tillsynen tidigare endast bedrivits sporadiskt och händelsestyrt. Riskbedömning för objekten saknas. Projektinriktad tillsyn kan vara effektivt för att fånga in dessa objekt. Registren över dessa objekt behöver kompletteras upp.

U-verksamheter med utsläpp till vatten bör prioriteras särskilt högt för att vi ska kunna uppnå miljömålen; Giftfri miljö, grundvatten av god kvalitet samt möta nämndens prioritering.

Inventering kring vattenförekomster med övergödningssproblem

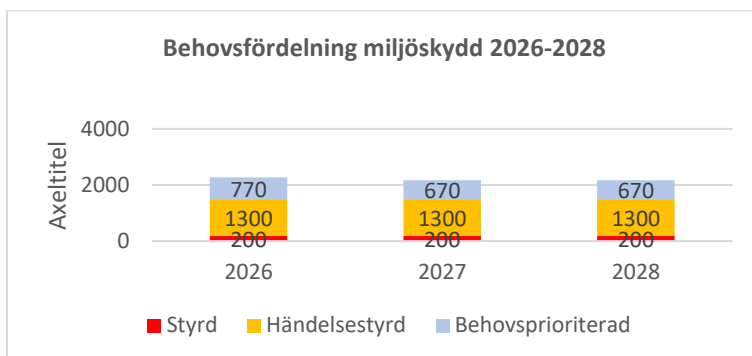
Under perioden behöver särskilt prioritet fortsätta läggas på inventering av områden kring vattenförekomster med övergödningssproblem i enlighet med åtgärdsplanen för Västerhavet samt kommunens egna styrdokument (miljöpolicy). Förvaltningen arbetar fram en ny plan för de enskilda avloppen med fokus på övergödningssproblematik och ett icke-försämringskrav, för att få bästa effekt.

En vattenförvaltningsgrupp, över förvaltningsgränserna, har startat upp. Fokus är vattenförvaltning och en förbättring av vattenförekomsters status.

Sammanställning av resursbehov – miljöskydd

Årets utredning visar på ett behov av ca 2 300 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom miljöskydd 2026. Följande år beräknas behovet ligga på ungefär samma nivå, men är avhängigt av prioritering av tid för bla strandskyddstillsyn och den tillsynsskuld som finns inom detta område, dvs timmar att lägga för att hantera tidigare ärenden där beslut i ärendet saknas.

Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 6 nedan.

Figur 6. Figuren visar på resursbehovet för miljöskydd 2026 -2028.

5.2 Förorenade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningsskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader.

Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen.

I den nationella strategin för miljöbalkstillsynen är förorenade områden ett fokusområde.

Förenklat kan resursbehovet för tillsyn av förorenade områden delas in i egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden, tillsyn av objekt som ännu inte inventerats samt händelsestyrd tillsyn. Därutöver tillkommer resursbehov för viss administration samt eventuella tillsynsprojekt.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom förorenade områden. Tillsynsbehovet är främst behovsprioriterat och händelsestyrt (tex när en detaljplan tas fram eller ett bygglov söks).

Händelsestyrd tid

I området ingår handläggning av anmälan enligt Miljöbalken när föroreningar påträffas vid exempelvis grävarbeten och byggnationer samt vid klagomål eller tillbud. Vid klagomål och tillbud bedrivs även tillsyn och uppföljning av efterbehandlingsåtgärder/ sanering/ avhjälpandeåtgärder.

Vad gäller inkommande ärenden är underlaget för närvarande mindre bra och kräver att kommunen sorterar ut vilken tid som faktiskt lagts på förorenade områden. Underlaget kommer dock att förbättras väsentligen på sikt. Genom att lyfta ut förorenade områden från miljöskydd och skilja på dessa kommer det bli tydligare hur mycket tid som går åt och kommer att gå åt framöver för händelsestyrd handläggning av förorenade områden.

Behovsprioriterad tid

Den huvudsakliga tillsynstiden hamnar under behovsorienterad tid. Tillsynstakten styrs av det nationella miljö kvalitetsmålet för förorenade områden och mer preciserade regionala delmål.

Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver

åtgärdas. Det regionala målet är att 25 % av områden i riskklass 1 och 15 % i riskklass 2 ska vara åtgärdade före år 2026. Det finns därav behov av egeninitierad tillsyn, vilket är inlagt i tid i behovsutredningen. En intern handlingsplan är under framtagande, vilket gör att en bättre kunskap om objekten kommer att finnas framåt.

Tillsyn av objekt som ännu inte identifierats (branschklassats - BKL)

För att kunna göra denna prioritering behöver både nedlagda och pågående verksamheter identifieras och inventeras. **Identifieringen** görs genom branschklassning (BKL) där man utgår från de risker branschen generellt kan medföra. Resultatet blir en branschklassning där BKL1 = mycket stor risk, BKL2 = stor risk, BKL3 = måttlig risk och BKL4 = liten risk.

Branschklassningen är en gruppriskklassning som baseras på generella bedömningar utifrån vilken verksamheten/ bransch som funnits på platsen.

Ett identifierat potentiellt förorenat område, behöver inte vara förorenat i praktiken eller komma att kräva efterbehandlingsåtgärder.

Tillsyn av objekt som ännu inte inventerats

Därefter inträder **inventeringsfasen**. Inventeringen börjar med områdena i de högsta branschklasserna (BKL 1 eller 2), det vill säga i en prioriteringsordning utifrån branschklassningen. Inventeringen görs enligt en metodik (MIFO, Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Fas 1 omfattar en orienterande studie och resulterar i en riskklassning. Fas 2 omfattar en översiktlig undersökning och en ny riskklassning.

Riskklassningen är ett första steg för att avgöra vilka områden man bör gå vidare med. Många områden kan avskrivas i ett senare utredningsskede. Det är därför viktigt att bedöma resursbehovet även för genomförande av denna inventering. Motsvarande insatser kan bli aktuella även för ej identifierade objekt som aktualiseras exempelvis efter tips från allmänheten eller annan tillkommande information, som exempelvis ny information om föroreningar eller föroreningskällor.

Ett regionalt miljömål har varit att alla potentiella förorenade områden skulle ha varit riskklassade enligt MIFO (Metodik för Inventering av förorenade områden) fas 1 senast 2020. För vår kommun innebär det ett ökat behov kommande treårsperiod eftersom detta mål ännu inte är uppfyllt.

Behovet har beräknats utifrån antalet ännu ej inventerade kommunala tillsynsobjekt relaterat till kommunens målsättning om slutförande av inventeringen. Vi har vid bedömning av behovet använt oss av en schablontid på 8 timmar per objekt.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden

De mest prioriterade objekten det vill säga de områden som har riskklass 1 (mycket stor) eller riskklass 2 (stor risk) för påverkan på människors hälsa eller miljö ska åtgärdas. Även förorenade områden med lägre riskklass eller som enbart är branschklassade men som ändå bedöms som prioriterade räknas hit.

Behovet framgent är att använda oss av en schablontid på 200 timmar som har föreslagits i en central tillsynsvägledning för förorenade områden. Det är en grov uppskattning och i verkligheten kan tidsåtgången variera kraftigt mellan olika objekt. En handlingsplan arbetas fram.

I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara slutligt åtgärdat. Tillsynen delas in i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning.

Det beräknade resursbehovet relateras sedan till en tidsatt målsättning om att ha hanterat de prioriterade förorenade områdena till ett visst årtal. På så sätt erhålls ett årligt behov. Handlingsplanen behöver först tas fram och beslutas av nämnd.

Följande regionala tilläggs mål finns inom förorenade områden och dessa behöver framåt utgöra stöd för att beräkna tillsynsbehovet.

År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.

År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.

År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

Målsättningen för kommunen är att arbeta efter de regionala målen. En översyn och handlingsplan bedöms först behöva finnas på plats.

För att få en tydligare bild över vilken möjlighet tillsynsmyndigheten har att via tillsyn driva arbetet för att åtgärda prioriterade objekt har objekten delats upp på egeninitierade respektive bidragsfinansierade objekt. Arbetet pågår med att se över vilka objekt som kan bidragsfinansieras (statsbidrag kan sökas för både utredningar och åtgärder när *ingen ansvarig* kan finansiera insatserna).

Tillsyn av bidragsfinansierade objekt

Tillsyn av objekt där ansvarig saknas hanteras i huvudsak som Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden fram till dess att det står klart att ansvar saknas.

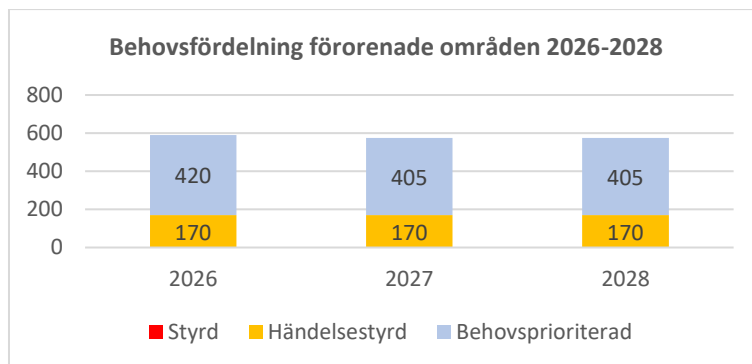
Därefter kommer objektet inte längre att kunna drivas framåt via tillsyn utan det krävs att kommunen söker statliga bidrag för dessa områden. Fördelningen av statliga bidrag beror på exempelvis nationella prioriteringar och tillgång till bidragsmedel. Om kommunen beviljas statliga bidrag för genomförande av eventuella bidragsfinansierade utredningar och åtgärder kan tillsynen fortsätta för dessa områden på samma sätt som för den egeninitierade tillsynen.

Tillsynen delas in i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning.

Sammanställning av resursbehov - förorenade områden

För att minska riskerna med de förorenade områdena och för att klara ovanstående klassnings- och åtgärdskrav behövs en högre åtgärdsstakt under de kommande åren, vilket kräver ytterligare resurser.

Årets utredning visar på ett behov av 590 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom förorenade områden 2026. Följande år beräknas behovet kunna öka när kunskap inom området byggts upp samt handlingsplan är beslutad, förutsatt att nämnden fattar beslut om planen och takten för arbetet. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 7 nedan.

Figur 7. En figur som visar på resursbehov för förorenade områden 2026–2028.

5.3 Hälsoskydd

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom Smittskyddslagen, Strålskyddslagen och Tobakslagen.

Hälsoskyddstillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får vård eller behandling, samt smittskydd. Nämndens ansvar är att undanröja och förebygga olägenheter.

Tillsynsobjekten delas in i anmälningspliktiga (H) och icke anmälningspliktiga (UH) verksamheter.

Anmälningspliktiga verksamheter (H) är:

Skärande och stickande hygieniska behandlingar

Bassängbad som är tillgängliga för allmänheten och för större sällskap

Förskolor, skolor, fritidshem och gymnasier

Kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten

Enligt 45 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

Byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen
Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande
Samlingslokaler där många människor brukar samlas
Hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad
Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar
som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor
Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling
Lokaler för förvaring av djur
Andra verksamheter som omfattas av hälsoskyddstillsynen är:

Evenemang med höga ljudnivåer; t.ex. konserter, festivaler, föreställningar

Strandbad

Verksamheter som inte är anmälningspliktiga omfattas av behovsprioriterad tillsyn och händelsestyrd tillsyn. Inom detta område är det svårbedömt vad gäller tillsynstimmar då inventeringsarbete krävs för att registrera objekten och riskbedöma dessa.

Smittskydd

Smittskyddsarbetet ska förhindra spridning av främst samhällsfarliga sjukdomar och regleras i Smittskyddslagen. Miljöförvaltningen arbetar för att förhindra objektburen smitta i sitt tillsynsarbete. Objektburen smitta är alla sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt och djur ingår i begreppet, till exempel ventilationsanläggningar, vattenanläggningar utomhus eller inne i fastigheter och andra vatteninstallationer, vilda djur, skadedjur och sällskapsdjur.

Arbetet med smittskydd innebär också mycket annat inom flera av kommunens tillsynsområden enligt miljöbalken. Några exempel är att vid handläggning av enskilda avlopp ställs krav för att minska risk för läckage av smittämnen till grundvatten och brunnar, och vid planerad tillsyn på förskolor ställs krav på rutiner för hygien. Vid en pandemi kan tillfälliga regler införas för att till exempel minska trängsel eller på olika sätt minska smittspridningen. Tillsyn över dessa tillfälliga regler kan vara miljönämndens ansvar.

Rökfria miljöer

För att skydda människor för passiv rökning finns det miljöer där det enligt tobakslagen är förbjudet att röka. Syftet med lagen är också att hindra eller fördröja att barn och ungdomar börjar röka. Tobakslagen förbjuder rökning i vissa offentliga miljöer och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller till exempel lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, hotell, allmänna färdmedel och restauranger och caféer. Privatbostäder omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet omfattar även vissa allmänna platser utomhus: bland annat uteserveringar, entréer till rökfria lokaler, kollektivtrafikens områden utomhus, inhägnade platser för idrott och lek. Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, örtprodukter för rökning med mera.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Frisk luft, God bebyggd miljö, Säker strålmiljö.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden*Styrd tid*

I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningspliktiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, bassängbad, solarium och de som innebär risk för spridning risk av sjukdom genom blodsmitta.

I kommunen finns i nuläget cirka 20 H-verksamheter som nämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högsta prioritet och ska få tillsyn regelbundet vartannat år.

I den styrda tillsynen ingår även kontroll av butiker som säljer receptfria läkemedel. Allvarliga brister rapporteras till Läkemedelsverket som har det övergripande tillsynsansvaret och kan vidta åtgärder i form av föreläggande och förbud förenade med vite. Denna del hanteras av samverkansavtal med Marks kommun.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, remisser, samt rådgivning och stöd. Även tid för överklagningsärenden, miljöstraffavgifter och anmälan om brott enligt miljöbalken ingår i den händelsestyrda tillsynen. Specifikt inom hälsoskyddsområdet ingår bland annat handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, anmälan/klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter m.m. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Behovsprioriterad tid

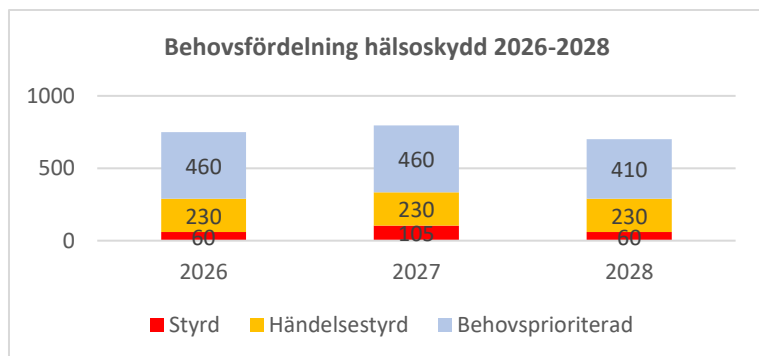
Den behovsprioriterade tiden omfattar den planerade tillsynen på de ej anmälningspliktiga verksamheterna såsom flerbostadshus, tillfälliga boenden, vårdlokaler, gruppboenden, idrottslokaler, frisörer, fotvård, strandbad, samlingslokaler m.m. Dessa objekt kallas UH-objekt. Den kan även omfatta nationella och länsvisa tillsynsprojekt, inventeringar med mera.

Tillsynsbehovet för UH-verksamheterna behöver analyseras.

Tillsynen på icke anmälningspliktiga verksamheter har varit eftersatt under flera år och till viss del saknas det aktuella uppgifter över hur många och vilka typer verksamheter som finns varför tillsynsbehovet är stort att inventera och inspektera dem. Detta kräver mer resurser. Inventeringsarbete behöver startas upp för att få fram underlag för tillsynsbehov. En uppskattning är att det finns ca 70 objekt att tillsyna men tillsynsbehovet/tillsynstimmarna är inte bedömt endast uppskattat.

Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd

Årets utredning visar på ett behov av 750 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom hälsoskydd 2026. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 8 nedan.

Figur 8. Figuren visar resursbehovet för hälsoskydd 2026 -2028.

5.4 Små avlopp

Beskrivning av området

Små avlopp är avloppsanläggningar som är dimensionerade för upp till 200 personekvivalenter. Inrättandet av små avloppsanläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillsynen omfattar alla små avlopp som finns i kommunen och den syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning.

Bollebygds kommun är en kommun med många små avlopp. Avloppsanläggningarna betjänar omkring 2 500 fastigheter. En översiktlig inventering av små avlopp är utförd i hela kommunen och slutfördes 2012. Flera förbud behöver följas upp vilket kräver resurser.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för små avlopp. Tillsynsbehovet är framför allt behovsprioriterat.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom området för små avlopp ingår bland annat handläggning av avloppsansökningar, slamtömningsdispenser, förbud, förhandsbesked med mera. Här ingår även rådgivning vid fastighetsförsäljning och nyanläggning av avlopp.

Det beräknas att förvaltningen hanterar/handlägger ca 60 händelser/ärenden och att en stor tidspost behövs för uppföljningar och förelägganden. Takten för tillsyn har dragits ned i tillsynsplanen för att

kunna ha en bättre styrning över tillsynstid, då detta område genererat många handläggningstimmar på bekostnad av annat och skapat en hög arbetsbelastning och obalans.

Behovsprioriterad tid

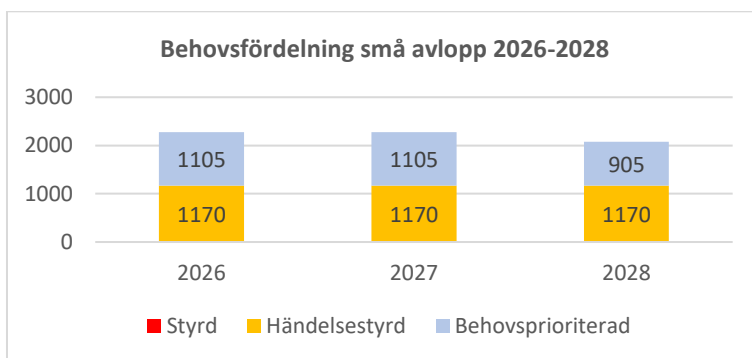
Den behovsprioriterade tillsynen för små avlopp inbegriper inventering och tillsyn av enskilda avlopp och minireningsverk, samt tillsynsprojekt.

I kommunen finns idag cirka 2 500 hushåll med små avlopp. Styrande dokument ses över och tas upp för beslut i nämnd för att ange riktningen och målsättningen. Tillsynstakten kan sättas högre än tidigare, men det finns en stor tillsynsskuld inom detta område och tid behöver avsättas för att ta hand om tidigare ärenden/objekt som tillsynats och där beslut eller uppföljningar saknas. Dessa behöver prioriteras för att inte hamna i ett rättsosäkert läge för fastighetsägaren.

Sammanställning av resursbehov – små avlopp

Årets utredning visar på ett behov av 2275 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom små avlopp 2026. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 9 nedan.

Då nämnden beslutat om tillsynsplan där tillsynstakten sänktes för att klara av uppdraget, bör det nu genom resursförstärkning möjliggöras för att öka takten något (åtgärdstakten grundar sig på Havs- och vattenmyndighetens rekommendationer som säger att Sverige ska ha en åtgärdstakt om 5 % för små avlopp). I behovsutredningen har tillsynstakten satts till 100 per år, men mest troligt behöver denna siffra sättas ned till 50.

Figur 9. Figuren visar resursbehovet för små avlopp 2026 -2028.

5.5 Livsmedel

Beskrivning av området

Syftet med livsmedelslagstiftningen och livsmedelskontrollen är att alla konsumenter får säkra livsmedel som är producerade och hanterade i enighet med lagstiftningen. Det innebär att de ska hanteras på ett hygieniskt sätt så att konsumenten inte blir sjuk och vara rätt märkta så att konsumenten inte blir lurad.

Livsmedelsföretag och livsmedel kontrolleras regelbundet. Kontrollen ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig för alla verksamheter.

Verksamheterna delas upp efter typ av livsmedel; dricksvatten, livsmedelstillverkning och livsmedelhantering. Denna uppdelning bygger på de krav som finns på årlig rapportering till livsmedelsverket.

Livsmedelsverket har tagit fram en riskklassningsmodell som ska användas från och med 2024. Syftet är att livsmedelskontrollerna ska utföras i de led i livsmedelskedjan där den är mest effektiv. Reglerna ska ta hänsyn till kända risker kopplade till varor och verksamheter samt ska ge tydligare information och undvika att vilseleda konsumenter. En konsekvens av den riskklassningsmodellen är att färre planerade kontroller ska utföras på en del verksamheter. I samband med detta kommer kontrolltiden att debiteras i efterhand.

Flera objekt som omfattas av livsmedelslagen omfattas även av miljöbalken. Tiden för miljötillsynen på livsmedelsverksamheterna framgår av avsnitt 4.1.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet.

Nationella operativa mål: För perioden 2026 – 2029 finns fokusområden:

- Riskbaserad och likvärdig kontroll (kontrollresurserna ska fördelas där riskerna är som störst)
- Verkningsfull kontroll (ökad uppföljning, tydliga indikatorer för att uppnå effekt)
- Spårbarhet
- Beredskap (säkerställa att kontrollmyndigheten kan bedriva verksamhet även under kris, krig eller andra extraordinära situationer).

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Den huvudsakliga kontrolltiden inom området livsmedel utgörs av styrd tid dvs planerad kontroll på registrerade verksamheter. Under 2026 sker kontroll utifrån ny upprättad plan som är riskbaserad. En noggrannare 5 årsplan är nu skapad utifrån de nya kontrollfrekvenserna så antal objekt per år ska vara jämnare framöver, timmarna kan komma att revideras efter genomförd kontroll för respektive objekt.

Viktiga nationella mål för livsmedelskontrollen hittar man även i den nationella planen för kontrollen i livsmedelskedjan (NKP). Detta kan göra att behovet att kan variera från år till år.

I kommunen finns i nuläget cirka 70 livsmedelsverksamheter (varav 9 stycken dricksvattenobjekt), som nämnden har kontrollansvaret för.

Av miljökvalitetsmålen är tre av de sexton målen identifieras som särskilt relevanta för livsmedelskontrollen. Dessa är Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet. Vår kommun bidra till minskad miljöpåverkan genom information och kontroll av säkra livsmedel samt redlighet i livsmedelshanteringen.

Tillsynsbehovet är i nuläget bedömt, men justeringar av kontrolltid kan behöva göras efter genomförda kontroller.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av anmälningar, klagomål, livsmedelsburna utbrott, remisser, samt rådgivning och stöd. Specifikt inom området för livsmedelskontrollen ingår bland annat handläggning av anmälan om registrering, RASFF, misstänkt matförgiftning, sanktionsbeslut, kontroll av ny registrerade verksamheter mm. Här ingår även uppföljande kontroll som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

På grund av ny lagstiftning gällande sanktioner om man inte registrerar sin verksamhet behöver myndigheten lägga extra resurser på att arbeta fram en rutin och arbeta fram en samsyn inom området. Flera rutiner har arbetats fram inom området, men arbetat pågår löpande.

I den händelsestyrda livsmedelskontrollen ingår bevakning av det EU-gemensamma systemet för kommunikation av RASFF meddelanden (Rapid Alert System for Food and Feed). Systemet är webbaserat och används för att snabbt få bort livsmedel från marknaden som på olika sätt kan vara skadliga för människors hälsa. Livsmedelsverkets krav är att kommunerna ska bevaka systemet varje vardag. När en varning kommer ska kommunen skyndsamt informera berört livsmedelsföretag och se till att företaget följer livsmedelslagen, stoppar livsmedlet och informerar konsumenter och berörda företag.

Behovsprioriterad tid

Under kommande tidsperiod finns ett behov att göra en inventering av objekt för registrering och tillsyn.

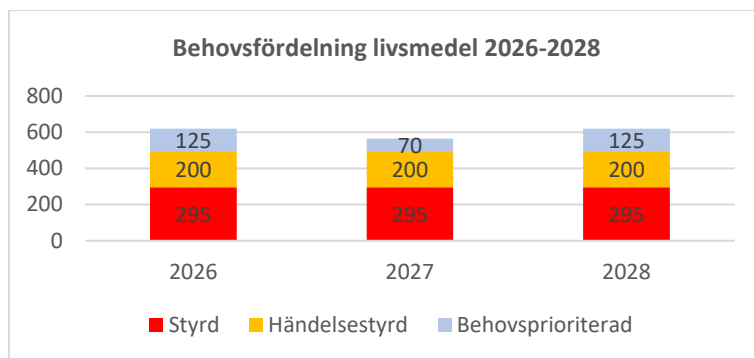
Animaliska biprodukter (ABP)

Animaliska biprodukter omfattas av en särskild lagstiftning från EU där miljönämnden har tillsynsansvar. På livsmedelsanläggningar handlar det om att avfall med animaliskt ursprung hanteras och transporteras bort på rätt sätt. Denna kontroll bedöms ha lågt kontrollbehov och görs lämpligen i projektform, inom kommunen är det något enstaka objekt.

Sammanställning av resursbehov – livsmedel

Årets utredning visar på ett behov av 620 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom livsmedelskontrollen 2026. I huvudsak är riskklassningen genomförd. Det är dock oklart om inventering av objekt leder till att fler verksamheter behöver registreras. Särskilt kommer mindre dricksvattenanläggningar att vara i fokus.

Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 10 nedan.

Figur 10. Figuren visar resursbehovet för livsmedel 2026 -2028.

5.6 Naturvård och skyddade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 7 i miljöbalken.

Bygg- och miljönämnden har ansvar för tillsynen i fråga om:

Naturresevat (som har beslutats av kommunen)

Kulturresevat (som har beslutats av kommunen)

Naturminne (som har beslutats av kommunen)

Vattenskyddsområde (som har beslutats av kommunen), (i nuläget inte Töllsjö VSO fullt ut)

Biotopskyddsområde (som har beslutats av kommunen)

Djur- och växtskyddsområde (som kommunen har meddelat föreskrifter om enligt 7 kap.)

Strandskyddsområde (utom den tillsyn som omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 7 §)

Områden och föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap.

När det gäller områden med naturvård ska tillsynen syfta till att bevara den biologiska mångfalden.

Nämndens ansvar inom naturvård inbegriper tillsyn över kommunens skyddade områden, handläggning av strandskyddsdispenser, bevakning av naturvårdsfrågorna i planerings/exploateringsarbetet, inventering av skyddade arter samt övriga naturvårdsprojekt.

I tillsynen av skyddade naturområden ingår bland annat kontroll av att informationstavlor, P-platser, grindar, stättor, naturstigar, ledmarkeringar, med mera som ingår i publika anläggningar underhålls, fungerar och är inbjudande.

Enligt åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna ska kommunen stärka skyddet kring allmänna och kommunala vattentäkter.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, Bara naturlig försurning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmark, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Grundvatten av god kvalitet.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom naturvårdsområdet ingår bland annat att handlägga strandskyddsdispenser, yttra sig över förhandsbesked och bygglov samt bevaka naturvårdsfrågorna i planerings/ exploateringsarbetet.

Nämnden handlägger cirka 10 strandskyddsdispenser per år. Naturvårdsfrågor dyker också ofta upp i andra tillsyns- eller prövningsärenden som nämnden handlägger, som till exempel anmälan om vindkraftverk, utökning av verksamheter eller påverkan av befintliga verksamheter på naturmiljön.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom området för naturvård inbegriper tillsynen över kommunens skyddade områden, informationsinsatser, inventeringar samt övriga naturvårdsprojekt.

Djur- och växtskyddsområde

Projekt utförs i form av LONA-projekt. Inför 2026 har en ansökan gjorts. Tidsåtgång är avhängigt av om medel erhålles. Uppdraget har givits i mål och budget 2026-2028 genom kommunfullmäktiges beslut. Det är osäkert om bidrag erhålles och därav även tid att lägga inom detta område.

Vattenskyddsområden

I åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna (åtgärd 3) står att kommunerna ska genomföra regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden samt säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning. Ett arbete startade upp under 2024 och fortsatte under 2025. Inom kommunen pågår arbete med en ny takt i Töllsjö med tillhörande vattenskyddsområde samt föreskrifter.

Behov finns att arbeta med tillsyn inom områdena.

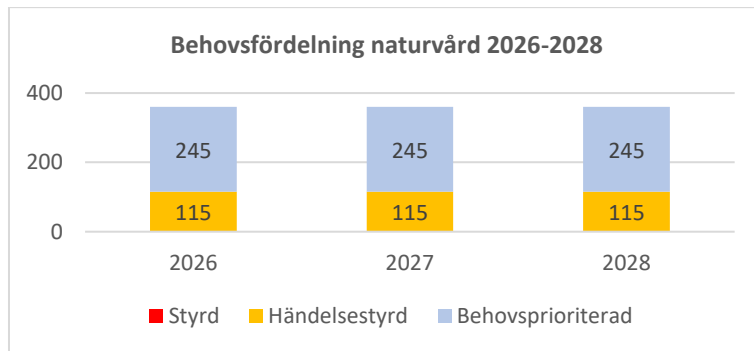
Strandskydd

Bollebygd är en kommun med mycket vatten som vi vill värna. Det finns därför ett behov att bedriva regelbunden tillsyn i områden kring våra sjöar. Inom området behövs tillsyn, men det finns en tillsynsskuld inom området att hantera också.

Sammanställning av resursbehov – naturvård och skyddade områden

Årets utredning visar på ett behov av 360 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom naturvård och skyddade områden 2026.

Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 11 nedan.

Figur 11. Figuren visar resursbehovet för naturvård 2026 -2028.

5.7 Tobak och serveringstillstånd

Beskrivning av området

Under området tobak och serveringstillstånd finns objekt som omfattas av alkohollagen, tobakslagen och liknande produkter.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Se separat behovsutredning. Viss tid behöver läggas rent administrativt, såsom arkivering, fakturering, systemstöd och därtill avstämningsmöten/uppföljningsmöten med Marks kommun utifrån avtalssamverkan.

5.8 Övergripande arbete- administration och ledning

Beskrivning av området

För att nämndens arbete ska fungera ändamålsenligt och effektivt krävs ett löpande övergripande arbete i form av administration och ledning. Det är skattefinansierad tid, som inte är tillsynsrelaterad. Det innebär arbetsuppgifter som bland annat registrering, fakturering, nämndrelaterat arbete, arkivrelaterade uppgifter samt diverse administration (beställning av kontorsmaterial med mera). Här ligger även all tid som chef/ledning behöver lägga för att fullgöra sitt verksamhets-, ekonomi- och personalansvar. För avlastning för förvaltningschef har en tjänst inrättats med samordnande funktion (viss tid i tjänst) och en tjänst inrättas under 2026 som har viss tid i tjänst för arbete med verksamhetsplanering/stöd inom miljöområdet.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Timmarna för registrering, expediering och ekonomiarbete är beräknade baserat på övriga teams behovsuppskattningar. E-tjänster och en ny mötesplattform för nämndens hantering innebär en viss effektivisering.

Vad gäller det kvarstående pappersarkivet så har arbetet med förberedelse för slutarkivering och skanning kommit igång och merparten är hanterat.

Sammanställning av resursbehov - administration

Årets utredning visar på ett behov av ca 3400 timmar för att uppfylla behovet inom administration 2026. Detta förutsätter dock att e-tjänsterna kan hanteras genom externt stöd. Tillgänglig tid är dock något högre för administrativ personal än för handläggare. En övergång från pappershandlingar till digital hantering ger en tidsbesparing. Förvaltningschefens tid är i huvudsak borttaget från dessa timmar.

6 Resursbehov sammanställning

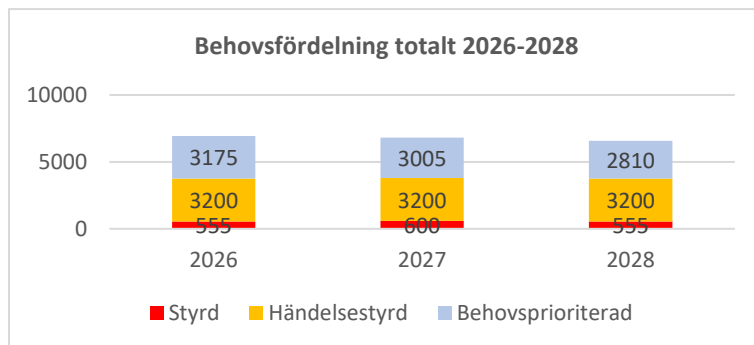
Behovsutredningen omfattar en period på tre år. För att få en någorlunda jämn resursfördelning mellan åren och därmed lättare kunna planera eventuell tillsättning, har en noggrann avvägning gjorts av vilka uppgifter som bör ingå respektive år.

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 6600 timmar för 2026, exklusive administration, övrig tid och ledning, vilket motsvarar ca 8,25 årsarbetskrafter. Behovet för administration exklusive ledning bedöms ligga på 3400 timmar motsvarande ca 3 årsarbetskrafter (inkluderat även administration för bygg samt nämndsekreterardelar).

Efter att tidskrävande projekten gällande pappersarkivet samt e-tjänsterna är avklarade förväntas resursbehovet sjunka något, men samtidigt finns det mycket som tidigare prioriterats bort eller som skjutits fram. Fler handläggare inom ”miljöområdet” kan generera mer administrativt arbete vilket behöver ses över kring balans.

Förvaltningen har inga uppdaterade uppgifter över hur de mindre verksamheternas behov av tillsyn ser ut då ett första besök krävs för att ta reda på behovet. Ett inventeringsarbete behöver också genomföras och uppgifter registreras.

Timmarna, exklusive övrig tid, administration och ledning, är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 12.

Figur 122. Figuren visar på totalt resursbehovet 2026 -2028.

Budgetramen 2026 för handläggare beräknas rymma cirka 7,75 årsarbetare. Om medel inte tillförs så medför skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser att nämnden kommer behöva prioritera bort ca 500 timmar 2026.

Av de fastställda behoven 2026 går ca 50 % att avgiftsfinansiera. Resterande måste skattefinansieras. Enligt SKR bör ca 70 % kunna avgiftsfinansieras genom en miljöbalkstaxa, men SKR menar att det är svårt i mindre kommuner att nå den nivån.

Resultatet blir att om medel inte tillsätts så behöver nämnden vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås. Förvaltningen har hanterat ramen väl som helhet under 2025, men är beroende av andra delar i budgeten som täcker upp vilket det inte går att ha med i beräkningarna. Bättre förutsättningar finns nu för att klara uppdraget, samt arbeta med tillsynsskulden.

En konsekvens av om resurser och behov skiljer sig åt är att risk finns för att medarbetare väljer att lämna Bollebygds kommun för annan arbetsgivare. Vid workshop med nämnden inför förra årets behovsutredning lyftes särskilt att det finns behov av att lägga tid på att bygga upp strukturen och ge handläggarna ett ökat stöd genom rutiner och mallar mm, för ökad trygghet i myndighetsrollen.

Med ny nationell strategi inom miljöbalksområdet finns förutsättningar att även få stöd från statligt håll då insatser görs som inriktas mot rollutveckling, kompetens, planering och genomförande av inspektioner för kommunerna.